ਕੌਮਾਂਤਰੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼
QUOMANTRY AMRITSAR TIMES

West/East Coast Edition | Volume 19 | Issue 102 | 20 Dec. to 26 Dec., 2023 | Ph.: (510) 240-5949 | Email: asrtimes@gmail.com

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼
ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ
ਕੋਟਿਨ ਕੋਟ ਪ੍ਰਣਾਮ

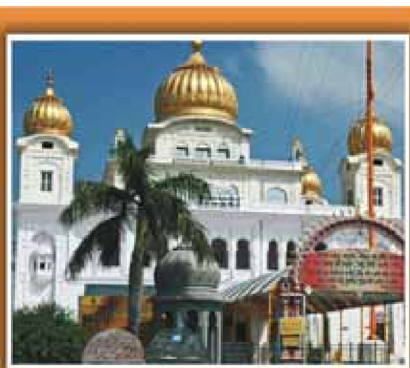

ਟਰੰਪ ਨਹੀਂ ਲੜ ਸਕਣਗੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣ

ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ

ਕੋਲੋਰਾਡੋ (ਅਮਰੀਕਾ)/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੈਪੀਟਲ ਹਿੰਸਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਬੈਲਟ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਟਰੰਪ ਨੂੰ 6 ਜਨਵਰੀ 2021 ਨੂੰ ਕੈਪੀਟਲ 'ਚ ਦੰਗਾ ਭੜਕਾਉਣ ਕਾਰਨ 2024 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸਟੇਟ ਬੈਲਟ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ 4 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਟਰੰਪ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਰਹੇ ਟਰੰਪ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਮਿਨੇਸੋਟਾ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਚੌਧਵੀਂ ਸੋਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਇਹ ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ਼ ਸਟੇਟ ਲਈ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਬੈਲਟ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਕੁਕਰਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਦੇ ਛੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਨੂੰ 2024 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ' ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਘੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 'ਬਗਾਵਤ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਯੂ.ਐਸ. ਕੈਪੀਟਲ ਵਿੱਚ ਦੰਗੇ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ ਬਗਾਵਤ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ।

ਕੀ ਹੈ 14ਵੀਂ ਸੋਧ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3

ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਕੇਸ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 14ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸੰਘੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਗਾਵਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਗਰੁੱਪ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਫਾਰ ਰਿਸਪੌਂਸੀਬਿਲਟੀ ਐਂਡ ਐਥਿਕਸ ਇਨ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨੇ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਰਾਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਵੋਟਰਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਗੈਰ-ਸਬੰਧਿਤ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 6 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਕਈ ਰਾਜ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ 1868 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ 14ਵੇਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3, ਸਾਬਕਾ ਸੰਘੀ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਘੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘੱਟ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਵਿਖੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਹ ਸਬੰਧੀ ਨਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ

ਨਾਂਦੇੜ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਮਰਿਆਦਾ ਨਾਲ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ (ਵਿਆਹ) ਸਬੰਧੀ ਪੰਚ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਨਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਲਾਵਾਂ' ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਮਹਿੰਗੇ ਅਤੇ ਫੈਸ਼ਨੇਬਲ ਲਹਿੰਗਾ ਅਤੇ ਘੱਗਰੇ ਪਾ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਕੱਪੜੇ ਇੰਨੇ ਭਾਰੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾੜੀ ਦਾ ਤੁਰਨਾ, ਉੱਠਣਾ, ਬੈਠਣਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ਵੀ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇ-ਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਂ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ ਲਾੜੀਆਂ ਮਹਿੰਗੇ ਤੇ ਭਾਰੇ ਲਹਿੰਗਾ ਤੇ ਘੱਗਰੇ ਦੀ ਥਾਂ ਕਮੀਜ਼, ਸਲਵਾਰ ਤੇ ਚੁੰਨੀ ਪਾ ਕੇ ਆਉਣਗੀਆਂ।

ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲਹਿੰਗਾ ਪਹਿਨਣ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਪਾਬੰਦੀ

ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਂਦੇੜ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵੀ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇ-ਨਜ਼ਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਸਮੇਂ ਦੁਲਹਨ 'ਤੇ ਚੁੰਨੀ ਜਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਚੁੰਨੀ ਅਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਲਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਚ ਫੁੱਲ ਜਾਂ ਚੁੰਨੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੇ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲੜਕੇ-ਲੜਕੀ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੌਰ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇ-ਨਜ਼ਰ ਹੁਣ ਕਾਰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਲਾੜਾ-ਲਾੜੀ ਦੇ ਨਾਂ ਅੱਗੇ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਲਿਖਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਿੱਖ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਡੈਸਟੀਨੇਸ਼ਨ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਜਾਂ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਂਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ 'ਤੇ ਤੰਤੀ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਗਏ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ / ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ :ਪਹਿਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ 554ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਓਹਾਇਓ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਿਨ ਸਿਨੈਟੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ਼ ਗ੍ਰੇਟਰ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਸਜਾਏ ਗਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਭਾਈ ਮਨਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਤੰਤੀ ਸਾਜ਼ ਰਬਾਬ ਅਤੇ ਦਿਲਰੁਬਾ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਰਸ ਭਿੰਨੇ ਕੀਰਤਨ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀਆਂ ਲੀਨ ਹੋ ਗਈਆਂ ਕਿ ਭਾਈ ਮਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਹਨਾਂ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ 2 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਹਨਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹਨਾਂ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਥੇ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਜਾਉਣਾ ਹੈ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਛੱਤਰ ਛਾਇਆ ਅਤੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵੀ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀਆਂ ਕਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਆਬਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਿਆ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਅਬਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਗਰਮ ਦੁੱਧ, ਪਾਣੀ, ਫਲਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਲੰਗਰ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਾਏ ਗਏ। ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ। ਸਰਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਡੇਟਨ ਅਤੇ ਕੈਨਟੱਕੀ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨੋਂ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਵੀ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ।

ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬਣੇ ਗਾਲਟ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੇਅਰ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ/ ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ : ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੇ ਲਾਗਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਗਾਲਟ ਸਿਟੀ ਦਾ ਮੇਅਰ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਗਾਲਟ ਪਲੈਨਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਗਾਲਟ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ। ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਸਥਾਨਕ ਭਾਇਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸਤਿਕਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਬਸ਼ੇਰਪੁਰ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ 25 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਮਰੀਕਨ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਅਮਰੀਕਨ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦ ਪਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਦਸੰਬਰ 2019 ਵਿੱਚ ਗਾਲਟ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੇਅਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਮੇਅਰ ਰਹੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਫਿਰ ਤੋਂ ਗਾਲਟ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੇਅਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਗਾਲਟ ਸਿਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਚ ਵੀ ਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਰਾਡਸ਼ਾਅ ਰੋਡ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਹਨ।

ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵੈਰੀਐਂਟ ਜੇ. ਐਨ.1 ਨੇ ਵਧਾਈ ਚਿੰਤਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਠੀਕ 2 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਚੀਨ ਦੇ ਵੂਹਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੁਣ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਤਣਾਅ ਵਧਾਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਖ਼ਬਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ - 19 ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਬ-ਵੇਰੀਐਂਟ ਜੇਐਨ.1 ਦੇ 7 ਨਵੇਂ ਮਰੀਜ਼ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਨਿਊਜ਼ ਏਜੰਸੀ ਰਾਇਟਰਜ਼ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੋਗ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ ਉਪ-ਵਰਗ ਜੇਐਨ.1 ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੇਐਨ.1 ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਪੱਧਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਯੂਐਸ ਸੈਂਟਰਜ਼ ਫਾਰ ਡਿਜ਼ੀਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਂਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਐਨ.1 ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਬੀਏ.2.86 ਰੂਪ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪ-ਰੂਪ ਹੈ।

ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸਬ-ਵੇਰੀਐਂਟ ਜੇਐਨ.1

ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸਬ-ਵੇਰੀਐਂਟ, ਜੇਐਨ.1 ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਤੰਬਰ 2023 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਯੂ.ਐਸ. ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਏਜੰਸੀ ਯੂ.ਐਸ. ਸੈਂਟਰਜ਼ ਫਾਰ ਡਿਜ਼ੀਜ਼ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਂਸ਼ਨ (ਸੀਡੀਸੀ) ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ 8 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ, ਵੇਰੀਐਂਟ ਜੇਐਨ.1 ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ 15-29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ।ਸੀਡੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਐਨ.1 ਅਤੇ ਬੀਏ.2.86 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪਾਈਕ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ।ਸੀਡੀਸੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਏ.ਆਰ.ਐਸ.-ਸੀ.ਓ.ਵੀ.-2 ਜੀਨੋਮ ਕ੍ਰਮ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਐਨ.1 ਕਾਰਨ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵੱਧ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੇ.ਐਨ.1 ਵੇਰੀਐਂਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਵਾਂ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਜੀ.ਐਨ.1 ਵੇਰੀਐਂਟ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ 13 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਐਸ.ਏ.ਆਰ.ਐਸ. -ਸੀ.ਓ.ਵੀ.-2 ਜੀਨੋਮਿਕਸ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਕੋਵਿਡ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੇ ਸਹਿ-ਚੇਅਰਮੈਨ, ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਜੈਦੇਵਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਵਿਡ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਾਧੇ ਲਈ ਜੇਐਨ.1 ਇੱਕ ਯੋਗਦਾਨ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ 1,296 ਹੈ।

ਜੀਐਨ.1 ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ?

ਸੀ.ਡੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਿਲਹਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦਾ ਜੀ.ਐਨ.1 ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੂਜੇ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਲੱਛਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੀ.ਡੀ.ਸੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਲਾਗ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਾਈਡੇਨ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ 'ਹੰਟਰ' ਕਾਰਨ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਦੇਣਾ ਪੈ ਸਕਦੈ ਅਸਤੀਫ਼ਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਈਡੇਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਬੇਟੇ ਹੰਟਰ ਬਾਈਡੇਨ ਰਹੇ ਹਨ।ਲਗਜ਼ਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਆਦੀ 53 ਸਾਲਾ ਹੰਟਰ ਬਾਈਡੇਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਚ ਰਹੀ ਹੈ।ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਬੂਲੀ ਸੀ। ਤਲਾਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੈਥਲੀਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਹੰਟਰ ਨਸ਼ੇ, ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਸਟ੍ਰਿਪ ਕਲੱਬਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਹੰਟਰ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਇੰਨਾ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਰਿਹੈਬ ਸੈਂਟਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ 2015 'ਚ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਬੀਊ ਬਿਡੇਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਹੰਟਰ ਇੰਨਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਲਈ ਹੀ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ। ਫਿਲਹਾਲ ਹੰਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਅਤੇ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੇਂਟਿੰਗ ਬਣਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇੱਥੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ 'ਚ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਹੰਟਰ ਬਾਈਡੇਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਰੌਬਰਟ ਹੰਟਰ ਬਾਈਡੇਨ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਲੇਮਿੰਗਟਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਜੋਅ ਬਾਈਡੇਨ ਅਤੇ ਨੀਲੀਆ ਹੰਟਰ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹੰਟਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾਮ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਉਪਨਾਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਨਾਓਮੀ ਦੀ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਬੀਊ ਦੀ ਲੱਤ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੰਟਰ ਨੇ ਜਾਰਜਟਾਊਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਬੀ.ਏ. ਫਿਰ ਯੇਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਲਈ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਰਮਿਆਨ ਉਹ ਕੈਥਲਿਕ ਗਰੁੱਪ ਜੇਸੁਇਟ ਵਾਲੰਟਿਅਰ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਸਦਨ ਨੇ 'ਮਹਾਦੋਸ਼ ਜਾਂਚ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਰਿਪ੍ਰਜ਼ੈਂਟੇਟਿਵਜ਼ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਈਡੇਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬਾਈਡੇਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ 'ਚ 221 ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ 212 ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਈਡੇਨ ਦੇ ਬੇਟੇ ਹੰਟਰ ਬਾਈਡੇਨ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੈਨੇਟ ਵਿੱਚ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਈਡੇਨ ਨੇ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ,'ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।'

'ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਧੂੰਏਂ' ਪਿੱਛੇ ਛਿਪੇ ਹੋਏ 'ਕਾਲੇ ਰਹੱਸ' ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ

ਸੰਸਦ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪੋਲ

141 ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਾਂਸਦਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਅੱਤਲ

ਸਦਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਧੂੰਆਂ, ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਈ ਲੋਕ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਹੀਂ, ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਨਹੀਂ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਜਾਂ ਮਨੀਪੁਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਹਿੰਦੂ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਹਾਂਗੇ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਜੋ ਹੋਇਆ ਬੁਰਾ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੋਈ ਵਿਦਰੋਹੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੱਖਵਾਦੀ ਚਿਹਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਧੂੰਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਨ, ਨਾਰ੍ਹੇ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਾਅਰਾ ਸੀ, ਜੋ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੁਰਖ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਰਾਮ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਵਰਗੇ ਮਸਲੇ ਹੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਤਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਮਹਿੰਗਾਈ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਵਾਲ, ਈ.ਵੀ.ਐਮ. ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਗਵਾਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਮੰਨਿਆ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਡਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਡੰਕਾ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸੜਕਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਵੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੀਡੀਪੀ ਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਮਾਰਕੀਟ ਗਰੋਥ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ

ਦਬਦਬਾ ਹੈ ਪਰ ਮਜਬੂਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ 'ਪੀਲਾ ਧੂੰਆਂ' ਛੱਡਣਾ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੁੱਪੀ ਧਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮਜਬੂਰਨ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਸੰਜੀਦਾ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਸਿਰ ਜੋੜ ਕੇ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੀ ਸਗੋਂ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੰਸਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ 301 ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੈਨਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ 13 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ 176 ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਦਿਨ 22 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਗੁਆਇਆ ਵੀ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸਿਰਜਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਬਣੀ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਕੈਨਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਬੁਲੇਟਪਰੂਫ਼ ਬੈਰੀਅਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਧੂਰੀ ਸੰਸਦ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਹੋ ਗਿਆ, ਕੰਮ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ, ਕੀ ਮਜਬੂਰੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਅਸਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੀਜੇਪੀ ਆਪਣੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਗਿਣ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। 2022 ਦਾ ਹੀ ਮਸਲਾ ਲੈ ਲਵੋ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਸਨ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋ ਦਿਨ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਗਲਾ ਸੁੱਕਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬੰਗਲੌਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਰੋਡ ਸ਼ੋਅ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਇੱਕ 11 ਸਾਲ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਸਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋੜ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੀਜੇਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਇਹ ਮੋਦੀ ਜੀ ਦਾ ਭਗਤ ਸੀ। ਸੋ ਕਹਾਵਤ ਇਹ ਢੁੱਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚਿੱਤ ਵੀ ਆਪਣਾ ਤੇ ਪੱਟ ਵੀ ਆਪਣਾ। ਜਿਹੜੇ ਸਾਂਸਦਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹੀ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਉੱਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਏਨੀ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਸਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸੱਚ ਬਾਹਾਂ ਅੱਡ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਚੁੱਪੀ ਤੋੜੀ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਉਹ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। 141 ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਾਂਸਦਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਉਣਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਲ 2024 ਵਿੱਚ ਅਗਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਸੰਸਦ ਦਾ ਆਖ਼ਰੀ ਸ਼ੈਸ਼ਨ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਬਿਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਖਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੰਨਿਐ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਮਨਿਲ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ਼ ਹਨ, 25 ਫ਼ੀਸਦੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਹੱਤਿਆ, ਕਿਡਨੈਪਿੰਗ, ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਆਦਿ ਦਰਜ਼ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਭੰਗ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਨਾਹ ਤਾਂ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਧੂੰਆਂ ਫੈਲਾਇਆ, ਭਲਿਓ ਲੋਕੋ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾਉਂਦੇ, ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਫੈਲਾਉਂਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਗ਼ਰੀਬੀ ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਏ। ਕਿੰਨੇ ਮੂਰਖ ਹੋ ਤੁਸੀਂ। ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ 370 ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ। ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਸੀ.ਏ.ਏ. ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ। ਉੱਥੇ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਕਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, 5 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਵਾਲੀ ਸੰਸਦ ਹੋਵੇ, ਤੇ ਉਹਦੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਪੰਜ ਸੌ ਕਰੋੜ ਵਾਲੇ ਹੋਣ, ਦੋ ਸੋ ਕਰੋੜ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ, ਉੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਜਾਇਜ਼ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਭਾਲਦੇ ਹੋ, ਧੂੰਆਂ ਫੈਲਾਇਆ ਤੁਸੀਂ ਧੂੰਆਂ, ਦੰਗਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਫੈਲਾਇਆ ਨਾ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ, ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ 'ਇੰਡੀਆ' ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰੇ

ਮਮਤਾ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ, ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸਮਰਥਨ

ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ 31 ਤੱਕ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਕਾਂਗਰਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ 2024 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਗਠਜੋੜ ਆਈ.ਐੱਨ.ਡੀ.ਆਈ.ਏ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਉੱਭਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਈ.ਐੱਨ.ਡੀ.ਆਈ.ਏ. ਦੀ ਚੌਥੀ ਬੈਠਕ 'ਚ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮੁਖੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਲਿਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੜਗੇ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਖੜਗੇ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਜਿੱਤ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਈ.ਐੱਨ.ਡੀ.ਆਈ.ਏ. ਸਾਮੂਹਿਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ 'ਚ ਹੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜੇਗਾ। ਬੈਠਕ 'ਚ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਛੇਤੀ ਕਰ ਕੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਤਾਲਮੇਲ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰੀ ਆਗਾਜ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ।

ਪੰਜ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਆਈ.ਐੱਨ.ਡੀ.ਆਈ.ਏ. ਦੀਆਂ 28 ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਬੈਠਕ 'ਚ ਮਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਦੀ ਪੀ.ਐੱਮ. ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਲਈ ਨਾਂ ਆਉਣਾ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ। ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਤਿੱਖੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਬੈਠਕ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਾਇਕੋ, ਪੀਸੀ ਥਾਮਸ ਆਦਿ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਅਖ਼ੀਰ 'ਚ ਬੋਲੀ ਮਮਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਠਜੋੜ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਲਿਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਈਏ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਦੀਦੀ ਦੇ ਇਸ ਮਤੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਇਸ 'ਤੇ ਖੜਗੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਪੀਐੱਮ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਐੱਨ.ਡੀ.ਆਈ.ਏ. ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਿਲਕੇ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੇ ਫਿਰ ਪੀਐੱਮ ਤੈਅ ਕਰਨ ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਮਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੀਐੱਮ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਅੱਗੇ ਕਰਨ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਖੜਗੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਉਣ ਤੇ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਪੀਐੱਮ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਫ਼ਾਇਦਾ? ਥਾਮਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੀਐੱਮ ਉਮੀਦਵਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਟੀਕਾ-ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੂਬਾਵਾਰ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਸਾਲ 2021 ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ’ਚ ਲਗਭਗ 2,35,000 ਲੋਕ ਸਨ ਬੇਘਰੇ

ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਸੇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਿ ਰਹੇ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3,45,000 ਹਾਊਸਿੰਗ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਘਾਟ

ਸਿਮਰਨ

ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਆਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬੇਘਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜੋ ਕਿ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਲ 2021 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 2,35,000 ਲੋਕ ਬੇਘਰੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ੈਲਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਸਨ। ਹਾਲੇ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੇਘਰਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘਟਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਸਦਕਾ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਛੋਟੇ ਕਸਬਿਆਂ ਤੱਕ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਗਲ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ’ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਅੰਕੜੇ ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਬੇਘਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ ਬਿਮਾਰੀ, ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਨਾ ਮਿਲਣਾ, ਭੁੱਖਮਰੀ ਅਤੇ ਠੰਡ ਨਾਲ਼ ਮੌਤ ਜਿਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਬੇਘਰ ਸੇਵਾ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ ’ਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਸ਼ੈਲਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ੈਲਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਇਹ ਟਾਪੂ ਜਿਹੜਾ ਲੱਖਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਸਵਰਗ ਲੋਕ ਬਣਿਆ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਦੇ ਇਹ ਭਿਅੰਕਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੜਕਦੀ ਠੰਡ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਟੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਇਹ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਉਹ ਬਦਕਿਸਮਤ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਜਿਊਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣੀ ਬੈਠੀ ਹੈ।

ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨੀਤੀ ਵਿਕਲਪ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਜਰਤ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲ਼ਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ’ਤੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇੱਕ ਔਸਤ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਕਿਰਾਏ ’ਤੇ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। 2017 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਔਸਤ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਘਰ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਵਜੋਂ 1172 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ 2023 ਵਿੱਚ 2289 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸੜਕ ’ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਆਮਦਨ ਵਾਲ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਿਫਾਇਤੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਹੈ।

ਇਹ ਗੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ਼ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੀ-7 ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲ਼ੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਰਟਗੇਜ (ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਲਿਆ ਕਰਜ਼ਾ) ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਿ 2008 ਦੀ ਮੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਘਰੇਲੂ ਕਰਜ਼ਾ ਸਮੁੱਚੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਅਕਾਰ ਦਾ 80 ਫੀਸਦੀ ਸੀ, ਇਹ 2010 ਵਿੱਚ ਵਧ ਕੇ 95 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ 2021 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਟੱਪ ਗਿਆ। ਉੱਤੋਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਨਵੇਂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਨਅਤ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ 7 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚ 122% ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਕਿਰਾਇਆਂ ਦਾ ਸੇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਓਨਟਾਰੀਓ ਦੇ ਕਿਚਨਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹਾਲ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ’ਤੇ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਦੀ ਭਾਲ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਮਾਨ ਨਾਲ਼ ਘਰ-ਘਰ ਘੁੰਮਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੇਸਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਟੋਰ ਰੂਮ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 600-650 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਭਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3,45,000 ਹਾਊਸਿੰਗ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਸਿਰਫ਼ 3.87 ਕਰੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਘਣਤਾ ਸਿਰਫ਼ 4 ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੈੜੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ?

ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ਼ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਫਾਇਤੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਕਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰੋਤ, ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ਼ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਸਮੱਸਿਆ ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ। ਇੱਥੇ ਘਰਾਂ ਦੀ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 ’ਤੇ)

ਗੁ. ਬਰਾਡਸ਼ਾਅ ਰੋਡ ਵੱਲੋਂ ਗਾਲਟ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਪੁਲਿਸ ਅ਼ਫਸਰ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਚੈੱਕ ਭੇਟ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ: ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਬਰਾਡਸ਼ਾਅ ਰੋਡ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗਾਲਟ ਸਿਟੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਚੈੱਕ ਗਾਲਟ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੇਅਰ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ’ਤੇ ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ, ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਧੀਰਾ ਨਿੱਜਰ, ਬੱਬੂ ਕਲੋਟੀਆ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝਾਵਰ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਕੈਲ, ਗੋਲਡੀ ਲਾਲੀ, ਹੈਰੀ ਸੰਘਾ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਗਾਲਟ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਇੱਕ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਅਫਸਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਰਾਡਸ਼ਾਅ ਰੋਡ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਇਕ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ .ਗਾਜ਼ਾ ’ਚ ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਹਿਦ

ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਝੁਕਣ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਇਨਕਾਰ

ਰਾਫ਼ਾਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਭਾਈਵਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਜੰਗਬੰਦੀ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਹਿਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮਾਸ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਤੱਕ ਗਾਜ਼ਾ ’ਚ ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਾਤ ਲਗਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਦਬਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੰਗ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮਾਸ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਲਈ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ’ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਾਜ਼ਾ ’ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ ਦੇਵੇ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਬੰਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਮਾਇਤ ਗੁਆਉਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਮਿਸਰ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਇਲਾਕੇ ਰਾਫ਼ਾਹ ’ਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ।

ਖ਼ਬਰ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਹਸਪਤਾਲ ’ਚ 27 ਲਾਸ਼ਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਹਨ। ਕੈਂਪਾਂ ’ਚ ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ’ਤੇ ਹੁਣ ਮੌਸਮ ਦਾ ਵੀ ਕਹਿਰ ਟੁੱਟ ਪਿਆ ਹੈ। ਮੋਹਲੇਧਾਰ ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਠੰਡ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਜੰਗ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁੱਖ-ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਵਧਣ ਕਰਕੇ ਫਲਸਤੀਨੀ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 ’ਤੇ)

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ QUOMANTRY AMRITSAR TIMES

Editor: Malkeet Singh Manager: Pardeep Singh Sub: Editor: Balwinderpal Singh, Dr. Sarbjeet Kaur Jang Online Interview Host: Balraj Pannu

Designer: A.K.V. Content Composer: S. Jagmohan Singh US Distributor: Amritsar Times Inc. Owner: Amritsar Times Pvt Ltd.

Quomantry Amritsar Times is owned by Amritsar Times Pvt Ltd, a company based in India. It owns the content of the Newspaper and hereby does not authorize anyone to redistribute without prior consent. The opinions expressed in this publication are those of the authors unless written by AT Bureau. They do not purport to reflect the opinions or views of the Owner or its members.

All legal disputes must be handled in the courts of State of Punjab in India.

ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਡ 'ਚ ਗਰਮਾਇਆ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹੌਲ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਬਦਲਣ ਲੱਗੀ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਦਸ਼ਾ

ਲੋਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿੱਜੀ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਹੋਈ ਭਾਰੂ

ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ 'ਚ ਏਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਛਿੜੀ

ਸੁਖਬੀਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਥ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਲਾਭ?

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੈ ਰਹੀ ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਡ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰਮਾਅ ਗਈ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਿਆਰੀ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿੱਜੀ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜੀ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਠਿੱਬੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਵੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਏਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਮੁੜ ਛਿੜ ਪਈ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ 103ਵੇਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੰਥ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਾਰਨ ਵੀ ਪੰਥਕ ਦਲਾਂ ਵਿੱਚ ਏਕਾ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਏਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰਦੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਏਕਾ ਹੋ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਜਿਥੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ 'ਤੇ ਅਰਬੀ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਰਗੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਧੀ (ਜੋ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ) ਵੱਲੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਪੋਸਟ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ, ਉਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਬਣੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਲੋਹ ਪੁਰਸ਼ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਜਥੇਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਨਮਿਤ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਸਾਬਕਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ, ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਸਾਬਕਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ, ਮੁਸਲਿਮ ਆਗੂ ਮੁਹੰਮਦ ਤੁਫੈਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੰਦ ਕਮਰਾ ਮੀਟਿੰਗ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਏਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਤੋਰੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਸਰਗਰਮ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਨਿੱਜੀ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜੀ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਆਦਰ ਮਾਣ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਚੰਗਾ ਗੁਣ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਠਿੱਬੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜੀ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਦਸ਼ਾ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਗਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ 'ਚ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਸਮਾਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਮਰਹੂਮ ਗਾਇਕ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਲਕੌਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲੜਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚਾਲੇ 'ਇੰਡੀਆ ਗਠਜੋੜ' ਤਹਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚ 'ਇੰਡੀਆ ਗਠਜੋੜ' ਸਬੰਧੀ ਮਤਭੇਦ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਇਸ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਇਸ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਰਹੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਏਕਤਾ ਕਦੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਇਹ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਦੱਸੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਨੀਵੇਂ ਪੱਧਰ ਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਪਾਸੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਸਵਰਾਜ ਮਾਜਦਾ ਕੰਪਨੀ ਰੋਪੜ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 'ਵਿਰਾਸਤ ਬਚਾਓ ਮੋਰਚਾ' ਆਰੰਭ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਚੌਂਕੀ ਦੀ ਥਾਂ ਹੈਰੀਟੇਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ : ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ

ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੱਕ ਮੋਰਚਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਰੋਪੜ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰੋਪੜ ਦੀ ਸਵਰਾਜ ਕੰਪਨੀ ਅੱਗੇ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤਕ ਧਰਨੇ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੰਧੀ ਕੀਤੀ। ਸੰਧੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਸੀ। ਜਿਸ ਥਾਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਧੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ ਥਾਂ ਇਹ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਘੋੜ ਸਵਾਰੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਵੀ ਦਿਖਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜਾਂ ਨਾਲ ਸੰਧੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਥੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੀ ਚੌਂਕੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਇਥੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਚੌਂਕੀ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਚੌਂਕੀ ਨੂੰ 8-10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 1983 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਸਮਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ 128 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜਪਾਨ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਸਵਰਾਜ ਮਾਜਦਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਸਵਰਾਜ ਮਾਜਦਾ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੌਂਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਮਾਜਦਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਥਾਂ ਹੈਰੀਟੇਜ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰੀਟੇਜ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਐਲਾਨ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਜਦਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਚੌਂਕੀ ਅਤੇ ਮਾਜਦਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੌਂਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਧਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਮੋਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੋਲੇ

‘ਜੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਾਂਗਾ’

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਅਮਰੀਕਾ ’ਚ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ’ਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਇਸ ’ਤੇ ‘ਵਿਚਾਰ’ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ’ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਨੂੰ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਅਖਬਾਰ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ’ਚ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਾਫ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੇ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਬੁਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ’ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ’ਚ ਮੌਜੂਦ ਕੁਝ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ’ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਤੱਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਂ ’ਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕਾਉਣ ’ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।’ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ’ਤੇ ਪੰਨੂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ ਦੇ ਲਾਅ ਕਲਰਕ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ’ਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਾਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਰਚਿਆ ਇਤਿਹਾਸ

ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਚੁੱਕੀ ਸਹੁੰ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ/ ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਰਾਜ ਦੇ ਇਕ 17 ਸਾਲਾ ਲਾਅ ਕਲਰਕ ਨੇ ਰਾਜ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ

ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਾਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਟੂਲੇਰ ਕਾਊਂਟੀ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਅਟਾਰਨੀ ਨਾਲ ਲਾਅ ਕਲਰਕ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਪੀਟਰ ਪਾਰਕ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਾਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਲੀਗਲ ਕਰੀਅਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਾਰਕ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਨੈਤਿਕ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਵਕੀਲ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰਤਾ ਤੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖ ਸਕਾਂ।

ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ’ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਰਿਹਾ 13 ਸਾਲ ਦਾ ਲੜਕਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 2021 ਤੋਂ 2022 ਤੱਕ ਯਹੂਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 35% ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਓਹੀਓ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਓਹੀਓ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 13 ਸਾਲਾ ਲੜਕੇ ’ਤੇ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਯਹੂਦੀ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ’ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੌਜਵਾਨ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਓਹੀਓ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਨਾਗੌਗ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 13 ਸਾਲਾ ਲੜਕੇ ਦਾ ਨਾਂਅ ਅਦਾਲਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ।

ਨਾਬਾਲਗ ਨੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗੇਮਿੰਗ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਡਿਸਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ’ਤੇ ਲਾਈਵ ਸਟ੍ਰੀਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਕਰੋਨ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ, ਕੈਂਟਨ ਵਿੱਚ ਟੈਂਪਲ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿੱਚ ‘ਇੱਕ ਸਮੂਹਿਕ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਯੋਜਨਾ’ ਪੋਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, 2021 ਤੋਂ 2022 ਤੱਕ ਯਹੂਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 35% ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਸਟਾਰਕ ਕਾਊਂਟੀ ਸ਼ੈਰਿਫ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੁਆਰਾ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਐਫ. ਬੀ.ਆਈ. ਏਜੰਟ ਨੇ 7 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਡਿਸਕਾਰਡ ਪੋਸਟ ਬਾਰੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 1 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ’ਤੇ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਲੜਕੇ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 20 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਟਾਰਕ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਸ਼ੈਰਿਫ ਜਾਰਜ ਮੀਅਰ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਮਕੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਜ਼ੀਰੋ-ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੱਚੇ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਈ 2 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ,ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ/ ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਰਜੀਨੀਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਊਜ਼ ਪੋਰਟ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ੇਣੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਵਰਤਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤਹਿਤ 2 ਸਾਲ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕਾ ਦੇ ਹੱਥ ਤੇ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਵੱਜੀ ਸੀ। ਦਾਇਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡੇਜਾ ਟੇਲਰ ਨਾਮੀ ਔਰਤ ਦਾ 6 ਸਾਲਾ ਪੁੱਤਰ 6 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਗੰਨ ਸਕੂਲ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਐਬੀ ਵਰਨਰ ਨਾਮੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਉੱਪਰ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਟੇਲਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੁਨਾਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਘਰ ਵਿੱਚ ਭਰੀ ਹੋਈ ਗੰਨ ਖੁਲੇਆਮ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜਾਨ ਜ਼ੋਖਮ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਟਾ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪ੍ਰਤੂੰ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਫੈਸਲੇ ਉਪਰੰਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੇਮਜ ਐਲਨਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੇਲਰ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜਰ 2 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟੇਲਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸੰਘੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ 21 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੇ ਨਿਊਪੋਰਟ ਨਿਊਜ਼ ਸਕੂਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ 4 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਬੱਚਾ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਗੰਨ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਮੁੱਢਲੀ ਐਬਟਸਫ਼ੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਪੰਧੇਰ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਕਾਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ’ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਾਵਿ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਰਿਸ ਹੈ ਪੰਧੇਰ : ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਵੈਨਕੂਵਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਮੁੱਢਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾ ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਪੰਧੇਰ ਦੀ ਚੌਥੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਕਾਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ’ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। 148 ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ 85 ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਰਜੋਈ, ਪਾਣੀ, ਰੁੱਖ ਦੀ ਮੌਤ, ਹਵਾਏ ਨੀ ਹਵਾਏ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਸਮਾਗਮ ਸਮੇਂ ਲੇਖਕਾ ਪੰਧੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬੂਟਿਆਂ, ਫੁੱਲਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਪਲ ਬਿਤਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਪਸਾਰੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ।

ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਮੁੱਢਲੀ ਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਪੰਧੇਰ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਡਾਕਟਰ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਵੈਰੀ ਨਾਗ ਤੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਝਲਕਾ ਜਦ ਅੱਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਜਦਾ, ਕਾਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਜਲਵਾ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਇੱਕ ਸਜਦਾ।’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਗੜੂੰਦ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ-ਕਦਮਾਂ ’ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ ਕਵਿਤਰੀ ਪੰਧੇਰ ਡਾ. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਰਿਸ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ’ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਉੱਥੇ ਪੁਸਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਵਿ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਲਾਹੇਬੰਦ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਧੇਰ ਕੁਦਰਤੀ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗੀ ਅਜਿਹੀ ਲੇਖਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਮਹਿਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚਲੀ ਲਿਖਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਲੇਖਕਾ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੱਤੀ। ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀਆ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੀ ਲਿਖਤ ਬਾਰੇ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਧੇਰ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਰਜਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅੰਕੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ, ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗੀਤ ਸਾਂਝਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਹ- ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਹੋਰਨਾਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਆਲਮ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮਲੂਕ ਚੰਦ ਕਲੇਰ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ, ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੌਹਲ, ਹਰਿਕੀਰਤ ਕੌਰ ਚਾਹਲ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਤਾਤਲਾ, ਪਵਨ ਗਿੱਲਾਂ ਵਾਲਾ ਨੇ ਵੀ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਪੰਧੇਰ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਦਿਤੀਆਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਮੁੱਢਲੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ। ਹਾਜ਼ਿਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੂਪਾਲ, ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਮਾਨ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਵੈਚ, ਪ੍ਰੀਤਪਾਲ ਪੂਨੀ ਅਟਵਾਲ, ਨਿਰਮਲ ਗਿੱਲ, ਡਾ. ਜਸਮਲਕੀਤ ਕੌਰ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਨਵਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੁੱਟਰ, ਲੱਖੀ ਗਾਖਲ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਰੋਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਪੰਧੇਰ ਕਾਵਿ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਮਹਿਮਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨਦਾ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ।

74 ਫ਼ੀਸਦੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਖਾਣਾ : ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ

☛ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ☛ ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਹਾਰ ਮਹਿੰਗਾ ਪਰ ਆਮਦਨੀ ਘੱਟ ਵਧੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਬਣਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਖਾਣਾ 74 ਫ਼ੀਸਦੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਹਾਰ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਘੱਟ ਵਧੀ ਹੈ।

ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਆਹਾਰ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਿੰਨ ਚੌਥਾਈ ਲੋਕ ਇਸ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਮਸਰਥ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਖਾਦ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2020 ਵਿੱਚ 76 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਖਾਣੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸਾਲ 2021 ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਨਾਲ 74 ਫ਼ੀਸਦੀ ਯਾਨੀ 100 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਖਾਣੇ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੁਆਂਢੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ 82 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 66 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਫੂਡ ਸਿਕਿਓਰਟੀ ਐਂਡ ਨਿਊਟ੍ਰੀਸ਼ਨ 2023 ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ

ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਖਾਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ, ਆਮਦਨ ਉਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਧੀ।

ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਖਾਣਾ ਸਸਤਾ

ਭਾਰਤ 'ਚ 2021 ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਖਾਣੇ ਦਾ ਖਰਚ ਕਰੀਬ 250 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਰਚ 267 ਰੁਪਏ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗਤ 325 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਭੂਟਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਾਗਤ 441 ਰੁਪਏ, ਨੇਪਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਖਾਣੇ ਦੀ ਲਾਗਤ 383 ਰੁਪਏ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿੱਚ 350 ਰੁਪਏ ਸੀ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਘਟੀ

ਸਾਲ 2022 ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੇਸਿਟੰਗ (ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਭਾਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੇ। ਇਥੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ 2.1 ਕਰੋੜ ਯਾਨੀ 18.7 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਇਸ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਭੂਟਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰ 5.1 ਫ਼ੀਸਦੀ , ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 14 ਲੱਖ, ਇਰਾਨ ਵਿੱਚ 3 ਲੱਖ, ਨੇਪਾਲ ਵਿੱਚ 20 ਲੱਖ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿੱਚ 3 ਲੱਖ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ 21 ਲੱਖ ਬੱਚੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। 0-5 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਸਤਨਪਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੇ 63.7 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੈਸਵਿਕ ਔਸਤ ਨਾਲੋਂ 47.7 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘੱਟ ਭਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਮਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੇਪਾਲ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ 15 ਤੋਂ 49 ਸਾਲ ਦੀਆਂ 53 ਫ਼ੀਸਦੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਏਨੀਮੀਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸਨ, ਜੋ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ।

73.5 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2022 ਦੌਰਾਨ 73.5 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਭੁੱਖਮਰੀ ਜਾਂ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 40 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਤਾਂ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 31 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਤਾਂ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 28.2 ਕਰੋੜ, ਤਾਂ ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਰਬਿਆ ਵਿੱਚ 4.3 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਓਸ਼ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 30 ਲੱਖ ਲੋਕ ਕੁਪੋਸ਼ਿਤ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ 2.5 ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰੋਪ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਿਗੜ ਸਕਦੇ ਨੇ ਹਾਲਾਤ, ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਅਲਰਟ

ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ- ਕੋਰੋਨਾ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਮਨਸੁਖ ਮਾਂਡਾਵੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਅਲਰਟ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਕੇਰਲ 'ਚ ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਲਾਗ ਦੇ 292 ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ 3 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ

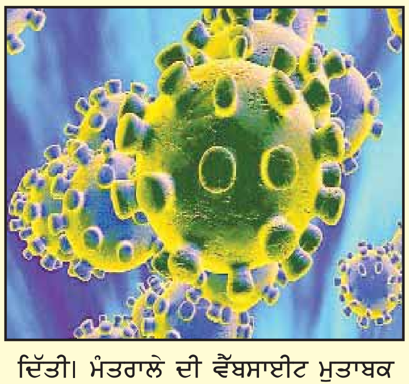

ਦਿੱਤੀ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਮੁਤਾਬਕ ਬੁੱਧਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਕੁੱਲ 341 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 292 ਮਾਮਲੇ ਕੇਰਲ ਦੇ ਹਨ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 2,041 ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਕੇਰਲ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਕਾਰਨ ਤਿੰਨ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਲਾਗ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 72,056 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, 224 ਮਰੀਜ਼ ਲਾਗ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਜਾਂ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੁੱਲ 68,37,203 ਮਰੀਜ਼ ਲਾਗ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਵੀਨਾ ਜਾਰਜ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ -19 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਵਿਡ ਸੰਕਰਮਿਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਵਾਰਡ, ਕਮਰੇ, ਆਕਸੀਜਨ ਬੈੱਡ, ਆਈਸੀਯੂ ਬੈੱਡ ਅਤੇ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹੋਣੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ

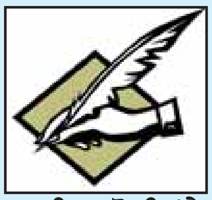

ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੌਮੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮ, ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਅਤੇ ਨੇਸ਼ਨ- ਸਟੇਟ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਆਧਾਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰ- ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਯੂਰਪ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਵਿਰੋਧਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇੰਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹੋਣੀ 'ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਅਸਰ ਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇੰਨਾਂ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵੱਡੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚਰਚਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੇਤੰਨ ਸਿੱਖ ਇਸ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰਕ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ 500 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਕੋਡ ਜਾਂ ਸਤਲੁਜ ਫੌਂਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਕੇ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਈ ਮੇਲ : asrtimes@gmail.com

CAPITAL SERVICES
INSURANCE VEHICLE REG. IMMIGRATION NOTARY PUBLIC LIVE SCAN
ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
AUTO · HOME · TRUCK · BUSINESS · LIFE · MEDICAL
ਪਾਸਪੋਰਟ / ਵੀਜ਼ਾ
* ਓ ਸੀ ਆਈ
* ਸਰੈਂਡਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਪੈਨ ਕਾਰਡ
* ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ * ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ
* ਸਿਟੀਜ਼ਨ * ਵਸੀਅਤ *Living Trust
* ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ *Legal Documents
The Attorney has 25 years of experience in your favor for all legal services
Vehicle Registration
(Approved by CA DMV)
* ਕਾਰ ਸਟਿੱਕਰ ਸਲਾਨਾ
* ਕਾਰ ਟਰਾਂਸਫਰ
* ਪਲੇਟਾਂ ਤੇ ਸਟਿੱਕਰ
* ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵਹੀਕਲ
* Vin Verification
Lic 43779
Other Services
* Live Scan / Fingerprints
* Covered California.
* Drug Testing * Alcohol Test
* Notary Services
* International Driver Lic.
Lic 6000947

Office Ph.(916) 427-4321
6624 FLORIN ROAD, SACRAMENTO CA, 95828
FAX: 916)258-0441, Cell: (916)308-7997
Email: sacramento99@yahoo.com Website: www.capitalservices.us

Allstate
You're in good hands.
ALL STATE INSURANCE
ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਨਸੋਰੈਂਸ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ
ਇੱਕ ਕਾਲ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵੱਡੀ ਬੱਚਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
AUTO HOME LIFE HEALTH BUSINESS

Avninder Singh
Insurance Specialist, CA --LIC: #0822501
Phone : (510) 441-7490
(877) 441-7490
FAX : (510) 441-2537
ADDRESS : 30042 MISSION BLVD
SUITE #221, HAYWARD, CA 94544

Capital DRUG TESTING
CAPITAL DRUG TESTING
Drug and Alcohol Test
DOT / NON DOT
PRE EMPLOYMENT - RANDOM
POST ACCIDENT - REASONABLE SUSPICION
Services: DOT Random Prog., FMCSA Clearinghouse, DOT Supervisor Training, SAP Classes Etc.
Lab. Ph:(916) 680-9293
6624 Florin Road
Sacramento CA, 95828
Email: capitaldrugtest@gmail.com
Website: www.capitaldrugtest.com

ਮਾਮਲਾ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ

ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ 'ਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

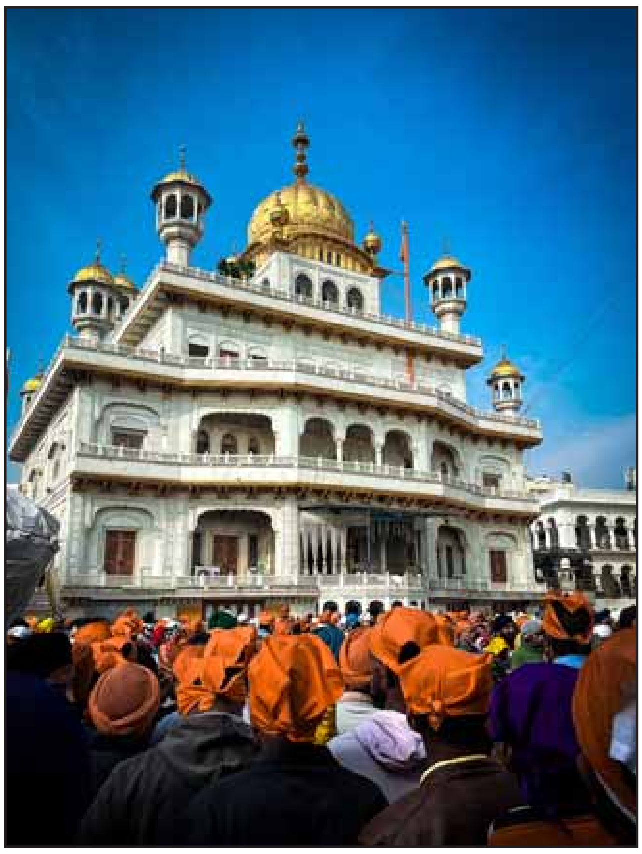

ਬਲਰਾਜ ਪੰਨੂੰ

ਕਦੀ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਿਆ ਇਕ ਲਫ਼ਜ਼ ਲੋਕ 'ਸਤਬਚਨ' ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਿੰਤੂ ਪਰੰਤੂ ਨਹੀਂ। ਸਮਾਂ ਪੈਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਜਵਾਬ ਵੀ ਮਿਲਨੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਪੰਥਕ ਸਫ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੇਂਦਰ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਆਪ ਸੱਦਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਲੈ ਲਵੋ, ਦੱਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸੇਠੀ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਓ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ ਪਰ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੋ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਈ ਲੇਲ੍ਹੜੀਆਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਹੁਣ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਬਦਲਾਓ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਈਏ ? ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਕਈ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੋਆਣਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪਿਰਤ ਹੈ। ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਨੇ, ਬਾਕੀ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਰੱਬ ਜਾਣੇ। ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜਦੋਂ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਜੂਦ ਵੱਡਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਵਜੂਦ ਛੋਟਾ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਰੰਟ 'ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਰੱਖਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪਿਛੋਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਆਪਾਂ ਲੰਘੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣਾ ਤੇ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਖ਼ਤਮ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਤੇ ਫਿਰ 20 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਮਾਰਚ ਕੱਢਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ, ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦਾ ਪੰਥ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣਾ ਤੇ ਫਿਰ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਵੱਲੋਂ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਣਾ, ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਫੇਰ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਮਾਰਚ ਰੱਦ ਹੋਣਾ, ਥੋੜੇ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਰੰਗ ਦਿਖਾਏ, ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਵੀ ਖੜੇ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਕਿਹੜੀ ਸਿਆਸਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ? ਅਸਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਮੁਲਤਵੀ ਮੇਰੇ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਤਾਂ ਕਾਲਕਾ ਜੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰਚ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰੇੜਾਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਪਰ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੇ, ਤੇ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਨੇ ਵੀ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਤੇ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਪੰਡਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਫ਼ਾਰਮ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣੇ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਲਈ ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਫਿਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਮਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਫਿਰ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੱਧਾ ਅਟੈਕ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਤੇ। "ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨੀਅਤ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ," ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਏਨੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਕੀਤਾ, ਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਹੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ। ਸੋ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਆਪ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਕੀਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾ ਠਹਿਰਾਓ। ਗੱਲ ਸਹੀ ਵੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਕਿ 23-24 ਸਾਲ ਨਹੁੰਮਾਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਾਲੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਕਿਤੇ ਜੁੜੀਆਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ?

ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਕਾਲਕਾ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਣਦੇ ਨੇ, ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਚਿੱਠੀਓਂ ਚਿੱਠੀ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੋਗੇ। ਚਿੱਠੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪਾਈ ਸੀ, ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਚਿੱਠੀ ਦਸ ਰਹੇ ਹੋ, ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਕੀ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪੰਥਕ ਛਵੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਸਵੈਮਾਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਆਸਤ ਹੋਣੀ ਜਾਇਜ਼ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿਆਸਤ ਇੰਝ ਦੀ ਹੋਵੇ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਹਿਤ ਹੋਣ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦੀ ਥਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸਵਾਰਥ ਹਿਤ ਹੋਵੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮੇਟੀਓਂ ਕਮੇਟੀ ਹੋਣਾ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਫ਼ਲਾਪ ਹੋਈਆਂ ਨੇ। ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖੋ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਭੰਗ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਦੱਸੋ ਕਿ ਆਹ ਪਾਵਰ ਫੁੱਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬਣੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਹੀ ਨੇਪਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਕੀ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਨਗੇ ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਫੁੱਟ ਦਾ ਤਾਂ ਡਰ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ, ਉਸ ਦਾ ਡਰ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਖ਼ਿਆਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਖਲਾਕੀ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਗਏ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੇਗਾ ਤੇ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਵੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬੈਠਿਆਂ ਤਾਂ ਕੌਮ ਤਵੱਕੋ ਰੱਖੇਗੀ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ। ਅਸੀਂ ਆਸਵੰਦ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਇਹ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨ ਲਵੇ ਪਰ ਜੇ ਰੌਲਾ ਇੰਝ ਹੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਣਗੇ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੋਆਣਾ ਜਾਂ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਕੋਈ ਆਮ ਬੰਦੇ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਨੇ, ਉਮੀਦਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵੀ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਕਿ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਕੌਣ ? ਤੇ ਜਵਾਬ ਹੈ " ਫੇਰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਪੰਥ ਕਰੇਗਾ।"

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਇਨਸਾਫ਼

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਰਦਾਸ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਸਮਾਗਮ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਦੀ ਹਿਰਦੇ ਵੇਧਕ ਸਾਜ਼ਸ਼ੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਅਦਬ ਤੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਸਵੈਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਕੌਮੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਅਰਦਾਸ ਉਪਰੰਤ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅਣ-ਸੁਲਝਿਆ ਛੱਡਣ ਦੇ ਰੋਸ ਅਤੇ ਰੋਹ ਵਜੋਂ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਡ, ਹਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਕੱਕੜ, ਭਾਈ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁਮਾਣ, ਗੁਰਨਿਵਾਜ ਸਿੰਘ, ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹਸਨਪੁਰ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਟ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੂਣਕਾ, ਬਿੱਟੂ ਮਜੀਠਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਆਦਿ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਅਤੇ ਅਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨਿਰਾਸ਼

ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਬਰਸੀ, 1 ਨਵੰਬਰ 1984 ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਉਹ ਦਿਨ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੀ ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਯਾਦ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦਿਹਾੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕਿਉਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ 84 ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ 39 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਕਦੇ ਉਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ 18 ਦਸੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੇ 2 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਦਿਨ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਸੇਕ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1 ਘੰਟੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤਖਤੀਆਂ ਫੜਕੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਸਖ਼ਤ ਸਵਾਲ ਵੀ ਪੁੱਛੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਹਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਵੇਸਲ਼ੇਪਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਸਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੈਰਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਹੁਣ ਵੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ 18 ਦਸੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤਾਬਿਆ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗਲੇ ਨੂੰ ਟੱਪ ਕੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਕੇ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਿੰਘ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਇਸ ਕਦਰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਸੀ ਕਿ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਖਸ ਨੂੰ ਸੋਧਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਬਿਠਾਈ, ਤਤਕਾਲੀ ਚੰਨੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਡੀਜੀਪੀ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਿੱਟ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 2 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਡਿਊਟੀ ਬਦਲੀ ਉਹ ਅੰਦਰ ਵੜਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕੌਣ ਸੀ ? ਕਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ? ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵੱਡੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸੂਤਰਧਾਰ ਕੌਣ ਸੀ ? ਇੰਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਵਜ਼ਾਰਤ ਬਦਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੁਣ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਨਾ ਭਰਦਾ ਹੋਏ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਤਖਤ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ? ਤਖਤ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਈ। ਪਰ ਕੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੌਣ ਸੀ ? ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਤਕਨੀਕ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸ਼ਖਸ ਦੇ ਮਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਬਾਇਓ ਡੇਟਾ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਦਰਪਣ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ

ਮੋਦੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇਸਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਦਬੇ ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲੱਗਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਧਾਈ

ਅਮਰੀਕਨ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਬਦਨਾਮ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮੋਦੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਦਬੇ ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਮੂਹ 'ਦਿ ਡਿਸਇਨਫੋ ਲੈਬ' ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਫੈਕਟ ਚੈਕ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ, ਖੋਜਕਰਤਾ, ਹਿੰਦੂ ਫਾਰ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ (ਐੱਚ.ਐੱਫ.ਐੱਚ.ਆਰ.), ਇੰਡੀਅਨ ਅਮਰੀਕਨ ਮੁਸਲਿਮ ਕੌਂਸਲ (ਆਈ.ਏ.ਐੱਮ.ਸੀ.), ਕਾਂਗਰਸ ਵੂਮੈਨ ਪ੍ਰਮਿਆ ਜੈਪਾਲ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਫਰੀਡਮ ਇਕਵੈਲਟੀ ਲੈਬਜ਼ ਆਦਿ ਹਨ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਬਕਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਿਸਇਨਫੋ ਲੈਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਜੀਤ ਡੋਵਾਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਖੁਫ਼ੀਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਡਿਸਇਨਫੋ ਲੈਬ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸਥਿਤ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮਨਘੜਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੂੜ

ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਸਇਨਫੋ ਲੈਬ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਝੂਠ ਫੈਲਾਕੇ ਆਈ.ਏ.ਐੱਮ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਇੰਟਰ-ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਪਰਾਈਮਿਆ ਜੈਪਾਲ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਟੀਆ ਤੇ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਇਹ ਝੂਠਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸਲਾਮਿਕ ਫੰਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਇੰਡੀਆ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਗਈ ਡਿਸਇਨਫੋ ਲੈਬ ਰਿਪੋਰਟ ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਸਲਿਮ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਨਘੜਤ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਤਵ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਡਿਸਇਨਫੋ ਲੈਬ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸਥਿਤ ਦਲਿਤ (ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਇਕੁਵਾਲਿਟੀ ਲੈਬਜ਼ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਸੀ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਸਥਿਤ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਹਿੰਦੂਪੈਕਟ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਐਕਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਰਾਹੀਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ 2022 ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਮੇਲਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਡਿਸਇਨਫੋ ਲੈਬ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਡੇ ਪੱਧਰ ਉਪਰ ਫੈਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਤੋਂ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਸੰਯੁਕਤ) ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਮਗਰੋਂ ਮੁੜ ਬਾਦਲ ਦਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾਉਣ 'ਚ ਸਰਗਰਮ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਸਿਆਸੀ ਹਲਚਲ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਚਰਚਾ ਤਾਂ ਇਹ ਛਿੜੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਟਕਸਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਹੋਏਗੀ। ਦੂਜੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਜੇਪੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਠਜੋੜ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਪਰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਹਾਮੀ ਨਹੀਂ ਭਰੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁੜ ਅੜਿੱਕਾ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ 13 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਢੀਂਡਸਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਸਮੇਤ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛੇ ਸੀਟਾਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਧਰਮ ਸੰਕਟ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਇਹ ਮੰਗ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਵਾਜੂਦ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸਖਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਬੀਜੇਪੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਟਕਸਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਟਕਸਾਲੀ ਲੀਡਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਸੰਯੁਕਤ) ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਇਹ ਏਕਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਹੈ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਦੀ ਖਬਰ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਸੰਯੁਕਤ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਢੀਂਡਸਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਧੜਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ

ਜਾਵੇ ਤੇ ਦੂਜਾ ਧੜਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਤੇ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਗੇ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਆਫੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ।' ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦੀ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਨੂੰ ਪਾਰਟੀ 'ਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਉਹ ਕੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ?'

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ) ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲ ਆਗੂ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਦੀ ਵੀ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਉਣਗੇ ਜੋ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਚੜ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤਾ।ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ, ਦੇਵਗੌੜਾ, ਫ਼ਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਤੇ ਸ਼ਿਬੂ ਸੋਰੇਨ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾ ਲੜਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਮਮਤਾ , ਰਾਓ ਤੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬਣਾਏ

ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਕੇ. ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨੇਤਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਈ ਨੇਤਾ ਹਨ, ਜੋ ਸਰਗਰਮ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਲੜਨਗੇ ਅਤੇ ਐਨ.ਸੀ.ਪੀ. ਸੁਪਰੀਮੋ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਵਾਂਗ ਉਹ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਚਲੇ ਜਾਣ। ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਚਾਰ ਦਿੱਗਜ ਨੇਤਾਵਾਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ, ਐੱਚ.ਡੀ. ਦੇਵਗੌੜਾ, ਫ਼ਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਤੇ ਸ਼ਿਬੂ ਸੋਰੇਨ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਲੜਨਗੇ।

ਐੱਚ.ਡੀ. ਦੇਵਗੌੜਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਬੂ ਸੋਰੇਨ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਾਜ ਸਭਾ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਲੜਨਗੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਸੰਸਦੀ ਦਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਤੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਇਬਰੇਲੀ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਲੜਨਗੇ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਉੱਥੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਲੜਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਮੇਠੀ ਅਤੇ ਰਾਇਬਰੇਲੀ ਸੀਟ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਇਹ ਤੈਅ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਨ ਕਿ ਫ਼ਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਉਮਰ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਸਿਹਤ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਸੀਟ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜਨਗੇ।

ਭਾਰਤ 'ਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ, ਬਾਈਡੇਨ ਭਾਰਤ ਉੱਪਰ ਦਬਾਅ ਬਣਾਏ : ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਅਮਰੀਕੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

ਰਾਇਟਰਜ਼ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਾਈਡੇਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਦੇਸ਼' ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਂ ਯੂਐਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਫਰੀਡਮ (ਯੂਐਸਸੀਆਈਆਰਐਫ) ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਕੁਨਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਜ਼ਬਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਹਨ। ਯੂਐਸਸੀਆਈਆਰਐਫ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਯੂਐਸਸੀਆਈਆਰਐਫ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਟੀਫਨ ਸ਼ਨੇਕ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਕਦਮ ਦੱਸਿਆ।ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ 'ਡੂੰਘੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ' ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ - ਅਮੀ ਬੇਰਾ, ਪ੍ਰਮਿਲਾ ਜੈਪਾਲ, ਰੋ ਖੰਨਾ, ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਡੂੰਘੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਪੰਨੂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਬਿਡੇਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਲਾਸੀਫਾਈਡ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਭਾਰਤ ਦੇ 12 ਸੂਬੇ

ਬਿਹਾਰ, ਗੋਆ, ਪੰਜਾਬ ਆਦਿ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਰਡਾਰ ਹੇਠ ਆਏ

ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ 35 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ

ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2024 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ, 12 ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁੱਲ ਰਾਜ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਹ 12 ਸੂਬੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ 35 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਵਰਗੇ ਗਰੀਬ ਰਾਜ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਸੂਬੇ ਵੀ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਰਾਜ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ, ਗੋਆ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਕੇਰਲਾ, ਮਨੀਪੁਰ, ਮੇਘਾਲਿਆ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਪੰਜਾਬ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਧਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ.) ਦੇ ਰਡਾਰ ਹੇਠ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਆਰਬੀਆਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ 2022-23 'ਚ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ 'ਤੇ ਵੀ ਵੱਡਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਖਾਸ ਤੱਥ?

ਭਾਰਤ ਦੇ 33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ 2023-24 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀ.ਐਸ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਜੀ.ਐਸ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸੂਬੇ ਹਨ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉਧਾਰ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਲ 2022-23 ਵਿੱਚ, ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉਧਾਰ ਕੁੱਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉਧਾਰ ਦਾ 76 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ 30 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਹੋਵੇਗਾ ਵੱਧ

ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਝਾਰਖੰਡ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਯੂਪੀ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2024 ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 28.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਯੂਪੀ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਕੁੱਲ ਜੀਐਸਡੀਪੀ ਦਾ 30.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਾਜ਼ਾ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ,

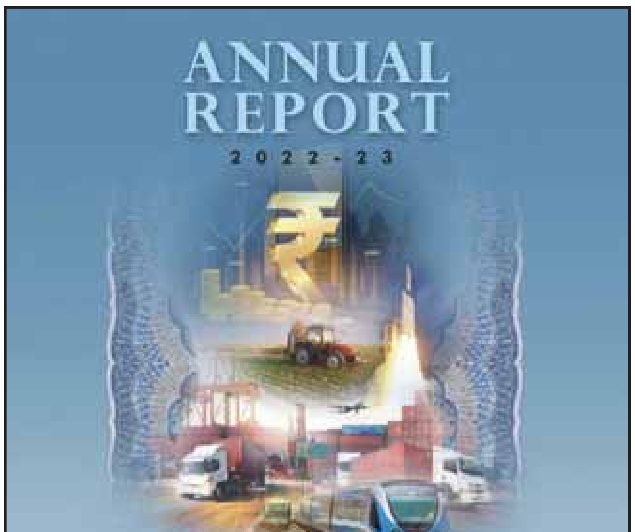

ਸਬਸਿਡੀਆਂ, ਪੈਸੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਧੂ ਵੰਡ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ?

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਰਜ਼ਾ ਜੀ.ਐਸ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ 2023-24 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ 42 ਫੀਸਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸਬੰਧਤ ਜੀ.ਐਸ. ਡੀ. ਪੀ. ਦੇ 35 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾ ਕੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ 12 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਵਿਡ-ਸੰਕਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਭਾਵ ਸਾਲ 2020-21 ਤੋਂ, ਉੱਚ ਲੋਨ ਅਨੁਪਾਤ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2011 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, 16 ਸੂਬਿਆਂ ਕੋਲ ਇੰਨੇ ਉੱਚੇ ਕਰਜ਼ੇ ਸਨ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਸੂਬੇ ਘਟ ਕੇ 13 ਰਹਿ ਗਏ। ਹੁਣ 2022-23 ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ 2023-24 ਦੇ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਘਟ ਕੇ 12 ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜੀਐਸਡੀਪੀ ਦਾ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿੰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ?

ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2023-24 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ-ਜੀ.ਐਸ.ਡੀ.ਪੀ. ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ 27.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ 2022-23 ਦੇ ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ ਵਿੱਚ 27.5 ਫੀਸਦੀ ਹੈ।

ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਉੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਕਾਸ ਅੱਗੇ ਰੁਕਾਵਟ

ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਉੱਚਾ ਕਰਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 22.2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਲਈ ਇਹ 20.11 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਕੇਰਲ ਲਈ 19.47 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ 14.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਲਈ 13.8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਲੀਆ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੋੜਨ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੌਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕਰਜ਼ੇ ਮੋੜਨ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤਾ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਰਬੀਆਈ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰਬੀਆਈ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ (ਓ.ਪੀ.ਐਸ.) ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਬੋਝ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਪੂੰਜੀ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਐਨਪੀਐਸ) ਤੋਂ ਓਪੀਐਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇਹਨ, ਤਾਂ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਸਾਲ 2060 ਤੱਕ ਜੀਡੀਪੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਬੋਝ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ 0.9 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਨਾਲਐਨਪੀਐਸ ਦੇ 4.5 ਗੁਣਾ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ।

31 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇ ਸਿਰਫ਼ 12 ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜੀ.ਐਸ.ਡੀ.ਪੀ. ਵਿੱਚ 35 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯੋਗਦਾਨ ਕਿਵੇਂ ਪਾ ਸਕਣਗੇ।

ਆਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ 'ਚ ਸੋਧ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ: ਧਾਮੀ

ਜੋੜ ਮੇਲ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਭੱਠਾ ਸਾਹਿਬ ਹੋਏ ਨਤਮਸਤਕ

ਰੂਪਨਗਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਭੱਠਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਜੋੜ ਮੇਲ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ। ਉਪਰੰਤ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਧਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਹਾਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 1909 ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਨਾਮ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਨਾਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ

ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਔਕੜਾਂ ਆਈਆਂ ਪਰ ਪੰਥ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੱਖੇਵਾਲ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ, ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਗੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਭੱਠਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੋੜ ਮੇਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਬਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੱਢਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਸ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੰਥ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਸਿਆਸਤ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿੱਜੀ ਚਿੱਕੜ ਉਛਾਲਣ ਵੱਲ ਤੁਰੀ: ਸਿੱਧੂ

ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਲੋਂ ਬਾਦਲ, ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਚੰਨੀ ਸਣੇ 'ਆਪ' ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ

ਪਟਿਆਲਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿੱਕੜ ਉਛਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਸਿੰਜਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ। ਰੇਤ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਇੱਥੇ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰੋਤ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਕ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਵਿਆਜ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ. ਤੋਂ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤਸਕਰੀ, ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਤੰਤਰ ਫ਼ੇਲ੍ਹ

ਹਥਿਆਰ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਨੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਕੋਲ

ਲੁਧਿਆਣਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਆਏ ਦਿਨ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹੁਣ ਆਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਗੈਂਗਸਟਰ ਅਤੇ ਲੁੱਟਾਂ-ਖੋਹਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਸਮਾਜਿਕ ਅਨਸਰ ਬੇਖ਼ੌਫ ਹੋ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਉਪਰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿਰਫ਼ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ 3 ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ । ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਲੁਧਿਆਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਕਿਥੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਹੋਣ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਡਰੋਨ ਰਾਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਹੈਰੋਇਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੀ ਰਾਜਾਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ. ਤੋਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ 20 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਸਕਰਾਂ ਕੋਲੋਂ 40 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪਿਸਤੌਲ ਸਮੇਤ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਜਲੰਧਰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪੰਜ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ 10 ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ 10 ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ ।

ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀ ਭਿਣਕ?

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਜਲੰਧਰ, ਬਠਿੰਡਾ, ਪਟਿਆਲਾ, ਮੋਹਾਲੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਖ਼ਰੀਦੋ-ਫ਼ਰੋਖ਼ਤ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਤੰਤਰ ਕਿਉਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਬਾਰੇ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਭਿਣਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀ? ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦੋ-ਫ਼ਰੋਖ਼ਤ ਹੋਈ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਵਿਭਾਗ ਸੂਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰੇ ਤਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਿਰੋਹ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਮਾਮਲਾ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮਿਲੀ ਪੈਰੋਲ ਦਾ

ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਈਆਂ ਝਾੜਾਂ

ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 13 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਦੀ ਪੈਰੋਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਗੜੀ ਫਟਕਾਰ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਰਿਤੂ ਬਾਹਰੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪੈਰੋਲ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕੀ ਦੂਜੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ? ਸੌਦਾ ਸਾਧ 'ਤੇ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਹਰਬਾਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਕਿਹੜੇ ਹੋਰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੈਰੋਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਫਟਕਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਪੈਰੋਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੁਣ 13 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜੁਲਾਈ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ ਪੈਰੋਲ

ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਇਸੇ ਸਾਲ ਜੁਲਾਈ ਵਿੱਚ 30 ਦਿਨ ਦੀ ਪੈਰੋਲ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਰੋਹਤਕ ਦੀ ਸੁਨਾਰੀਆ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਯੂਪੀ ਦੇ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੈਰੋਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਸਾ ਡੇਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੇ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਦਿਨ

ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਲਈ 40 ਦਿਨ ਦੀ ਪੈਰੋਲ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 20 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ 21 ਦਿਨ ਦੀ ਫਰਲੋ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ 7 ਵਾਰ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। 2023 ਵਿੱਚ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ 2 ਵਾਰ ਉਹ 70 ਦਿਨ ਦੀ ਪੈਰੋਲ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ 40 ਦਿਨ ਲਈ ਜਦਕਿ ਦੂਜੀ ਵਾਰ 30 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਸੀ। 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਹੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 2 ਵਾਰ ਪੈਰੋਲ ਅਤੇ 1 ਵਾਰ ਫਰਲੋ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਦੀ ਪੈਰੋਲ ਦੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। 11 ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਰ ਕੈਦੀ ਪੈਰੋਲ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੈਰੋਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਪੈਰੋਲ ਅਤੇ ਫਰਲੋ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੱਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਾਮਲਾ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰੀ ਬੇਅਦਬੀ ਘਟਨਾ ਦਾ

ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਫ਼ੇਲ੍ਹ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 18 ਦਸੰਬਰ 2021 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਅਸਫ਼ਲ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਦੇ ਧੁਰ-ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੋਹ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਫ਼ੜਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਾਪਰੀ ਹਿਰਦੇਵੇਧਕ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਥਹੁ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਦੇ ਥਹੁ ਪਤੇ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬੁਝਾਰਤ ਹੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਵਾਲ ਦੀ ਖੱਲ ਲਾਹੁਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਖਾਲੀ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਠੰਡੇ ਬਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲ ਬੀਤਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਸਲ ਸਾਜਿਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫ਼ੇਲ੍ਹ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੇ 47 ਲੱਖ ਡਾਲਰ

ਹੁਣ ਤੱਕ 2 ਲੱਖ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਕੀਤੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 47 ਲੱਖ ਡਾਲਰ (39.02 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲਾਂਘੇ ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਜਾਣ ਦੇ ਲਈ 20 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਕਰੰਸੀ ਮੁਤਾਬਕ 1660 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਰੰਸੀ ਮੁਤਾਬਕ 5670 ਰੁਪਏ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘੇ ਰਾਹੀਂ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 2 ਲੱਖ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਗੁਰਮਤਿ ਮੁਕਾਬਲੇ

ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਭਾਈ ਪੁਰੇਵਾਲ, ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਜਲੰਧਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸੰਤ ਜਵਾਲਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸੰਤਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਭਾਈ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ, ਐਡੀਟਰ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਯੂ.ਕੇ, ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਗੁਰਮਤਿ ਮੁਕਾਬਲਿਆ ਦੌਰਾਨ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਸਰਵਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਲੰਧਰ ਕਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ, ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ, ਸੰਤੀਪ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਪੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਜੱਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਸਮਾਗਮ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸੰਤਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੱਜ

ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਓ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਤ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵੱਲ ਸਾਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਾਣੀ ਤੇ ਬਾਣੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਤੇ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਭਾਗ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਜੀਵਨ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ, ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੱਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਸੇਵਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ ਤੇ ਤੰਤੀ ਸਾਜਾਂ ਦੇ ਉਸਤਾਦ ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਬਿਨਾਂ ਫੀਸ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਸੰਤ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗੁ. ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇੜੇ ਬਣੇਗਾ ਪੰਜ ਮੰਜ਼ਿਲਾ 'ਦਰਸ਼ਨ ਰਿਜ਼ਾਰਟ'

ਲਾਹੌਰ/ ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਨੇੜੇ ਇੱਕ 'ਦਰਸ਼ਨ ਰਿਜ਼ਾਰਟ' ਬਣਾਏਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉੱਥੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖ ਸਕਣ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਾ ਜਹਾਂਗੀਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਦਰਸ਼ਨ ਰਿਜ਼ਾਰਟ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਆਉਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਾਂਘੇ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ 2019 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਗਲਿਆਰਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਹੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾ ਗਏ ਸਨ। ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮਾ ਇਹ ਕਾਰੀਡੋਰ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਨਵਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰਿਜ਼ਾਰਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ 500 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 2024 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਫੰਡ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਰਸ਼ਨ ਰਿਜ਼ਾਰਟ ਦੀ ਉੱਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਸੁਇਟ (ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮਰੇ), ਮਿੰਨੀ ਥੀਏਟਰ ਅਤੇ ਜਿੰਮ ਹੋਣਗੇ। ਅਨਵਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮੋਹਸਿਨ ਨਕਵੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਰਿਜ਼ਾਰਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ QUOMANTRY AMRITSAR TIMES

ਸੰਪਾਦਕੀ

20 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ 26 ਦਸੰਬਰ, 2023

ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਮੁਹਿੰਮਾਂ' ਇਹ ਕਹਾਉਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਲਾਕੇ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਦਰਿਆ ਵਗਦੇ ਹਨ, ਜਮੀਨ ਪੱਧਰੀ ਅਤੇ ਹਰੀ ਭਰੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਹ ਉਪਜਾਊ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਉੱਚੇ ਬਰਫ਼ੀਲੇ ਪਹਾੜ ਹਨ, ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਰੇਤੀਲੇ ਗਰਮ ਮਾਰੂ ਮੈਦਾਨ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਦੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਫੌਜਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਲਈ ਵੱਡਾ ਲਾਂਘਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਗਲ ਸਲਤਨਤ ਦੇ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਧਾੜਵੀ ਅਬਦਾਲੀ, ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਆਦਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵੜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾੜਵੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਲਾਂਘਾ ਬੰਦ ਰਿਹਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਣਨ ਨਾਲ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਪਾਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਰਤਾਨਵੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਰਦਾਰੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਜਚਦੀ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤਾ ਵਪਾਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਾਹ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇ।

ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਨੇ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਦਯੋਗ, ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਚੀਨ ਨੇ ਵੱਖ- ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅੱਡੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਚੀਨ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਾਉਣ ਵਜੋਂ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਰੇਸ਼ਮ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਈ ਨਿੱਗਰ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਦੇ ਇਸ ਉੱਦਮ ਨੇ ਜਿਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਓਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਇਸ ਰਾਹ ਦਾ ਅਹਿਮ ਪੜਾਅ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਫੇਰ ਦੁਨੀਆਂ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇ-ਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰੇ ਫੇਰ ਤੋਂ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਲਈ ਰਸਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਸੜਕੀਂ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਚੀਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਤਾਕਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਾਇਆਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਨਵੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦਰਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਥਾਂ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਸਕਰ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਸਾਰੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਉਣੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਅਤੇ ਦੋਸਤ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਹੁੰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਦੇ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਸਿਰਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁਲਕ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਉਪਰ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਖੁਦ ਹੀ ਲੜਨਾ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪਹਾੜੀ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਯੁੱਧ ਕੀਤੇ। ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਖੜਿਆਂ ਕਰ ਕੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਰਵਾਨੇ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਨੇ ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਵਰਗੇ ਧਾੜਵੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਜੰਗ ਕੀਤੇ ਹੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਥੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਮੁਗਲ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਰਾਇਆ। ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਨੂੰ ਖਦੇੜਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਇੰਨੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਬਣ ਗਏ।

ਸਿੱਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉੱਪਰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਸਦਕਾ ਹੀ ਏਨੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਹਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਗੁਰ ਭਾਈ ਸਮਝ ਕੇ ਸਮਾਨ, ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਸਦਾ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ। ਅਜਰ ਨੂੰ ਜਰਿਆ, ਦੇਖ ਕੇ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ। ਆਪਸੀ ਏਕਤਾ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਰਗੇ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਮਿਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਨ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਪਸੀ ਕਤਲ ਵੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਪਾਟੋਧਾੜ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੁਚਲਣ ਦੇ ਹਥਕੰਡੇ ਵੀ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਸਲਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਉੱਪਰ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਸੱਦਣ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਮਿਲ ਬੈਠ ਕੇ ਗੁਰਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਹਰ ਮਿਸਲ ਉਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਭਦੀ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਾਰਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮਿਸਲ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਜਾਪਦਾ, ਓਥੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਸਲਾਂ ਗੁਰਮਤੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਕੱਠਿਆਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਸਨ।

ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਲਈ ਅਹਿਮ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਏਕਤਾ, ਇਤਫ਼ਾਕ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ। ਏਕਤਾ ਕਰਨ, ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਦਕਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਔਖੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਥਾਏ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਪਸੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਖ ਕੇ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਟੇਜੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹੋਏ ਆਪਸੀ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਧਾ ਕੇ ਹੀ ਚੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ।

-ਸੰਪਾਦਕ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਾ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਕੀ ਗਿੱਲ

ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ ਵਿੱਚ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਘੀ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਾਹ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਪੂਰੀ ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ

ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਤੋਂ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਸੈਨੇਟਰ ਬੇਨ ਕਾਰਡਿਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਲਾਵਤਨੀਆਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਸਿਵਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਾਖਿਆਂ ਲਈ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਣ ਲਈ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਹਿੰਮਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ

ਆਪਣੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਯੂ.ਐਸ. ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵੀ, ਉਸਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ।

ਅਸੀਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ ਦੇਖੇ ਹਨ ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਾਰਡਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ।ਬਾਕੀ ਲਿਖਤੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੀਨ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਐਨਾ ਨਹੀਂ ਫੈਲਾਇਆ ਸੀ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਐਂਥਨੀ ਬਲਿੰਕਨ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ, ਕਾਰਡਿਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ

ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਵਕੀਲ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਚੇਅਰ ਲਈ, ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਰੈਂਕਿੰਗ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਇਡਾਹੋ ਤੋਂ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਸੈਨੇਟਰ ਜਿਮ ਰਿਸ਼ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ

ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹੁਣ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਹ਼ਫਤੇ, ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ, ਜਿਸਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੋਹਰ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ।

ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਰਿਸ਼ ਨੇ ਫਿਰ ਚੀਨ, ਰੂਸ, ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ,

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ

ਬਣਾਇਆ। ਸੀਨੇਟਰਾਂ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਾਰਡਿਨ ਨੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਉਸਨੇ

ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਰਡਿਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਡਵੋਕੇਸੀ ਗਰੁੱਪ ਸਿੱਖ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨੂੰ ਰੂਸੀ ਅਤੇ ਚੀਨੀ

ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਕਈ ਵਾਰ ਪੌਪ-ਅੱਪ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ-ਅਧਾਰਤ ਗੈਰ-ਲਾਭਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ, ਫ੍ਰੀਡਮ ਹਾਊਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਈਕਲ ਅਬਰਾਮੋਵਿਟਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ

ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 30% ਲਈ ਇਕੱਲਾ ਚੀਨ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉਸਨੇ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨੇੜਲੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸਨੇ

ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧੀ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਭਾਈਵਾਲ ਹੋਣ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਬੰਧਨ ਨੂੰ

ਤੋੜਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਡੂੰਘੇ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ, ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਬਰਾਮੋਵਿਟਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦੁਵੱਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗਲੀਚੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ।

ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਸੈਨੇਟਰ ਟਿਮ ਕੇਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਲਈ ਦੁਬਿਧਾ ਵਜੋਂ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਜਰਨਲ ਦੁਆਰਾ ਡੀਓਜੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਦੇ ਪੈਰੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਇੱਕ ਹਿੱਟਮੈਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਟੋਰਾਂਟੋ

ਦੇ ਉਪਨਗਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨ ਦੇ ਕਤਲ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਹ ਹਵਾਲਾ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਟੀਚੇ ਹਨ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ।

ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਸੈਨੇਟਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਨਾਮ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਰ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਓਟਾਵਾ ਨੂੰ 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਜਬ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਾਤਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਅਜਿਹੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਫੌਜੀ ਸੰਪਰਕ, ਆਰਥਿਕ ਸਬੰਧ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਰਤੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕੌਣ ਹਾਂ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਜੋ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਵਜੋਂ ਗਿਣਦੇ ਹਾਂ?

ਅਬਰਾਮੋਵਿਟਜ਼ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੱਥੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ

ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲੇ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ । ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੇਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚੂ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਨੂ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੋ ਵਿਆਪਕ ਰੁਝਾਨ ਦੇਖਦੇ ਹੋ, ਇੱਕ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਦੇਸ਼ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਸਥਾਪਤ ਲੋਕਤੰਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦੇ ਵੇਖਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਾਖੜੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਹ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪਿਛਾਖੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ।ਫ੍ਰੀਡਮ ਹਾਊਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਫ੍ਰੀਡਮ ਇਨ ਦਾ ਵਰਲਡ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਉਦੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਗਲਤ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜਿਆ ਦੱਸ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਨੀਤੀ ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਅਭੈ ਦੂਬੇ
ਲੇਖਕ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਿਸ਼ਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਅਭਿਲੇਖਾਗਰੀ ਖੋਜ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨ।

ਮੈਂ ਕਈ ਮੀਡੀਆ ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਅਕਸਰ ਬੋਲਦਾ-ਲਿਖਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਰਣਨੀਤੀ ਰਹਿਤ, ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ, ਜਥੇਬੰਦਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸਾਲ 1984 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜੰਮ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 1989 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਮੋਦੀ ਦੀ 2014 ਤੇ 2019 'ਚ ਜਿੱਤ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਉਸ ਜਿੱਤ ਵਰਗੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਫ਼ਿਰ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਉਸ ਦਾ ਵਾਲ ਵਿੰਗਾ ਵੀ ਕਰਨ 'ਚ ਸਫ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਦਬਦਬਾ ਸੀ, ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੱਤਾ 'ਚ ਸੀ ਜਾਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸੀ, ਭਾਜਪਾ ਤਾਂ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ 'ਚ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਾਲਤ 'ਚ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਖੇਤਰ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਫ਼ਿਰ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹਿਲਾ ਸਕਣ 'ਚ ਅਸਫ਼ਲ ਹੈ। ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖ਼ਸਤਾ ਹੈ, ਘਟਦੀ ਆਮਦਨ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੋਂ ਜਨਤਾ ਬੇਹਾਲ ਹੈ। ਪਰ ਫ਼ਿਰ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਬਹੁਮਤ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਇੰਨਾ ਅਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 1952, 1957 ਅਤੇ 1962 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਕੰਨਿਆਕੁਮਾਰੀ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਹੁਣ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਚੋਣ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਇਕ ਡੂੰਘੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਮੋਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ 9 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਫ਼ਰਵਰੀ, 2015 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਲਗਭਗ ਪੂਰਾ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰ ਸਾਲ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਮਹਾਂਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਾਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਮੰਡਲ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਨੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ। 2016 'ਚ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨੋਟਬੰਦੀ ਦਾ ਧਮਾਕੇਦਾਰ ਕਦਮ ਉਠਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ 'ਤੇ ਉਮੜ ਰਹੇ ਸ਼ੰਕਾ ਦੇ ਬੱਦਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤਾਂ 2017 ਦੀ ਫ਼ਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅੱਧਾ-ਪੌਣਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜਖੜਾ ਜਾਂਦਾ। ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਬੰਦੀ 'ਤੇ ਜਨਮਤਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਮੋਦੀ-ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਲਈ 'ਤਖ਼ਤ ਜਾਂ ਤਖ਼ਤਾ' ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਆਪਣੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ 'ਚ ਇੰਨੇ ਬੁਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਬਹੁਮਤ ਮਿਲਿਆ। ਨੋਟਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਅਸਫ਼ਲਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨੇ ਛਿਪਾ ਲਿਆ। ਜੇਕਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਖੁੰਝਦੀ ਤਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਇਹ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਖੁੰਝ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੋਦੀ ਨੇ 2022 ਤੱਕ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ।

2023 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਮੋਦੀ ਲਈ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਹੋਈ। ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਹਿਮਾਚਲ ਦੀ ਹਾਰ, ਭਾਰਤ ਜੋੜੋ ਯਾਤਰਾ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਉਛਾਲ, ਮਹਿੰਗਾਈ-ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਮਾਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਬਹੁਚਰਚਿਤ ਹਾਰ ਅਤੇ 10 ਸਾਲ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਣੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੋਧੀ, ਵਿਰੋਧੀ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਦਿੱਤੇ ਕਿ, ਕੀ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮੋਦੀ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਚੋਣ ਸੰਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਫ਼ਿਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2015 ਵਰਗੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 2018 ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਹਰਾ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸੌ ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਨੁਮਾ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮੰਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ। ਫ਼ਿਰ 2024 ਦੀ ਲੜਾਈ ਅਸਲ 'ਚ ਟੱਕਰ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ। ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫ਼ਿਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਗੁਆਈ, ਸਗੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਫ਼ਿੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਉਲਟੀ ਗਿਣਤੀ ਸੁਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੰਜ ਲੱਗਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ 2019 ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਹੀ ਟੀਮ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਖੇਡੇਗੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਹਰ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੈ? ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਜੇਕਰ 2024 ਵੀ ਥੋੜ੍ਹਾ-ਬਹੁਤ 2019 ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਮਹਿਜ਼ ਖਾਨਾਪੂਰਤੀ ਬਣ ਕੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟਣਗੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਕੇ ਕਿਤੇ ਲੁਕੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਸਤ ਉੱਤਰ, ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਪੂਰਬ ਦੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਛਿਪੀ ਹੋਈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਅੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਤਮਿਕ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀ-ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਬਚੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਗਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਲਈ ਆਖ਼ਰੀ ਮੌਕਾ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਬਚਾਅ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੀ ਪੱਟੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਾਰੀ ਹੋਈ ਬਾਜ਼ੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜਿੱਤੀ ਹੋਈ ਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਹਾਰਨ ਦੀ ਕਲਾ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗਹਿਲੋਤ, ਕਮਲਨਾਥ ਅਤੇ ਪਟੇਲ ਤੋਂ ਮਨਵਾਉਣ 'ਚ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਕਮਲਨਾਥ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਗੀ, ਅਣਪਛਾਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉੱਥੇ ਵੀਹ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਗਤੀ ਦਾ ਧੀਮੀ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਧਨ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗੋਲਬੰਦੀ 'ਚ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣਾ, ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਕੱਟਣ ਸੰਬੰਧ ਗਹਿਲੋਤ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਬਘੇਲ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦਿਵਾਸੀ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਨੇਤਾ ਹੀ ਸਵੈਪ੍ਰਭੂ ਹਾਈਕਮਾਨ ਸਨ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਵਾਲੇ ਅੱਠ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਲੜਾਈ ਨਾ ਲੜੀ ਤਾਂ ਸਮਝ ਲਓ ਕਿ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਲੜਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਟੇ ਹੋਏ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਬਦਲ ਲੱਭਣਾ ਹੈ, 'ਇੰਡੀਆ' ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਝਾੜ-ਪੋਚ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਇੱਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ ਲਾਬੀ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਉੱਪਰ ਕਬਜ਼ਾ?

ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ 'ਇਲੈੱਕਟੋਰਲ ਬਾਂਡ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਮਗਰੋਂ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹਾਲੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਤੀ ਹਾਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਬੈਂਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਾਨਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 2 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਲਿਫਾਫ਼ੇ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 2023 ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ 'ਚ 'ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਬਾਂਡ' ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 'ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਬਾਂਡ' ਜਾਂ ਚੋਣ ਬਾਂਡ ਦਰਅਸਲ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੂਪ 'ਚ ਧਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਦਾਨਪਾਤਰੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਗੁਪਤ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 2017 'ਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਧਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇਹ ਬਿੱਲ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਬਹੁਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਧਨ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਬਹੁਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। 2018 'ਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਾਲੇ ਧਨ 'ਤੇ ਲਗਾਮ ਲਗਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੋ ਕਾਲਾ ਧਨ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਲਾਬੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਬੰਦਿਸ਼ ਲੱਗੇਗੀ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਦਲ ਨੂੰ ਨਕਦ ਰੂਪ 'ਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਬੈਂਕ ਜਾ ਕੇ ਜਿੰਨਾ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਓਨੀ ਰਕਮ ਦੇ ਚੋਣ ਬਾਂਡ ਖਰੀਦ ਕੇ ਉਹ ਬਾਂਡ ਅੱਗੇ ਉਸ ਸਿਆਸੀ ਦਲ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਾਂਡ ਸਿਰਫ 15 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਵੈਧ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਅੰਦਰ ਉਸ ਦਲ ਨੇ ਉਹ ਬਾਂਡ ਬੈਂਕ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਦਾਨ ਉਸ ਦਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖਾਤੇ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਦਾਨਪਾਤਰੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਪਤ ਰਹੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਪਤ ਨਾਂਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਹਾਲੇ ਇਹ ਨਾਂਅ ਜਨਤਾ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇਗੀ, ਤੁਸੀਂ ਬੰਦ ਲਿਫਾਫ਼ੇ 'ਚ ਇਹ ਸੂਚੀ ਸੌਂਪੋ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸੂਚੀ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਇਹ ਬਾਂਡ ਵਿਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਹੌਂਸਲਾ ਵੀ 2024 ਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਸੂਚੀ ਬੰਦ ਲਿਫਾਫ਼ੇ 'ਚ ਤੈਅ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਹ ਛੋਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਨਾਂਅ ਹਾਲੇ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਕੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਦੇ ਫੰਡ ਤੇ ਇਹ ਫੰਡ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਬਦਲੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਕਿਸ ਰੂਪ 'ਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਰੋਤ, ਸਾਧਨ ਤੇ ਅਦਾਰੇ ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਨਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ?

2014 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਕਰ ਚੋਟੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 20 ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਰਫ਼ਤਾਰ ਲਗਭਗ ਔਸਤ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਉਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਵਾਧਾ ਦਰ ਹੁਣ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਬਿਹਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਉਸ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਮੰਦੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਰ ਸੈਕਟਰ ਲਗਭਗ ਖੜ੍ਹੋਤ 'ਚ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਵੀ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ 20 ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਸਰਮਾਇਆ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 100 ਤੋਂ 150 ਗੁਣਾ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਕੀ ਇਹੀ ਫੰਡਿਗ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਬਾਂਡ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। 2004 ਤੋਂ 2014 ਤੱਕ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁੱਲ ਫੰਡਿੰਗ ਸਭ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਈ, ਉਹ ਲਗਭਗ 11000 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ 11000 ਕਰੋੜ ਦੀ ਹੀ ਫੰਡਿੰਗ 2014 ਤੋਂ 2023 ਤੱਕ ਇਕੱਲੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋ ਗਈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਫੰਡਿੰਗ ਦਾ ਅਸਰ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਹਿੰਡਨਬਰਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 2004 ਤੋਂ 2014 ਤੱਕ ਦਸ ਸਾਲਾਂ 'ਚ 11337 ਕਰੋੜ ਦੀ ਜੋ ਕੁੱਲ ਫੰਡਿੰਗ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਭ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ 3323 ਕਰੋੜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹੋਈ ਅਤੇ 2126 ਕਰੋੜ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹੋਈ, ਬਾਕੀ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ 800 ਕਿਸੇ ਨੂੰ 900 ਕਰੋੜ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ 500 ਕਰੋੜ ਕਰਕੇ ਫੰਡਿੰਗ ਹੋਈ। ਫੰਡਿੰਗ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਪਰ ਹੁਣ ਹੋ ਰਹੀ ਫੰਡਿੰਗ ਦਾ 72 ਤੋਂ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2017 ਤੋਂ 2022 ਤੱਕ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ 5272 ਕਰੋੜ ਦੀ ਫੰਡਿੰਗ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 952 ਕਰੋੜ ਦੀ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 50 ਕਰੋੜ ਦੀ ਫੰਡਿੰਗ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 600 ਕਰੋੜ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 300, ਕਿਸੇ ਨੂੰ 100 ਕਰੋੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਫੰਡਿੰਗ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਜੋ 5272 ਕਰੋੜ ਦੀ ਫੰਡਿੰਗ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ 70 ਫ਼ੀਸਦੀ ਫੰਡਿੰਗ ਅਣਪਛਾਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਵ ਪਾਰਟੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਇਹ ਪੈਸਾ ਕਿੱਥੋਂ ਆਇਆ? ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਲ 'ਚ ਜਦੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਫੰਡਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ 1917 ਕਰੋੜ ਦੇ ਫੰਡ ਚੋਣ ਬਾਂਡ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲ ਗਏ, ਜਿਸ 'ਚੋਂ 1161 ਕਰੋੜ ਅਣਪਛਾਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਵਿਖਾਏ ਗਏ। ਕੌਣ ਹਨ ਇਹ ਅਣਪਛਾਤੇ ਲੋਕ ਜੋ ਐਨੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਫੰਡਿੰਗ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਦਲੇ ਕੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਣਗੇ। ਬਾਕੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਕੋਈ ਦੁੱਧ ਧੋਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਅਣਪਛਾਤੇ ਸਰੋਤ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਜ਼ਾਲਮਾਨਾ ਮੁਹਿੰਮ

ਨਰਭਿੰਦਰ

ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਧਾਧੁੰਦ ਬੰਬਾਰੀ ਨੇ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਹੁ-ਮੰਜ਼ਲੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਚਰਚ, ਮਸਜਿਦ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਤੱਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋਏ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 11180 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚੇ ਵੀ ਹਨ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ 7 ਸਾਲ ਦਰਮਿਆਨ ਦੇ, 2500 ਔਰਤਾਂ ਹਨ, 22 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਹਿਦਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਤੇ ਨੰਗੀ-ਚਿੱਟੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ 222 ਹਜ਼ਾਰ ਘਰ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਨਰਸੰਹਾਰ ਪਿਛਲੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹਮਾਸ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਜ਼ਮੀਨ, ਅਸਮਾਨੋਂ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਾਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਮਾਸ ਦਾ ਹਮਲਾ ਅਚਾਨਕ ਸੀ। ਸਾਲਾਂਬੱਧੀ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਾਕੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਬੌਖਲਾ ਗਿਆ। ਬੈਂਜ਼ਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਫਲਸਤੀਨੀ ਅਬਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਯੁੱਧ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਇਹ ਭਿਆਨਕ ਬੰਬਾਰੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਬੈਂਜ਼ਾਮਿਨ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਫਲਸਤੀਨੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਇਸਦੀ ਤਿੰਨਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਨਾਕੇਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਵੀ 2007 ਤੋਂ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹਮਾਸ ਨਾਂਅ ਦਾ ਇਸਲਾਮੀ ਸੰਗਠਨ ਉੱਥੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ, ਪੱਛਮੀ ਕਿਨਾਰਾ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਪੂਰਬੀ ਯੇਰੂਸ਼ਲਮ ਇੱਕ-ਦੂਸਰੇ ਨਾਲੋਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੂਰਬੀ ਯੇਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿੱਚ ਅਲ ਅਕਸਾ ਮਸਜਿਦ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਲਸਤੀਨੀ ਅਬਾਦੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਮਾਸ ਸੰਗਠਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਲਸਤੀਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਪੱਛਮੀ ਕਿਨਾਰੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਅਲ ਫਤਿਹ ਨਾਂਅ ਦੀ ਇੱਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਆਗੂ ਮੁਹੰਮਦ ਅੱਬਾਸ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਸੱਤਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੱਛਮੀ ਕਿਨਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਆਪਣੀਆਂ ਯਹੂਦੀ ਬਸਤੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਬਰੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜੈਤੂਨ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਪਿਛਲੇ 70 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਇਲਾਕੇ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹੋ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕ ਇਹਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਦਸਤਿਆਂ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਨਾਲ ਯਹੂਦੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਦਸਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਦੇ ਤੇ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਫਰਜ਼ੀ ਕੇਸਾਂ ਹੇਠ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਬਣਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1948 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਗਭਗ 7 ਲੱਖ ਫਲਸਤੀਨੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਬਣ ਕੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜਬੂਰਨ ਵਸੇ ਸਨ। ਇਹ ਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕ ਨਕਬਾ (ਮਹਾਂ ਵਿਨਾਸ਼) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਕਾਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਾਂਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। (ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਨਕਬਾ ਸ਼ਬਦ ਆਵੇਗਾ) ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਕਈ ਅਰਬ-ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਯੁੱਧ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਖਲੋਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਫਲਸਤੀਨੀ ਹੋਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਮਿਸਰ, ਸੀਰੀਆ ਅਤੇ ਲਿਬਨਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਕਮ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦੇ ਗਏ। ਦਰਅਸਲ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਜਾਬਰ ਥਾਣੇਦਾਰ ਵਾਂਗ ਪਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਬਰ ਆਪਣੀ ਇੰਤਹਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਰਿਹਾ। ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਮੁਕਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ 1993 ਵਿੱਚ ਓਸਲੋ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਹੋਏ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਫਲਸਤੀਨੀ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ। ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਕਿ ਇੱਕ ਫਲਸਤੀਨੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੈੱਸਟ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਹਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਫਲਸਤੀਨੀ ਖੁਦ ਸੰਭਾਲਣਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ ਉੱਤੇ ਹੀ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਓਸਲੋ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਹਮਾਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਹਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ।

ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਕੱਟੜਪੰਥ ਦੇ ਵੱਲ ਮੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹਮਾਸ ਨੇ ਕੀਤਾ। 1987 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਇੰਤਫਾਦਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਆਧਾਰ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਫਲਸਤੀਨੀ ਮੁਕਤੀ ਸੰਗਠਨ ਵੱਲੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਨ, ਫਲਸਤੀਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਆਦਿ ਨੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਲੋਕ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਕਦੇ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਟਕਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਵਜੋਂ ਹਮਾਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਅਮਰੀਕੀ ਹਾਕਮ ਵੀ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ। 2007 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮਰਾਨ ਸੀ। ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਫਲਸਤੀਨੀ ਇਲਾਕੇ ਹੜੱਪਣ ਦੀਆਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹਮਾਸ ਉਦੋਂ ਤਕ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉੱਤੇ ਰਾਕੇਟ, ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦਾਗ਼ ਕੇ ਢੁਕਵੇਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਾਕਮ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਪਾਖੰਡ ਹੇਠ ਛੁਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਗੁਲਾਮ ਕੌਮ ਜਾਂ ਜਬਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੌਮ ਜਾਂ ਲੋਕ, ਜਾਬਰ ਹਾਕਮ ਜਾਂ ਦਬਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਵਕ ਹੱਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 2016 'ਚ 2 ਲੱਖ 90 ਹਜ਼ਾਰ, 439 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਸਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹੋਈਆਂ ਦਰਜ

ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ 20 ਲੱਖ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਰੈੱਡਲਾਈਟ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਸਰਗਰਮ

ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ

ਪ੍ਰੋ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੋਈ ਵੇਲਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਵੀ ਮੰਡੀ ਲਗਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਵਾਨ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਦੀ ਬੋਲੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਦਾ ਕੀਤਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗ਼ੁਲਾਮਾਂ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗ਼ੁਲਾਮ ਪ੍ਰਥਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਉੱਠੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਮਤ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਖ਼ਰੀਦੋ-ਫ਼ਰੋਖ਼ਤ ਦਾ ਸਰੂਪ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਅਜੇ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਅੱਜ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਔਰਤਾਂ, ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਰੀਰਕ ਮਿਹਨਤ ਜਾਂ ਬੰਧੂਆ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਦੇ 'ਕਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ' ਵਿੱਚ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਸ਼ਵਾਗਮਨੀ ਦੇ ਧੰਦੇ 'ਚ ਧਕੇਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵੱਸਣ ਦੀ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੱਖਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਈ ਬਦਕਿਸਮਤ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਜਾ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਨ 2003 'ਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ 'ਡਰੱਗ ਐਂਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਵਿਭਾਗ' ਨੇ ਉਕਤ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਸਵਾ ਦੋ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਉਪਰੰਤ ਸਮੂਹ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦੁਆਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਔਰਤਾਂ ਜਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 65 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 35 ਫ਼ੀਸਦੀ ਕੋਲੋਂ ਬੰਧੂਆ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਅਧਿਐਨ 'ਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੋਰਖਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸ ਚੁੱਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਤਿਰ ਦਿਮਾਗ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਫਸਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਗ਼ਰੀਬ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਬੱਚੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਕਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਧੰਦੇ ਦੇ ਮਾਹਰ ਲੋਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਗ਼ਰੀਬ, ਇਕੱਲੇ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਅਨਪੜ੍ਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਜੰਗ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਅਨੇਕਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਣਜਾਣੇ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਹੁੜਦਾ ਤੇ ਫਿਰ ਕਈ ਸਾਲ ਦੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੱਟਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਖੂਹ-ਖਾਤੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ।

ਭਾਰਤ 'ਚ ਸੰਨ 2016 'ਚ 2 ਲੱਖ 90 ਹਜ਼ਾਰ, 439 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਨ 2018 'ਚ ਵਧ ਕੇ 3 ਲੱਖ, 47 ਹਜ਼ਾਰ, 524 ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕੌਮੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਨ 2016 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੰਨ 2021 ਤੱਕ 20.36 ਲੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਕੌਮੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ 'ਚ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚੇ ਹਰ ਸਾਲ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚੇ ਇੱਥੇ ਹਰ ਸਾਲ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਾ ਐਲਾਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 11 ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਤਾ-ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। 12 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਹਰ ਸਾਲ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦੇ ਧੰਦੇ 'ਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਸੈਫ਼ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਵਿਦਰੋਹਾਂ 'ਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਸਾਢੇ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਲੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕੰਮ-ਧੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 'ਚਾਈਲਡ ਪੋਰਨ ਇੰਡਸਟਰੀ' 'ਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ 'ਚ ਨਕਸਲਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ 'ਬਾਲ ਦਸਤੇ' ਵੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੱਚੇ ਭੀਖ ਵੀ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 44 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧੀ ਗਰੋਹਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 20 ਲੱਖ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਰੈੱਡਲਾਈਟ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਮੁੱਚੇ ਅੰਕੜੇ ਬੜੇ ਹੀ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਹੋ ਰਹੇ ਇਸ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਦੁਖਦਾਇਕ ਗਾਥਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਹਰ ਸਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹਕੀਕੀ ਰੂਪ 'ਚ ਇਸ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਘਟਣ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਨਟੋਨੀਓ ਗੁਟਰੇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਵਾਂਗੇ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਲਈ ਬੜੀ ਬੇਦਰਦੀ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਥ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

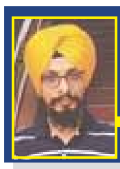

ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁੱਟਰ

20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਸਿਆਸੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਪਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਛਾਈ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਆਈ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਨੇ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਫ਼ਲਸਰੂਪ 15 ਨਵੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਇਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ 'ਚ ਮਹੰਤਾਂ ਕੋਲੋਂ ਛੁਡਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਸਿੱਖ ਜਥੇ ਭੇਜਣ ਤੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰੀ ਜਥਿਆਂ 'ਚ ਤਾਲਮੇਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਝਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਖੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ 14 ਦਸੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਸ. ਸਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ 'ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ' ਸ਼ਬਦ 29 ਮਾਰਚ 1922 ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸੰਗਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਤੇ ਅਨਮਤ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਆਰੇ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਕੌਮੀ ਹਸਤੀ ਵਾਲੇ ਪੰਥ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਦਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਰਾਜਸੀ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਹੰਤਾਂ ਕੋਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੇ ਤੇਜ਼ੀ ਫੜੀ ਤਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਤਰਥੱਲੀ ਮਚ ਗਈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ 'ਕੁੰਜੀਆਂ ਦਾ ਮੋਰਚਾ' ਜਿੱਤਣ 'ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜਿੱਤ' ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੀ ਤਾਰ ਭੇਜੀ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਭਾਵਨਾ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਘੋਲ 'ਚ ਵੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ 500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅੰਗਾਂ-ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਗਏ, 30 ਹਜ਼ਾਰ ਨੇ ਕਾਲ-ਕੋਠੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਭਰੀਆਂ ਕੈਦਾਂ ਝੱਲੀਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਪੰਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਭਰੇ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪਏ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ 12 ਅਕਤੂਬਰ 1923 ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ 13 ਸਤੰਬਰ 1926 ਨੂੰ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਈ। ਸਾਲ 1929 ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਸਵਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਜਲਾਸ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ, ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਵਾਅਦੇ ਭੁਲਾਏ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਏ, ਸਗੋਂ 10 ਅਕਤੂਬਰ 1948 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, ਸਿੱਖ ਇੱਕ ਜ਼ਰਾਇਮ ਪੇਸ਼ਾ ਕੌਮ ਹਨ। ਨਵੰਬਰ 1949 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਘੜਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖਰੜੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ, 'ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ।'

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰਨ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਤੇ ਰੋਹ

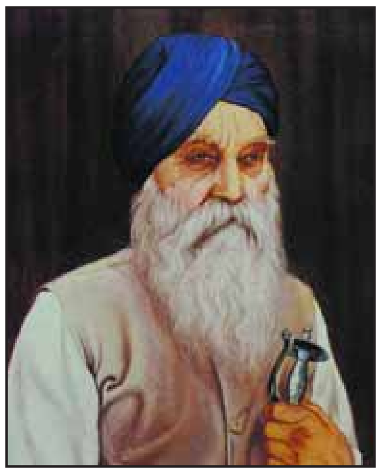

ਵਧਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ ਰੈਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਰੇਲਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਅਲਮੋੜਾ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀ ਬਣੇ। ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਨ 1955 ਤੇ ਫਿਰ 1960 ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਮੋਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਅਖ਼ੀਰ 'ਚ ਸੰਨ 1966 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਅੱਧ-ਅਧੂਰਾ ਅਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀ, ਡੈਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਣਦੇ ਹੱਕ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। 1975 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਲਗਾਈ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਬੜੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਝੱਲੇ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੱਟੀਆਂ।

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਮੁਖ਼ਤਿਆਰੀ ਦੇਣ, ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ, ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ 4 ਅਗਸਤ 1982 ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਮੋਰਚਾ ਲਗਾਇਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮੀਅਤ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ 'ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ-25-ਬੀ' ਦਾ ਵੀ ਡੱਟਵਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਢਾਈ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸਹਿ-ਅਕਹਿ ਤਸ਼ੱਦਦ ਝੱਲੇ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਜਥਾ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਜੂਨ 1984 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਬੇਰੋਕ ਜਵਾਲਾ ਭੜਕ ਪਈ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵਾਂ ਮੋੜ ਦੇਣ ਲਈ 1985 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਸਹੀਬੱਧ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹ ਸਕਿਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬ 1995 ਤੱਕ ਅੱਗ ਦੀ ਭੱਠੀ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰਿਆ ਸੀ ਤੇ 1967, 1969, 1977 ਅਤੇ 1985 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਪਰ 1997 ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਚੱਲ ਸਕੀ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਘਾਣ ਦੇ ਇੱਕ ਦਿਲ ਕੰਬਾਊ ਦੌਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ 1997 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ 93 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਾ ਕੇ ਸੱਤਾ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ, ਜਿਸ 'ਚ 75 ਸੀਟਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਅਤੇ 18 ਸੀਟਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਕੈਬਨਿਟ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜ ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਲਗਾਨ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਲਈ ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਏ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ 300 ਸਾਲਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋ ਨਿੱਬੜੇ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭਾਈਵਾਲ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਬਹੁਕਰੋੜੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਲਿਆਂਦੇ। ਸੰਨ 2007 ਤੋਂ 2017 ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ,

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਕੀ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਾਂ ?

ਗੀਤਾ ਗੋਪੀ ਨਾਥ
ਆਈ.ਐਮ.ਐਫ. ਦੀ ਡਿਪਟੀ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ

ਕੀ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਹਾਂ? ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਨਿਆਲ ਫਰਗੂਸਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਅਰਥਚਾਰੇ ਲਈ ਇਸਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ? ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ - ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਕਾਰ ਮਹਾਂਮਾਰੀ, ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਵਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਥਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯੂ. ਐਸ. ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਜੋਖਮ ਘਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਨ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਛੇੜਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੂਪ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪਰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਨਿਯਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ-ਅਧਾਰਤ ਵਪਾਰਕ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਸਮਾਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰੈਫਰੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਹਨ। ਇਹ ਪਲੇਬੁੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਏਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਰਬਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਘੱਟ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਮਹਾਂਮਾਰੀ-ਯੁੱਧ ਨੇ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭੂ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਹੋਵੇ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ 125 ਸਾਲ ਲੰਬੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਉਭਰਿਆ, ਜਿਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1789 ਵਿੱਚ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਉਸ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਆਰਥਿਕ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਡੁਬੋ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਖੰਡਿਤ, ਦੋ-ਧਰੁਵੀ ਸੰਸਾਰ ਦੋ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀਆਂ - ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ - ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਉਭਰਿਆ।

ਪਰ 1940ਵਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1980ਵਿਆਂ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਤੱਕ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦਾ ਦੌਰ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬਲਾਕ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਵਧਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਰੋਧੀ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਪਾਰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਗਭਗ 10 ਤੋਂ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘਟ ਕੇ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਰ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਰੋਧੀ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਸੀ ਵਪਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਤਕਨੀਕੀ ਨਵੀਨਤਾ, ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਭੂ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਏਕੀਕਰਨ ਬੇਮਿਸਾਲ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।

ਪਰ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ 2008 ਤੋਂ ਰੁਕ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈਪਰ-ਗਲੋਬਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਘੱਟ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਧਦੇ ਭੂ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜੋਖਮਾਂ ਕਾਰਨ, ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁਕਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਕੱਲੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 3,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਪਾਰਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ 2019 ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੈ।

ਤਾਂ ਕੀ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹਾਂ? ਇਸਦੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸ਼ਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ - ਦੋ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਚੀਨ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਸ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਇਹ ਤਾਕਤਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਪਹਿਲੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿੰਗਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੰਸਾਰ ਨਹੀਂ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ।

ਗੱਡੀ ਜਾਂਦੀ ਏ ਛਲਾਂਗਾਂ ਮਾਰਦੀ...

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਲਗਾਓ ਬ੍ਰੇਕਾਂ, ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਹੈ ਅਸਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਅਸਫ਼ਲਤਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਕਰੋ ਸਫ਼ਲਤਾ ਲਈ ਵੱਡੇ ਯਤਨ

ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਰੁਕਦਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਸਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਬ੍ਰੇਕਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਸਮਾਂ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਪੂੰਜੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੀਤ ਲਹਿਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਇਸ ਠੰਡ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਕੁਝ ਮੱਠੀ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਛਲਾਂਗਾਂ ਮਾਰਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਫ਼ਤਾਰ 'ਤੇ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਪੇਪਰ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪੇਪਰ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਖਿੜੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੇਪਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਗਮ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਉੱਕਰੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਪੇਪਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫਰਵਰੀ–ਮਾਰਚ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਸਾਲਾਨਾ ਪੱਕੇ ਪੇਪਰ ਹੋਣੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਿਨ ਰਾਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰੁੱਤਾਂ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਚਾਲ ਚਲਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿਆਲ ਰੁੱਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੰਬਲ– ਰਜਾਈ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣਦਿਆਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਆਨੰਦ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਸਿਆਲ ਦੇ ਇਹ ਦਿਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਗੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋ ਕਰਕੇ ਚੰਗੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਮਿਹਨਤ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਕਸਰ ਅਸਫ਼ਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਅਕਸਰ ਅਸਫ਼ਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਫਲਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਘਾਤਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੇਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਜਾਂ ਨੰਬਰ ਘੱਟ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਪੇਪਰ ਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਜਾਂ ਫਾਈਨਲ ਪੇਪਰਾਂ ਦਾ ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਪੇਪਰਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅੱਗੇ ਚੰਗਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਆਨ ਖੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀਆਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਵਾਰ ਵਾਰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਇੰਟਰਨੈਟ ਉੱਪਰ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਲਾਹਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੱਡੀ ਛਲਾਂਗਾਂ ਮਾਰਦੀ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਅੱਗੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸਫਲਤਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਘਬਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਫਲਤਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਤਲਾਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾ ਇਕੋ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਾਸੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਅਸਫਲਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲਤਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇਗੀ।

ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਰੁਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੱਲਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਹੀ ਰਸਤੇ 'ਤੇ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਪਾਣੀ ਬਦਬੂ ਮਾਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਥਾਂ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੱਚ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਏਨੀ ਜਿਆਦਾ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਪਿੰਡ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਚੰਦ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਬਸਤੀਆਂ ਵਸਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਫਲ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਫਲਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਜੀਵਨ ਰੂਪੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਬ੍ਰੇਕਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ।

ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਬੰਜਰ

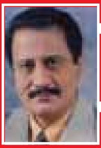

ਮੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਨੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀ ਦੁਖਦੀ ਰਗ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਨੇਜ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਢਾਈ ਤਿੰਨ ਇੰਚ ਦੀਆਂ ਸਰਿੰਜਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਵਗਦੇ ਦਰਿਆ ਕਾਰਨ ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਨੀ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ, ਮਨੋਰਥਹੀਣ ਅਤੇ ਮੰਤਵਹੀਣ ਹੋਈ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਪਛੜੇਪਣ, ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਖੜੋਤ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਪੁਲਾਂਘਾ ਨੂੰ ਜੂੜ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਘਰਾਂ ਦੀ ਬਰਕਤ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਠੰਢੇ ਚੁੱਲ੍ਹਿਆਂ ਉੱਤੇ ਘਾਹ ਉੱਗਿਆ ਆਇਆ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਪਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਲਕਦੇ ਬੱਚੇ ਨਰਕ ਭਰਿਆ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, 60% ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ, 90% ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲੇ, 69% ਬਲਾਤਕਾਰ, 80% ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਹਮਲੇ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਜਿੱਥੇ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਗੜਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਜੁਰਮਾਂ ਦੇ ਰੇਖਾਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜੁਰਮਾਂ ਨਾਲ ਥਾਣੇ ਦਾ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਵੀ ਭਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੰਜ ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਕਾਰਨ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 16 ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨਰਕ ਭਰਿਆ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 18 ਤਲਾਕ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੀੜਤ ਔਰਤਾਂ ਨਸ਼ਈ ਪਤੀ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਪੋਟਾ ਪੋਟਾ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਅਲੱਗ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੇਵਸੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੰਧੇਰ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਪ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਪੁੱਤ ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਤਕ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਾ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਬਾਪ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਆਉਣ ਲਈ ਕਈ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੀਤੇ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਧੁੱਤ ਹੋ ਕੇ ਜਦੋਂ ਪੁੱਤ ਘਰ ਪੁੱਜਿਆ ਤਾਂ ਲੋਹਾ-ਲਾਖਾ ਹੋ ਕੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਮੋਟੀ ਕਹੀ ਸੁਣੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਤੇ ਮਾਂ ਦਾ ਕਤਲ, ਕਿਤੇ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਤਲ, ਕਿਤੇ ਮਾਸੂਮ

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਰਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ-ਲੀਲਾ ਵੀ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣੀ, ਅਜਿਹੇ ਦਰਦਨਾਕ ਕਿੱਸੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਨਸ਼ਈ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਕੰਗਾਲੀ ਭੋਗਦਿਆਂ ਚੰਗਾ ਪੁੱਤ, ਚੰਗਾ ਪਤੀ, ਚੰਗਾ ਬਾਪ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੀਅਰ ਦੀ ਖਪਤ ਵਿੱਚ 209%, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿੱਚ 131% ਅਤੇ ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਖਪਤ ਵਿੱਚ 127% ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 16 ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤੇਈ ਲੱਖ ਨੱਬੇ ਹਜ਼ਾਰ ਲੀਟਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ 12673 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨੇ ਭਾਣਾ ਨਾ ਵਰਤਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਡਕਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਹੀਨੇ ਦਾ 9 ਲੱਖ ਅਤੇ ਸਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 5.20 ਲੱਖ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਢੱਕਣ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 41 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੋਸ ਕੇ 9754 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁੰਘਲ਼ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਲੇ ਬੌਲੇ ਕਰਕੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਮਾਣਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਤੋਂ 41 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੋਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਲੀਟਰ ਦੀ ਕਪੈਸਿਟੀ ਵਾਲੇ ਟੈਂਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 15291 ਟੈਂਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਭਰੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੈਂਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 152 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੈਕਰਾਂ ਵਿਚਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਡੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਦਰਿਆ ਵਗਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ।

ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸੰਗਰੂਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸਾਇੰਟੀਫਿਕ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਐਂਡ ਸੋਸ਼ਲ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਫੋਰਮ, ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਬਡਰੁੱਖਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 40ਏ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜੇਕਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ 2/3 ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਠੇਕਾ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਠੇਕਾ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਦਮੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਕੇ 422 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਬਾਹੂਬਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਧ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਪਿਆ। ਇੰਜ ਹੀ ਅਰਾਈਵ ਸੇਫ ਸੰਸਥਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਹਾਈਵੇ ਉੱਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਸਬੰਧੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਚੋਰ ਮੋਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਟੇਟ ਹਾਈਵੇ ਉੱਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਅੱਗੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀਆਂ। ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਲੀਏ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਐਨਾ ਹੀ ਫਿਕਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਤਾਂ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਠੇਕਾ ਖੋਲ੍ਹ ਲਵੋ।

ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੋ ਨੰਬਰ ਦੀ ਕਮਾਈ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ, ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਬਾਹੂਬਲਾਂ ਨੇ ਖੂਬ ਹੱਥ ਰੰਗੇ ਹਨ। ਮਈ 2020 ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਭੂ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਨੇੜਿਉਂ ਫੜੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚੋਂ 2680 ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਪੇਟੀਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਖੰਨਾ ਲਾਗਿਉਂ ਫੜੀਆਂ 2200 ਨਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਪੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਕਾਰਨ ਤਰਨਤਾਰਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ 125 ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤਰਥੱਲੀ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੱਥਰ ਵਿਛਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਸਿਆਸੀ ਲਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨਾਲ ਦਬਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ 9.3.21 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਜਰਿਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨਾਥਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵਧੇਗੀ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਗੁਜਰਾਤ, ਮਨੀਪੁਰ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ, ਬਿਹਾਰ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਸ਼ਰਾਬਬੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਖਪਤ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਔਸਤ ਤੋਂ ਡੇਢ ਗੁਣਾਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮਾਰੂ ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀ ਬੌਧਿਕ ਜ਼ਮੀਨ ਬੰਜਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਉਪਰੰਤ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਊ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵੱਡਾ ਉਦਯੋਗ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹੈ ਸੈਰੋਗੇਸੀ

ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸ਼ੁਰੂ

ਕੁੱਖ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਗੋਦ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 'ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ' ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 'ਪੂੰਜੀਵਾਦ' ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਵਪਾਰਕ ਲਾਭ- ਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਈ ਵਪਾਰਕ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਸੈਰੋਗੇਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗ ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨੀ ਪਈ ਹੈ। ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਤਨਾਓ ਭਰੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਮਜਬੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਫ਼ਿਗਰ ਦੇ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਆਧੁਨਿਕ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਇਸ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਵਸਤੂ ਖ਼ਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਵੀ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਖ਼ਲ ਅੰਦਾਜੀ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੇ ਦਾਨੀ ਸੈਰੋਗੇਸੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੈ। ਭਰੂਣ ਨੂੰ ਸਰੋਗੇਟ ਦੀ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ 2.3 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰੀ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਗ਼ਰੀਬ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੇ ਕੁੱਖ ਨੂੰ ਭਾੜੇ 'ਤੇ ਲੈਣ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਆਨੰਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੇਬੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਸਰੋਗੇਟ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਬੇਔਲਾਦ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦਾ ਗਿਆ।

ਅਮੀਰ ਜੋੜਿਆਂ ਨੇ ਕੁੱਖ ਲਈ ਮੋਟਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਕੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲੈਮਰ ਜਾਂ ਕੰਮ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੁਡੌਲ ਅਤੇ ਦਿਖਣਯੋਗ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੋਟਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਨਅਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸਰੋਗੇਟ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਗਰਭ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਮੀਰ ਹਨ, ਪਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਜਾਂ ਜੈਵਿਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁੱਖ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਰੋੜਾਂ ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਬਣਨ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਸਾਡੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਸਾਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋਕਿ ਅਨਾਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਲੀ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਬਚਪਣ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਨੇਕਾਂ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਨਾਰਮਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਮਹਿਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁੱਖ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ , ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰੀਬ ਜਾਂ ਹੇਠਲੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਅਮੀਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਰੀਬ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਜੌੜੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਸਮੱਸਿਆ ਕਾਰਨ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਇਸ ਲਈ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲੀ ਲੋੜਵੰਦ ਜੌੜਿਆਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਕੰਡੇ ਬੀਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਬਹੁਤ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਢ ਦੇ ਜੇ ਕੁਝ ਲਾਭ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਲਾਭ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਗੋਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਵੇਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਔਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁੱਖ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦੇ ਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਔਰਤ ਉਸ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੰਧਿਤ ਮਹਿਲਾ ਤੋਂ ਬੱਚਾ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮਹਿਲਾ ਮਮਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵੀ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਰੋਗੇਸੀ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਉਦਯੋਗ ਨਾ ਬਣਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਜੌੜੇ ਨੂੰ ਨਾਰਮਲ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਜੌੜੇ ਨੂੰ ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਪਹਿਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਚੰਗੇਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਾਮਰਾਜੀ ਕਾਰਪਰੇਟੀ ਖੇਤੀ ਮਾਡਲ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਵਪੱਖੀ ਸੰਕਟ 'ਚ ਫਸਿਆ

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (ਡਾ.)

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਭਾਰ ਥੱਲੇ ਦੱਬੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਦੌਰ ਸਮੇਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਕਈ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਵਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਕਬੂਲ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਚਰਚਿਤ ਸਰਵੇਖਣ ਐੱਮਐੱਲ ਡਾਰਲਿੰਗ ਦਾ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਾਰਲਿੰਗ ਦਾ ਬਹੁ-ਚਰਚਿਤ ਕਥਨ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ 1920ਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਸੀ: ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ੇ ਥੱਲੇ ਜੰਮਦਾ ਹੈ, ਕਰਜ਼ੇ ਥੱਲੇ ਪਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਛੱਡ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।'ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ' ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਸਮੇਂ 1970ਵਿਆਂ ਅਤੇ 1980ਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ; ਭਾਵ ਫ਼ਸਲ ਵੇਚ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰ ਕੇ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਬਚਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਪਰ 1990ਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲਤ ਫਿਰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ। 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਬਸਤੀਵਾਦ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਵ-ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਡੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਬੌਰਲੌਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਿਚਾਰੀਆ ਵਰਗੇ ਖੋਜ ਕਰ ਰਹੇ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਕਰ ਕੇ ਐੱਮਐੱਸ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਵਰਗੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਇਸ 'ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ' ਦੇ ਮਾਡਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਰਖੇਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ; ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਣੀ ਪਲੀਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ; ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀਲੀਏ, ਕੈਂਸਰ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਸ਼ੂਗਰ ਵਰਗੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਵੰਦਨਾ ਸ਼ਿਵਾ ਨੇ 'ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਹਿੰਸਾ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਫ਼ਲਸਰੂਪ ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ਾ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਿਸਾਨੀ ਸਿਰ 1997 ਵਿਚ 5700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਧ ਕੇ ਹੁਣ 2023 ਵਿਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰ 2022-23 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਕਰਜ਼ਾ ਵਧ ਕੇ 3.12 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੈਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਉਂਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਪੰਜ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਵਧਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਇਉਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਰਗੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। 3 ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ 47 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ 77ਵੇਂ ਦੌਰ (ਜਨਵਰੀ 2019-ਦਸੰਬਰ 2019) ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਮੇਘਾਲਿਆ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਆਮਦਨ 29 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ; ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ 26 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਫਾਰ ਰੂਰਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੀ ਅਗਸਤ 2023 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਸਿਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 2.95 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ 28 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ। ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ 1793 ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਗਦੀ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਖਰੀਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਠੇਕਾ ਨਗਦੀ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਲੱਛਣ ਧਾਰ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਿਆਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਾਂਗ ਪੁਸ਼ਤੋ-ਪੁਸ਼ਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖੇਤੀ ਲਾਗਤ ਖ਼ਰਚੇ ਵੱਧ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਖ਼ਰਚੇ ਨਲੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁੜਿੱਕੀ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ 2 ਲੱਖ ਛੋਟੇ ਖੇਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇਸ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਵੰਡ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਛੋਟੇ ਖੇਤੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਔਸਤਨ ਗਿਣਤੀ ਵਧੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਲਟ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ 16000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਪੱਖੀ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਂਦੇ ਸਨ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ 'ਤੇ ਸਾਲ ਭਰ ਵੱਡਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਭਾਰਤ ਦਾ ਜ਼ਰੱਈ ਖੇਤਰ ਅੱਜ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਦਸ਼ਾ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਗਪਗ 3 ਲੱਖ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੁਲ ਖੇਤੀ ਭੂਮੀ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ 9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ; ਵੱਡੇ ਸਿਰਫ਼ 7% ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਲਗਪਗ 26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ 3 ਲੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਔਸਤਨ ਆਕਾਰ ਇੰਨਾ ਛੋਟਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਘਣੀ ਪੂੰਜੀ ਆਧਾਰਿਤ ਖੇਤੀ ਲਈ ਪੁਗਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1991 ਵਿੱਚ 11 ਲੱਖ 17 ਹਜ਼ਾਰ ਸੀ ਜੋ 2001 ਵਿੱਚ ਘਟ ਕੇ 9 ਲੱਖ 97 ਹਜ਼ਾਰ ਰਹਿ ਗਈ। ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ (5 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ) ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1991 ਵਿਚ 5 ਲੱਖ ਸੀ ਜੋ 2001 ਵਿੱਚ 3 ਲੱਖ ਰਹਿ ਗਈ। ਇਥੇ ਇਕ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਔਸਤਨ ਗਿਣਤੀ ਵਧੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਉਲਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਕਿਸਾਨੀ ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ 40-45% ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਲੈ ਪਾਉਂਦੀਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵੱਡੀ ਧਨਾਢ ਕਿਸਾਨੀ ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਆਕਾਰ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕਾਈ ਲਾਗਤਾਂ ਘਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨ (15 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ) ਜਿਹੜੇ ਕਿਸਾਨੀ ਦਾ 19% ਹਨ, ਨੂੰ ਖਾਦਾਂ 'ਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ 52%, ਬਜਿਲੀ ਦਾ 54% ਅਤੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦਾ 55% ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਵਧਦਾ ਰੁਝਾਨ ਨਵੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1990ਵਿਆਂ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਕਰ ਕੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 79 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਹਨ। ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣੀਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਘਟ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਥੇ 1971 ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 63 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਉਥੇ 2011 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 35.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਿਥੇ ਹੁਣ ਸਮੁੱਚੀ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਕਾਸ 5% ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ, ਉਥੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਸਿਰਫ 1.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਵਸੋਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ ਦਾ ਘਟਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਨਾਲ ਭੂਪਤੀਆਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੰਕਟ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕਾਰਨ ਚਿੰਤਾ ਰੋਗ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਚਿੱਟੇ/ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਦੌੜ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਮਰਾਜੀ ਕਾਰਪਰੇਟੀ ਖੇਤੀ ਮਾਡਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪਲੀਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਵਪੱਖੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਸਰਵਪੱਖੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੂਰੀ ਕਾਇਆ ਕਲਪ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਸਾਂਝੀ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਰਜ ਕੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਸੁੰਦਰੀ' ਸਟੇਟ ਦਾਬੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਖ਼ਾਲਸਾਈ ਹੋਂਦ ਦਾ ਮਸਲਾ

ਡਾ. ਹਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ

'ਸੁੰਦਰੀ' ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਲੇਠਾ ਤੇ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਹੈ ਜੋ 1898 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਨਾਵਲ ਜਾਨ ਬਨੀਅਨ ਦੇ 'ਪਿਲਗ੍ਰਿਮਜ਼ ਪ੍ਰੋਗਰੈੱਸ' (ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ 'ਯਿਸੂਈ ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ') ਅਤੇ 'ਜਯੋਤਿਰੁਦਯ' (ਦੂਜਾ ਨਾਂ 'ਜੋਤ ਦਾ ਉਦੈ ਹੋਣਾ') ਛਪੇ ਸਨ। ਇਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਵਲਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਕਰਵਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਬਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਭਿਅਕ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਤਬਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸੱਭਿਅਕ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਨੇ ਵਿਧਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਉਦੈ ਤਣਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਇਆ।

ਸੰਨ 1898 'ਚ ਛਪੇ ਨਾਵਲ 'ਸੁੰਦਰੀ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾਵਲ 'ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ', 'ਵਿਜੈ ਸਿੰਘ' ਅਤੇ 'ਬਾਬਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ' ਲਿਖੇ। ਇਹ ਨਾਵਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ, ਹਿੰਦੂਆਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਸਨਾਤਨ ਤੇ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਅਤੇ ਜਮਾਇਤ ਅਹਿਮਦੀਆ ਵੱਲੋਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵੇਕਲਾ ਤੇ ਵਧੀਆ ਦਿਖਾਉਣ ਹਿਤ ਚਲਾਏ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਸ ਲਹਿਰ ਦਾ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਲੋਕਾਈ ਤੱਕ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸ਼ਾਨਾਂਮੱਤੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ।

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਸੁੰਦਰੀ' ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਚੁਣਿਆ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਲੁਕਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਮਾਧਿਅਮ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਸਮੇਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਦਕ ਤੇ ਅਡੋਲਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦੁੱਖਾਂ, ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਵੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਾਹਦਸੇਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

'ਸੁੰਦਰੀ' ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਤੇ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਗ਼ਲ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਬਹਾਦਰੀ ਭਰੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ, ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਦੇ ਜਬਰ ਤੇ ਦਾਬੇ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸਕਰ ਇਸਤਰੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਥਾਂ ਦਿਵਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ, ਦਲੇਰ, ਸੂਝਵਾਨ ਲੜਕੀ ਵਜੋਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਮਾਨ ਕਰ ਕੇ 'ਰੋਲ ਮਾਡਲ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਤੰਗੀਆਂ ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਧਰਮ ਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੈ। ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਥਾਂ ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ:

"ਤੀਵੀਆਂ ਧਰਮ ਰੱਖਯਾ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ? ਜੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਪਹਿਲੀ ਤੀਵੀਂ ਹੋਵਾਂ।"

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ

ਤਹਿਤ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਅਠਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੀਹ ਤੋਂ ਲੱਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਪਾਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਔਰਤ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਰੁਚਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨ ਤੇ ਪਰਹਾਣ ਦਾ ਦਵੰਦ ਵੱਖਰਾ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਥਾਪਿਤ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨਾਂ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪਰਹਾਹਿਤ ਹੋਈ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਨਵੀਂ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੱਲ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਸਕਰ ਸਿੱਖ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਸੀ।

'ਸੁੰਦਰੀ' ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਧਾਰਮਿਕ ਹੈ ਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਟੇਟ ਦੇ ਦਾਬੇ ਤੇ ਜਬਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਮਹੱਤਵ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੇ ਪਤਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੇ ਪਾਤਰ ਉਸਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਦਰਸ਼ਕ, ਘਟਨਾਵਾਂ ਪੱਖੋਂ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਜੋਂ ਸੁਧਾਰਕ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥ ਤੋਂ ਦੂਰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਨਾਵਲ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲਾਂ ਦਾ ਕਥਾਨਕ ਅਕਸਰ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੁਗ਼ਲ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਗ਼ਲ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਜਬਰ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮ, ਧਰਮ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਰਾਹੀਂ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖ ਯੋਧੇ ਗੁਰੂ ਵੱਲੋਂ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਆਚਰਣ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਵਚਨਬੱਧ ਸਨ।

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨਾਇਕਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੇਰੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ, ਵਧੇਰੇ ਬਲਵਾਨ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਦਿਆਨਤਦਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਪੁਰਸ਼ ਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਉਸ ਦਾ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਦਰਸ਼ਕ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣ। ਸੁੰਦਰੀ ਇੱਕ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੋਹਣੀ ਤੇ ਸਮਝਦਾਰ ਧੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕਲਾਵੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮੁਗ਼ਲ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਕਰਿੰਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਤੇ ਕਰਮ ਵਿੱਚ ਪੱਕੀ, ਨਿਡਰ, ਦਇਆਵਾਨ ਨਾਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਉਸ ਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪਤੀ ਉਸ ਦੇ ਉਧਾਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਔਖੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਡੋਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਯੋਧਿਆਂ ਨਾਲ ਰਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਜਤ-ਸਤ ਵਾਲੀ, ਸਦਾਚਾਰੀ, ਦਇਆਵਾਨ ਨਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੁੰਦਰੀ ਇੱਕ ਧਰਮ ਭੈਣ, ਸੇਵਾਦਾਰ ਜੋ ਲੰਗਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਆਪ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਵੀਰਤਾ ਤੇ ਸੂਝ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਚੰਗੇ ਆਤਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਅਰਪਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਹ ਔਖੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਨਿਮਰ, ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਨਿਆਂਪਸੰਦ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਥੇ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਮੰਡਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤੀ ਹੀਰੇ ਦੀ ਮੁੰਦਰੀ ਵੇਚਣ ਲਈ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜਦੋਂ ਸੁੰਦਰੀ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਸੌਦਾ-ਪੱਤਾ ਲੈਣ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਮੁਗ਼ਲ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਕਰਿੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਫੜ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਤੁਰਕ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਬਦਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਾਕਮ ਦੀ ਬੇਗਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਡੋਲਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਯੋਧੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਡਰ ਤੇ ਗੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਪੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਅਮਲਾਂ, ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ, ਨਿਮਰਤਾ, ਨਾਮ ਜਪਣ ਤੇ ਸੇਵਾ ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖ ਔਖੇ ਤੋਂ ਔਖੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਾਬਰ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦਮਨਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਦਾਬੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਣਖ ਤੇ ਗ਼ੈਰਤ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

*** ਮੁਖੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਮਾਲਵਾ ਕਾਲਜ, ਬੌਂਦਲੀ-ਸਮਰਾਲਾ (ਲੁਧਿਆਣਾ)**

A-ONE EXPRESS
ਸਾਨੂੰ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਡਰਾਇਵਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨਰ ਉਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
- ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ ਟਰੇਂਡ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੈਸਟ, ਨੌਰਥ- ਈਸਟ, ਸਾਊਥ ਈਸਟ
- ਸੌਖੇ ਲੋਡ, ਚੰਗੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ
- 50% ਹੁੱਕ ਡ੍ਰੋਪ
- Excellent Payment
ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ
28421 S CHRISMAN RD, UNIT# 3, TRACY, CA

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
Toll Free: 888.725.7441, Office: 209.537.0975, Fax: 209.537.0375

'ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਔਰ ਫ਼ਤਹ ਜੋ ਦਾਦੀ ਕੇ ਸਾਥ ਥੇ'

ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਭਰੀ ਗਾਥਾ ਹੈ। ਵੱਡਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ, ਛੋਟਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ, ਖ਼ਾਲਸੇ ਵੱਲੋਂ ਮੁਗਲਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜੀਆਂ ਜੰਗਾਂ, ਸਾਕਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸਾਕੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਵਾਹੀਆਂ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਤਸੀਹੇ ਤੇ ਤਬਾਹੀਆਂ ਪੱਖੋਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੰਗ, ਸਰਸਾ ਦੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸਾਕਾ ਸਰਹਿੰਦ ਅਤੇ ਸਾਕਾ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿੱਖ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਲੂੰਧਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸ਼ਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ, ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ, ਤਿੰਨ ਪਿਆਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਯੋਧੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਪਾ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਾਂਬੜ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ 'ਗੁਰਬਿਲਾਸ' ਵਿੱਚ ਇੰਝ ਦਰਜ ਹੈ:

ਜਬ ਸੁਨਿਓ ਭੇਦ ਤੁਰਕਾਨ ਕਾਨ।
ਇਹ ਚਾਰ ਖਚਰ ਮੂਹਰੈ ਅਮਾਨ।
ਗਹ ਲਯੋ ਤਾਸ ਬਾਂਧੇ ਮੰਗਾਇ।
ਲੈ ਮਾਰਿ ਕੂਟ ਦੀਨੋ ਪਖਾਇ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਛੱਡਣ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਿੰਘ ਹੀ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਨਦੀ ਪੂਰੀ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਛੱਲਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁਗਲ ਫ਼ੌਜਾਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਤੋੜ ਕੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਘਮਸਾਨ ਦਾ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਦਰਬਾਰੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਆਦਿ ਇਸ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਨਦੀ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਹਫੜਾ-ਤਫੜੀ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਫ਼ਤਹਿ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਨੂੰ ਹਕੀਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਜੋਗੀ ਇੰਝ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਔਰ ਫ਼ਤਹ ਜੋ ਦਾਦੀ ਕੇ ਸਾਥ ਥੇ।
ਦਾਯੇਂ ਕੀ ਜਗਹ ਚਲ ਦੀਯੇ ਵੁਹ ਬਾਯੇਂ ਹਾਥ ਥੇ।

'ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ' ਦੇ ਲੇਖਕ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ ਪਰਸ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ 'ਗੰਗੂ' ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸੇ ਮੌਕੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਔਖੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਘਰ ਟਿਕਾਣਾ ਕਰ ਲਓ। ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਆਪਣੀ ਬਿਰਧ ਦਾਦੀ ਮਾਤਾ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਫੜ ਕੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਚੀਰਦੇ ਤੁਰਦੇ ਗਏ। ਗੰਗੂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਹੇੜੀ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋਲ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਲਾਲਚ ਵੱਸ ਬੇਈਮਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਚੁਰਾ ਲਈਆਂ। ਸਵੇਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਮੋਹਰਾਂ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਨਿਵਾਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਉਸ ਨੇ ਮੋਰਿੰਡੇ ਦੇ ਕੋਤਵਾਲ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਤਵਾਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 23 ਦਸੰਬਰ 1704 ਈ ਨੂੰ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਨਵਾਬ ਵਜੀਰ ਖਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਵਾਬ ਨੇ ਦਾਦੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪੋਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ ਵਿੱਚ ਹੱਡ ਚੀਰਵੀਂ ਪੋਹ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਠੰਢ ਨਾਲ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਕੋਮਲ ਉਂਗਲਾਂ ਸੁੰਨ ਹੋ ਕੇ ਨੀਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਾਈ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਮਹਿਰਾ, ਜੋ ਵਜੀਰ ਖਾਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਦੁੱਧ ਦਾ ਗੜਵਾ ਲੈ ਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੁਰਜ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੇ ਦੁੱਧ ਪੋਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਛਕਾਇਆ ਅਤੇ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਮਹਿਰਾ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿੱਤੀ:

ਪਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੂ ਮੋਤੀ ਕੇਰਾ, ਮਾਤਾ ਕਹਯੋ ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਤੇਰਾ।

ਦਾਦੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਕੈਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਪੋਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਦਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਦਲੇਰਾਨਾ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਨਸੀਹਤਾਂ ਭਰੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਲਾਲ ਹਨ, ਉਹ ਸਿਰ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿੱਦਕ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਗੇ।

ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 24 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਦਿਨ ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ 'ਚੋਂ ਦੋਵਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਆਏ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵਾਬ ਵਜੀਰ ਖਾਂ ਦੀ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਹਾਦਰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ੇਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿੱਚ ਵਜੀਰ ਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾਈ। ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਦੇਖ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਕੰਬ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ਬਾਗ ਵੀ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਦਾਦੇ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲੈਣ। ਇਸੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੌਰਾਨ ਡਰਾਇਆ ਧਮਕਾਇਆ ਵੀ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਵੀ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਓ ਪਿਤਾ ਤੁਹਾਰਾ।
ਗਢ ਚਮਕੌਰ ਘੇਰ ਗਹਿ ਮਾਰਾ।
ਤਹਿ ਤੁਮਰੇ ਦੈ ਭ੍ਰਾਤ ਪ੍ਰਹਾਰੇ।
ਸੰਗੀ ਸਿੰਘ ਸਕਲ ਸੋ ਮਾਰੇ। (ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼)

ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਡਰਾਵੇ ਸੁਣ ਕੇ ਨਿਡਰ ਤੇ ਨਿਰਭੈ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ:

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੋ ਪਿਤਾ ਹਮਾਰਾ।
ਜਗ ਮਹਿਂ ਕੌਨ ਸਕੇ ਤਿੰਹ ਮਾਰਾ।
ਜਿਮ ਆਕਾਸ਼ ਕੋ ਕਿਆ ਕੋਈ ਮਾਰਹਿ।
ਕੌਨ ਅੰਧੇਰੀ ਕੋ ਨਿਰਵਾਰਹਿ। (ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼)

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਛੱਡਣ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਿੰਘ ਹੀ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਨਦੀ ਪੂਰੀ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਛੱਲਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁਗਲ ਫ਼ੌਜਾਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਤੋੜ ਕੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਘਮਸਾਨ ਦਾ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਦਰਬਾਰੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਆਦਿ ਇਸ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਨਦੀ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਹਫੜਾ-ਤਫੜੀ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਫ਼ਤਹਿ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ।

ਮੋੜਵੇਂ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਨੇ ਕਚਿਹਰੀ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫਿਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ 'ਚ ਦਾਦੀ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ 25 ਦਸੰਬਰ 1704 ਨੂੰ ਫਿਰ ਦੋਵੇਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਫ਼ਤਹਿ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਫਿਰ ਅਨੇਕਾਂ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾ ਮੰਨਣ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਫਤਵਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫਤਵਾ ਨਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਲਾਲਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ੇਰ ਪੁੱਤਰ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿੱਦਕ ਜਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਰਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਡਰਦੇ ਨਹੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਪੇਸ਼ੀ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

26 ਅਤੇ 27 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਸਿਪਾਹੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਆਏ। ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਪੋਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਡਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹਿਮ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਕਵੀ ਹਕੀਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਜੋਗੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਝ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਜਾਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਆਓ ਗਲੇ ਸੇ ਲਗਾ ਤੋ ਲੂੰ।
ਕੇਸੋਂ ਕੋ ਕੰਘੀ ਕਰ ਦੂੰ ਜ਼ਰਾ ਮੂੰਹ ਧੁਲਾ ਤੋ ਲੂੰ।
ਪਯਾਰੇ ਸਰੋਂ ਪੇ ਨਨ੍ਹੀ ਸੀ ਕਲਗ਼ੀ ਸਜਾ ਤੋ ਲੂੰ।
ਮਰਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਤੁਮ ਕੋ ਮੈਂ ਦੂਲ੍ਹਾ ਬਨਾ ਤੋ ਲੂੰ।

ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਫਿਰ ਉਹੀ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਡਰਾਵਿਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਲਾਡਲੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦਿਆਂ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਰਹੇ। ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਜ਼ੀਰ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ ਦਾ ਨਵਾਬ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਂ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਤੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤੇਰੇ ਲਈ ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਹੈ ਪਰ ਨਵਾਬ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਂ ਨੇ 'ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ' ਮਾਰਦਿਆਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

ਬਦਲਾ ਹੀ ਲੇਨਾ ਹੋਗਾ ਤੋ ਹਮ ਲੇਂਗੇ ਬਾਪ ਸੇ।
ਮਹਫੂਜ਼ ਰੱਖੇ ਹਮ ਕੋ ਖੁਦਾ ਐਸੇ ਪਾਪ ਸੇ।

ਦੀਵਾਨ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਨੂੰ ਫਿਰ ਭੜਕਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਸੱਪ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਪੋਲੀਏ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੀਵਾਨ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਾਜ਼ੀ ਪਾਸੋਂ ਫਤਵਾ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਬੱਚੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਦੀਵਾਰ ਵਿੱਚ ਚਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ।

ਅੰਤਮ ਘੜੀਆਂ ਆ ਗਈਆਂ। ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਡਰ ਦੀ ਗੱਲ ਫਿਰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਰਹੇ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲੇ ਕੰਧ ਦੀ ਚਿਣਾਈ ਛਾਤੀ ਅਤੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਢਾਂਚਾ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪਏ ਸਨ। ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਸਯਦ ਸ਼ਾਸ਼ਲ ਬੇਗ ਅਤੇ ਸਯਦ ਬਾਸ਼ਲ ਬੇਗ ਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾ ਜਲਾਦਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਚਿਣ ਕੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਬਦਲੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਬੇਹੋਸ਼, ਸਹਿਕਦੇ ਅਤੇ ਤੜਫ਼ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕ੍ਰਿਤ ਭਾਈ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਛਿੱਬਰ 'ਬੰਸਾਵਲੀਨਾਮਾ ਦਸਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਕਾ' ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਸ਼ਲ ਬੇਗ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਜਬਿਹ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਾਬਾ ਫ਼ਤਹਿ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗ ਗਏ।

ਸਾਸ਼ਲ ਬੇਗ ਅਰ ਬਾਸ਼ਲ ਬੇਗ।
ਉਭੈ ਜਲਾਦਨ ਖਿਚ ਕੈ ਤੇਗ।
ਤਿਸਹੀ ਠੌਰ ਖਰਿਓ ਕੇ ਸੀਸ।
ਤੁਰਤ ਉਤਾਰੇ ਦੁਸਟੈ ਰੀਸ।
(ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ)
ਹੁਤੋ ਉਹਾਂ ਥੋ ਛੁਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰੋ,
ਦੈ ਗੋਡੇ ਹੇਠ, ਕਰ ਜ਼ਬਿਹ ਡਾਰੋ,
ਤੜਫ ਤੜਫ ਗਈ ਜਿੰਦ ਉਡਾਇ,
ਇਮ ਸ਼ੀਰ ਖੋਰ ਦੁਇ ਦਏ ਕਤਲਾਇ।
(ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ)

ਸ਼ਹਾਦਤ ਸਮੇ ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ 8 ਸਾਲ 40 ਦਿਨ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਫ਼ਤਹਿ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ 5 ਸਾਲ 9 ਮਹੀਨੇ 29 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਮਾਸੂਮ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਦਾਦੀ ਮਾਤਾ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚੀ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਅਟਲ ਸਮਾਧੀ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾ ਗਏ। ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਲਈ ਦੀਵਾਨ ਟੋਡਰ ਮੱਲ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀ ਸ਼ਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਖੜਵੇਂ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸਸਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ, ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੀ ਜਗੀਰ ਵਜੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਮਰ ਰਹੇਗੀ। 27 ਦਸੰਬਰ 1704 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ।

ਚਮਕੌਰ ਦੇ ਸਾਕੇ ਤੋਂ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਤੱਕ

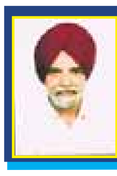

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ (ਡਾ.)

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪੰਦਰਵਾੜਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਹੀ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਦੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰ ਕੌਮ ਤੇ ਧਰਮ ਲਈ ਆਪਾ ਵਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੇ ਦੋ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਮਕੌਰ ਦੇ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾਏ ਤੇ ਛੋਟੇ ਦੋ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਲਾਲਚਾਂ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤਿ ਆਸਥਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜਣ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਘਟਨਾਵਲੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਮਈ 1704 ਈ. ਵਿੱਚ ਮੁ਼ਗਲਾਂ ਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਦੁਸ਼ਮਣ ਆਪਣੀ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਦਬਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੁਰਾਨ ਤੇ ਦੇਵੀ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਸਮਾਂ ਖਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਕਿਲ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲਾਂਘਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਅਜੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਪਿੱਛਿਓਂ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਪੈਂਤੜੇ ਵਜੋਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜਥਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਤੈਨਾਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਉਲਝਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਕੁਝ ਸਿੰਘ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਪਰ ਇਸ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਵੱਡੇ ਦੋਵੇਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਮਹਿਲ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀਤੋ ਜੀ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਲੈ ਗਏ, ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਸੋਈਆ ਗੰਗੂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਖੇੜੀ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਮਕੌਰ ਪੁੱਜੇ। ਹੋਰ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਸ ਜਥੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੈਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਇਕ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਮੋਰਚੇ ਲਾ ਲਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਤੀਰ, ਗੋਲੀਆਂ ਆਦਿ ਵੰਡ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਫੇਰੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਇਉਂ ਇੱਥੇ ਉਹ ਅਸਾਵੀਂ ਜੰਗ ਲੜੀ ਗਈ, ਜਿਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੈਨਾ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਤੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ। ਜਦ ਤੀਰ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਸਿੰਘ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋਏ। ਗੜ੍ਹੀ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ-ਪਿਤਾ ਅੱਗੇ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੱਥਾ ਚੁੰਮ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਤੇ ਹੱਥੀਂ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤੋਰਿਆ। ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਜੂਝਦਿਆਂ ਵੇਖ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਗੁਰੂ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, 'ਦਿਹੋ ਆਗਿਆ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੇਰੇ ਤਾਈਂ, ਜਾਵਾਂ ਜੰਗ ਅੰਦਰ ਲਲਕਾਰ ਕਰ ਕੇ।' ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਅਸਲੇ ਤੋਂ ਵਿਹੀਨ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ, ਦੋਵਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਫੌਜ ਦਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਬਾਪ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹੀ ਮੌਤ ਵੱਲ ਆਪ ਤੋਰ ਕੇ ਹਉਕੇ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਹੀ ਦਿਨ ਪਿੱਛੋਂ ਸਰਹੰਦ ਦਾ ਸਾਕਾ ਵਰਤਿਆ। ਸਰਸਾ ਨਦੀ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜਥੇ ਤੋਂ ਵਿਛੜੀ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ, ਸਿਆਲ ਦੀ ਠੰਢੀ ਠਾਰ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਵਗ ਰਹੀ ਠੱਕੇ ਦੀ ਹਵਾ, ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਭਿੱਜੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਹਰਲ-ਹਰਲ ਕਰਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਟਿਕਾਣੇ ਲੈ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਰਸੋਈਆ ਗੰਗੂ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, 'ਏਥੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਕੋਹਾਂ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਮੇਰਾ, ਓਹ ਤਾਂ ਸਮਝ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਮਾਈ।' ਡੁੱਬਦੇ ਨੂੰ ਤਿਣਕੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ, ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਕੋਲ ਦੌਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਗੰਗੂ ਦਾ ਮਨ ਬੇਈਮਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਧਨ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੋਰਿੰਡੇ ਦੇ ਮੁ਼ਗਲ ਹਾਕਮ ਪਾਸ ਜਾ ਮੁਖਬਰੀ ਕੀਤੀ। ਮੋਰਿੰਡੇ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਬਾਲ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰ ਨਾ ਲਾਈ। ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮਾਲਵੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਕੇ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਰਾਜਧਾਨੀ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਉਪਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਮੰਨੇ। ਫਿਰ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਈ ਮਨਾ ਨਾ ਸਕੇ।ਆਖਰ ਦੋਵਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਰ ਵਿੱਚ ਚਿਣਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਮੌਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਨੌਂ ਸਾਲ ਅਤੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਉਂ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪੰਖੇਰੂ ਵੀ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਏ। ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦੁੱਤੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦ੍ਰਿੜਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਖੋਜੀ ਕਾਫਿਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਤੁਕਾਕਾਰੀ' ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹਨ, 'ਅਨੰਦਪੁਰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਚਮਕੌਰ ਅਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਵਾਲੇ ਸਾਕੇ, ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਬੜੇ ਸੰਖੇਪ ਸਮੇਂ 'ਚ ਵਾਪਰਦੇ ਆ, ਮਗਰ ਸਾਕਿਆਂ 'ਚ ਸਮੋਇਆ ਇਤਿਹਾਸ ਸੰਖੇਪ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਤਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਏ-ਸੰਘਣਾ ਵੀ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨਾਤੇ ਵੀ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਅਜੋੜ ਜੰਗ ਅਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਵਿਚਲੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਤੋੜ, ਸ਼ਾਇਦ, ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।'(ਪੰਨਾ 69)

ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਚਮਕੌਰ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਜੁਝਾਰੂ ਇਤਿਹਾਸ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲੜ

ਮਿਤੀ 22 ਦਸੰਬਰ 1704 ਨੂੰ ਚਮਕੌਰ ਵਿਖੇ ਅਨੋਖਾ ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਸ਼ਾਹੀ ਫ਼ੌਜ 'ਚ ਘਿਰੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਹੌਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹਾਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਧਰਮ ਲਈ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਜੂਝਦਿਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਚਾਹ ਸੀ। ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਸਿੰਘ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਭੁੱਖਣ-ਭਾਣੇ ਲੰਮੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਲੜਦੇ-ਭਿੜਦੇ, ਥੱਕੇ-ਟੁੱਟੇ ਚਾਲੀ ਸਿੱਖ ਹੋਣ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦਸ ਲੱਖ ਸ਼ਾਹੀ ਫ਼ੌਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਸ ਵਕਤ ਵਧੀਆ ਹਥਿਆਰ ਸਨ। ਜਿੱਥੇ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਲੜਨ ਉਪਰੰਤ ਮੌਤ ਯਕੀਨੀ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲੜਨ ਮਰਨ ਦਾ ਹੀਆ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ।

ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਾਬ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਜੀ ਜੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਬੁਛਾੜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਮੁਹੰਮਦ ਲਤੀਫ਼ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਵਾਜ਼ਾ ਮਹਿਮੂਦ ਅਲੀ ਨੇ ਇੱਕ ਏਲਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਖ਼ਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਏਲਚੀ ਨੇ ਪੈਗਾਮ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਕੁਝ ਕੁਬੋਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਤਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਕੱਢ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਜੇਕਰ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਟੋਟੇ-ਟੋਟੇ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ।'

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਵੱਲੀ ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਤੀਰ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਨ ਲੱਗਾ। ਮੁਗਲ ਸਿਪਾਹੀ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਨਵਾਬ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਫ਼ੌਜਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਪਛਾੜਨ ਲਈ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮੁਗਲ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੇ ਆਹੂ ਲਾਹ ਸੁੱਟੇ। ਗੜ੍ਹੀ ਉੱਪਰੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਸਿੰਘ ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ।

ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਹੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਤੂਫਾਨੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਦਿੱਸੇ ਤਾਂ ਕਲਗੀਧਰ ਪਿਤਾ ਜੀ ਆਪ ਗੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮੁਗਲ ਫ਼ੌਜਾਂ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈ ਗਏ। ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਅੱਗੇ ਮੁਗਲ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੇ ਘਾਣ ਲੱਥ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਹਫੜਾ ਦਫੜੀ ਮੱਚ ਗਈ। ਸਿੰਘ ਮੁਗਲ ਫ਼ੌਜ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋ ਗਏ। ਮੁਗਲ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰ ਕੇ ਰੋਕਿਆ। ਨਵਾਬ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਗੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਹਮਲਾਵਰ ਗੜ੍ਹੀ ਵੱਲ ਵਧੇ, ਪਰ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਹਮਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੰਗ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ। ਨਾਲ ਅੱਠ ਸਿੰਘ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਵਕਤ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ ਅਠਾਰਾਂ ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਜੈਕਾਰਾ ਛੱਡਿਆ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧਰਮ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪਿਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਤੀਰਾਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਵਿੰਨ੍ਹ ਸੁੱਟੀਆਂ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨੇ ਲਲਕਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸਨੂੰ ਲੜਨ ਮਰਨ ਦਾ ਚਾਅ ਏ, ਉਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਆਏ, ਪਰ ਵਾਪਸ ਨਾ ਗਏ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਜਿਹਾ ਲੜਿਆ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ 'ਖੁਦਾ! ਖੁਦਾ!' ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ ਦਾ ਹਮਲਾ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਜੰਮ ਕੇ ਰੋਕਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੋਈ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨੌਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨਾਲ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਨੌਂ ਜਿੰਦਾਂ, ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਤੀਰ ਹਥਿਆਰ ਆਦਿ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਣਗਿਣਤ ਫ਼ੌਜਾਂ। ਤੀਰ ਮੁੱਕੇ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਧੂਹ ਲਈਆਂ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਨੇਜ਼ਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਮੁਗਲ ਸਰਦਾਰ ਅਨਵਰ ਖਾਂ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ ਵਾਲਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਲੋਹੇ ਨਾਲ ਢਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨੇ ਰਕਾਬਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਨੇਜ਼ਾ ਅਨਵਰ ਖਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਲੋਹੇ ਦੀ ਸੰਜੋਅ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਧਸਿਆ। ਲੜਦੇ-ਲੜਦੇ ਅੱਠ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ। ਇੱਕ ਮੁਗਲ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਨੇਜ਼ਾ ਮਾਰਿਆ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਾਰ ਬਚਾਇਆ, ਪਰ ਘੋੜਾ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੈਦਲ ਹੋ ਕੇ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਲੜਦੇ ਤੱਕ ਕੇ ਸ਼ਾਹੀ ਸੈਨਾ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਆ ਪਈ। ਹਰ ਇੱਕ ਫ਼ੌਜੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰ ਨਾਲ ਮਰੇ। ਹੁਣ ਉਹ ਸ਼ਾਹੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਘਿਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਵਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਖੁੰਢੀ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਲੜਨ ਦਾ ਚਾਅ ਮੱਠਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਅਚਾਨਕ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੋਇਆ। ਪਿੱਛੋਂ ਵਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਈਅਦ ਜਲਾਲੂਦੀਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਨੇਜ਼ਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਹੋਏ ਅਣਗਿਣਤ ਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ।

ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਜੀ ਇਹ ਯੁੱਧ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੰਝੂ ਨਹੀਂ ਵਹਾਏ। ਸਗੋਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੈਕਾਰਾ ਛੱਡਿਆ।

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਨੇ ਉਬਾਲਾ ਖਾਧਾ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੋਲ ਆਏ ਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੱਥਾ ਚੁੰਮਿਆ। ਘੁੱਟ ਕੇ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਤੇ ਆਖਿਆ: 'ਜਾਓ, ਮੇਰੇ ਲਾਲ! ਸੂਰਮੇ ਦਾ ਕਰਮ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਮਚਾਉਣਾ ਏਂ। ਧਰਮ ਲਈ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਏਥੇ ਉਸਤਤਿ ਤੇ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਮਾਨ ਸੁੱਖ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।'

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜੰਗ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਿੰਨ ਜੰਗਾਂ ਲੜ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਲਾਡਾਂ ਨਾਲ ਪਲੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਖੰਜਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ:

ਹਮ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਖੰਜਰ ਉਸੇ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਸਮਝਨਾ।
ਨੇਜ਼ੋਂ ਕੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾਦਾ ਕਾ ਤੀਰ ਸਮਝਨਾ।
ਜਿਤਨੇ ਮਰੇ ਉਸ ਸੇ ਉਨ੍ਹੇ ਬੇਪੀਰ ਸਮਝਨਾ।
ਜ਼ਖ਼ਮ ਆਏ ਤੋ ਹੋਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿਲਗੀਰ ਸਮਝਨਾ।
ਜਬ ਤੀਰ ਕਲੇਜੇ ਮੇਂ ਲਗੇ 'ਸੀ' ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ।
ਉਫ! ਮੂੰਹ ਸੇ ਮਿਰੀ ਜਾਂ ਕਭੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਨਾਲ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਉਤਾਰਿਆ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਦੀ ਉਸ ਵਕਤ ਉਮਰ 14 ਸਾਲ 8 ਮਹੀਨੇ ਤੇ 17 ਦਿਨ ਸੀ। ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਆਉਣ ਸਾਰ ਤਰਥੱਲ ਮੱਚ ਗਿਆ। ਦੁਵੱਲੀ ਵਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਲੋਥਾਂ ਡਿੱਗਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਸ਼ਾਹੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਛੇ ਜਿੰਦਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਛੇ ਸੂਰਮੇ ਤਨੋਂ ਮਨੋਂ ਹੋ ਕੇ ਲੜਨ ਲੱਗੇ। ਦਿਨ ਦਾ ਅਖੀਰਲਾ ਪਹਿਰ ਬੀਤ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਬੁਛਾੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਸਾਕਾ ਸਰਹਿੰਦ

ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ
510-415-9377

ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਦਲੇਰੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ ਪਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਹਰ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਸੰਜਮ, ਸਾਹਸ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਅਤੇ ਬੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 26 ਫਰਵਰੀ 1764 ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਰਹਿੰਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਫ਼ਤਿਹ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੈਨ ਖਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ।

ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਵੈ ਮਾਣ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਜਬਰੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਦੇ ਖ਼ੂਨੀ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਤੱਤੀਆਂ ਤਵੀਆਂ, ਉਬਲਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ, ਆਰੇ ਦੇ ਦੰਦਿਆਂ ’ਤੇ, ਚਰਖੜੀਆਂ ਤੇ ਰੰਬੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰ ਤੇ ਜੰਬੂਰ ਦੀਆਂ ਖਿੱਚਾਂ ਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀ ਕੰਧ ਤੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ।

ਸਾਹਿਬ ਏ ਕਮਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਵਧਦੀ ਫ਼ੌਜੀ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਭੈ ਭੀਤ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗੀ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵਧਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 1701 ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ’ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਅੰਤ 1704 ਨੂੰ ਵੈਰੀ ਦੀਆਂ ਰਲਵੀਂਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਨੇ ਕਿਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਰਸਦ ਪਾਣੀ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਪਿਆਸ ਹੱਥੋਂ ਸਿੰਘ ਤੰਗ ਆ ਗਏ। ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਵੈਰੀ ਕੋਲ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੀ ਫ਼ੌਜ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਵੈਰੀ ਨੇ ਜਾਣ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਜਬਰੀ ਕਿਲਾ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਲਵੇਂ ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੇ ਝੂਠੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਖਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕਰ ਉਹ ਕਿਲਾ ਛੱਡ ਦੇਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ’ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ 20-21 ਦਸੰਬਰ 1704 ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨਾਲ 400-500 ਸਿੰਘ, ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੰਗ ਅਤੇ ਸਾਕਾ ਸਰਹਿੰਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਵੈਰੀ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਤੋੜ ਕੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ’ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ। ਵੈਰੀ ਦੀ ਰਲਵੀਂ ਫ਼ੌਜ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਡੱਟ ਖਲੋਤੇ। ਘਮਸਾਨ ਦੀ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਸੀ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸਿਰਸਾ ਪਾਰ ਲੰਘਾ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਿੰਘ ਘੋੜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਿਰਸਾ ਪਾਰ ਲੰਘ ਗਏ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਫ਼ਤਿਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਵਾਰ ਤੋਂ ਵਿੱਛੜ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਰਸੋਈਏ ਗੰਗੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਹ ਪੈ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੁਝ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਗੰਗੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਹੇੜੀ (ਮੋਰਿੰਡਾ) ਵਿਖੇ ਜਾ ਠਹਿਰੇ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋਲ ਧੰਨ ਦੌਲਤ ਵੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਗੰਗੂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਆ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਪੱਲੇ ਵਿਚੋਂ ਧੰਨ ਅਤੇ ਗਹਿਣੇ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਏ। ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਚੋਰੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਗੰਗੂ ਆਪਣੀ ਚੋਰੀ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਖਹਿਬੜ ਹੀ ਪਿਆ। ਹੋਰ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਨੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਫੜਵਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ।

ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਬੜਾ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਗੰਗੂ ਇਹ ਪਾਪ ਨਾ ਕਰ। ਉਸਨੇ ਮੋਰਿੰਡਾ ਦੇ ਕੋਤਵਾਲ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਦਸ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੋਰਿੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਨੀ ਖਾਂ ਤੇ ਮਾਨੀ ਖਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ 23 ਦਸੰਬਰ 1704 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੋਹ ਦੀ ਠੰਡੀ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮੁਗਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਪਹਿਰੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਖ਼ਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਾਬਾ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਮਹਿਰਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੀ ਗਰਮ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਮਹਿਰਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਇਸ ਕੁਰਬਾਨੀ ਲਈ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ।

23-24 ਦਸੰਬਰ 1704 ਦੀ ਰਾਤ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 24 ਦਸੰਬਰ 1704 ਨੂੰ ਸੂਬੇਦਾਰ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ, ਸਿਦਕ, ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਬੜੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਬੱਚ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ। ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਓ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਬੜੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ’ਤੇ ਬੜਾ ਮਾਣ ਹੈ। ਉੱਪਰੋਂ ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਧਰਮ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉੱਚੀ ਰੱਖਣੀ ਹੈ। ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਓ ਨਵਾਬ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਜਾਓ, ਜਾਨ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਲਈ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

ਸੂਬੇਦਾਰ ਹੁਣ ਦੁਨਿਆਵੀ ਲਾਲਚ ਦੇਣ ’ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਹੀ ਠਾਠ ਬਾਠ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵਿਖਾਇਆ। ਪਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਡੋਲ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਚਨ ’ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਬੜੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਹਰ ਲਾਲਚ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੂਬੇਦਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ’ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਡਰਾਉਣ ਧਮਕਾਉਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮ ਜਾਣਗੇ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮਨ ਹੀ ਜਾਣਗੇ। ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖ਼ਤਮ ਹੋਈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

25 ਦਸੰਬਰ 1704 ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਹੀ ਜਾਹੋ ਜਹਾਲ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਕਾਇਮ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਉਹੀ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ। ਸੂਬੇਦਾਰ ਫਿਰ ਡਰਾਉਣ ਧਮਕਾਉਣ ਲੱਗਾ। ਉਸਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਨਾ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ’ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਚਿਣ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਡੋਲ ਸਨ। ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੇ ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਨਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਪ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੇ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਂ ਨਵਾਬ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਨੂੰ ਦਿਵਾਨ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ’ਤੇ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਨਾਹਰ ਖਾਂ, ਜੋ ਮੁਗਲ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦਾ ਆਗੂ ਸੀ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈ ਸਕੇ। ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਸਹੀ ਮੌਕਾ ਹੈ ਪਰ ਇਖਲਾਕੀ ਨਵਾਬ ਸੂਬੇਦਾਰ ਦੀ ਚਲਾਕੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਅੱਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਜੋਗੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿ “ ਬਦਲਾ ਹੀ ਲੇਨਾ ਹੋਗਾ, ਤੋਂ ਹਮ ਲੇਂਗੇ ਬਾਪ ਸੇ, ਮਹਿਫ਼ੂਜ ਰੱਖੇ ਹਮ ਕੋ ਖੁਦਾ ਐਸੇ ਪਾਪ ਸੇ। ”

ਪਰ ਮੱਕਾਰ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ । ਉਸ ਨੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕਰ ਹੁਣ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਵੱਡੀ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੱਲ ਦੇ ਬਾਗੀ ਹਕੂਮਤ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹਨ। ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਾ ਦਿਸਣ ’ਤੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਓ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਰੀ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਵੋ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੋ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦਾ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਦਿਆਂ ਬੜੇ ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਹਾਂ, ਜੋ ਮੌਤ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ। ਤਦ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਚਿਣ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਨਵਾਬ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਨੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ’ਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਸੱਚ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਨਵਾਬ ਨੇ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਰ੍ਹਾ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਕਚਹਿਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਸੂਬੇਦਾਰ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਕੰਧ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਸਮਾਨ ਮੰਗਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਮਾਸੂਮ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਚਿਣਵਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਰੱਦੇ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁੜ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲਣ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਡੋਲ ਸਨ। ਜਦ ਕੰਧ ਛਾਤੀ ਤੱਕ ਆਣ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਬੁਨਿਆਦ ਹਿੱਲ ਗਈ ਤੇ ਕੰਧ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਸਮਾਣਾ ਦੇ ਸ਼ਾਸ਼ਲ ਬੇਗ ਤੇ ਬਾਸਲ ਬੇਗ ਜਲਾਦਾਂ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਸੀਸ ਧੜ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖ ਲਈ। ਉਹ ਧਰਮ ਦੇ ਸਿਦਕ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਾਰੇ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਰ੍ਹਾ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਧੰਨ ਹੈ ਉਹ ਮਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਬਹਾਦਰ ਸਪੂਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ 7-9 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਾਲਮ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਵੀ ਇਸੇ ਜ਼ੁਲਮ ਹੇਠ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਗਏ। ਸਾਕਾ ਸਰਹਿੰਦ ਦਿਵਸ ਸਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲ ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 11,12 ਅਤੇ 13 ਪੋਹ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਟੋਡਰ ਮੱਲ ਜੀ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਤਿਮ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਸ ਟੁਕੜੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੜੇ ਰੁੱਖ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਅਸ਼ਰਫ਼ੀਆਂ ਵਿਛਾ ਕੇ ਮੁੱਲ ਤਾਰਨਾ ਪਿਆ। ਜਿਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਾਕਾ ਸਰਹਿੰਦ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਮਹਿਰਾ ਜੀ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨ ਟੋਡਰ ਮੱਲ ਜੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੇਕ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਲਈ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਕਾ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀਆਂ ਸਰਵ ਉੱਚ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਇਸ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲਾਲਚ ਜਾਂ ਡਰ ਅੱਗੇ ਸਾਹਿਬ ਏ ਕਮਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਝੁਕ ਸਕਦਾ। ਸਰਹਿੰਦ ਦੀ ਕੰਧ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸਾਕਾ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਸੂਬੇਦਾਰ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਕੇ 14 ਮਈ 1710 ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਕਿੰਗਰਾ ਢਾਹਿਆ। ਭਾਰੀ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਥੇਬੰਦ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਸੰਨ 1783 ਵਿੱਚ ਜਰਨੈਲ ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਦਿੱਲੀ ’ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਤਾਕਤ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਾਜ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ 1801 ਤੋਂ ਜੂਨ 27, 1839 ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

WEBSITE DESIGN & DEVELOPMENT
Basic Web packages are available on comparatively economical rates
we work as per your requirement and charge only according to work
Services
Web Development
Web Designing
Seo Services
Web Re-Design
Technical Support
Logo Design
ਛੋਟੇ/ਵੱਡੇ ਬਿਜ਼ਨਸ, ਐਨ.ਜੀ.ਓ.
ਰੇਡਿਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ
ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ
ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ
ਈ ਕਮਰਸ ਅਤੇ
ਆਨਲਾਈਨ ਸਟੋਰ/ਸੇਲ
ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ
ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।
wma WEB MEDIA ART
Mob: +91-8437636421
webmediaart24@gmail.com www. Webmediaart.com

TRANS-ALLIANCE
TOGETHER WE SAVE

FUEL DISCOUNTS
UPTO 80 CENTS PER GALLON DISCOUNT
MAJOR NETWORK OF TRUCK STOPS

FUEL CARDS
NO CREDIT - NO PROBLEM
BEST CUSTOMER SERVICE

FLEET ONE FACTORING
WE WANT TO MAKE FACTORING EASY FOR YOU
SAME-DAY FUNDING - NO HIDDEN FEES
COMPETITIVE RATES - 97% ADVANCE RATE

YOU BREAK DOWN
WE SHOW UP
24-HOUR ROADSIDE ASSISTANCE

TRUCK REPAIR & TIRE DISCOUNTS
GET NATIONAL ACCOUNT
NEARLY 3,000 HIGHLY SKILLED TECHNICIANS COAST TO COAST

FUEL MANAGEMENT
DAILY FUEL RATES IN PHONE APP

CALL FOR MORE INFO
(855)641-6955, (888)795-7035

ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਹੋਂਦ ਹੈ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ

-ਡਾ. ਨਰਮਦੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚੌਧਰੀ

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਚੀਜ਼ ਔਰਤ ਹੈ। ਔਰਤ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਦੇਵਤੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਨਹੀਂ ਵੱਸ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ, ਸੁੰਦਰਤਾ ਕੇਵਲ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਔਰਤਾਂ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਘਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਾਹਰ, ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਹਰਿਆ-ਭਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਹੋਂਦ ਹੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਔਰਤ ਹੁਣ ਔਰਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤ ਵਰਗਾ ਦਿਸਣਾ ਔਰਤ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੇ ਮੂਲ ਗੁਣ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਅਜੋਕੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਊਣਤਾਈਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਸਕੂਲ-ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਸ਼ਰਾਬ, ਸਿਗਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਕਰ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿਗਰਟ ਪੀਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ

ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਕੁੜੀਆਂ ਸਿਗਰਟ ਪੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

ਤੁਸੀਂ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਰਦ ਇਹ ਸਭ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡਾ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਲੜਕੀਆਂ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਦੇ। .

ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਕੁੜੀਆਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪਹਿਨਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਭੜਕਾਊ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਦੇ ਜਾਂ ਬੁਰਕੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ 'ਚ ਜਦੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਠੰਡ ਤੋਂ ਕੰਬ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਔਰਤਾਂ ਸਿਰਫ ਸਾੜੀ ਅਤੇ ਬਲਾਊਜ਼ 'ਚ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਫੈਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਪੈਂਟਾਂ ਜਾਂ ਸਕਰਟਾਂ 'ਚ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਘਰਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ 'ਚ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭਰਾ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਮਰਦ ਵੀ ਹਨ।

ਮਰਦ ਸਿਰਫ਼ ਮਰਦ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਔਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਲੜਕੀਆਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਨੁੱਖ ਹੋ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਮਾਫਯੋਗ ਹੈ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। ਸਭ ਤੋਂ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੜਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ ਨਾਰੀ

ਜਿੱਥੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉੱਥੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਬਾਹੀ

ਔਰਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਹ ਕੜੀ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਵੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉੱਥੇ ਤਬਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਮਾਇਣ ਅਤੇ ਮਹਾਭਾਰਤ ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਬੂਤ ਹਨ।

ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾਰੀ

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ, ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਚਾਚਾ-ਚਾਚੀ, ਮਾਸੀ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਂ ਦੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵੱਖਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪਰਮਾਣੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ਼ ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮਾਂ ਦੇਵੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ

ਮਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ

ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਾਬਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇਣਾ ਭੁੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨਸਾਨ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਕਾਬਲ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ।

ਕਹਾਣੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ

ਤੇ ਨਦੀ ਵਗਦੀ ਰਹੀ

ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਸੀ-ਜੋ ਨਦੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵਹਿੰਦੀ ਕਿਸੇ ਉਸ ਯੁਗ ਦੇ ਕੰਢੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਖਲੋ ਗਈ, ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਘਣੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਤਪ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ...

ਸਮਾਧੀ ਦੀ ਲੀਨਤਾ ਟੁੱਟੀ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਣੀ ਸਤਯਵਤੀ ਉਦਾਸ ਪਰ ਦੈਵੀ ਸੁੰਦਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਲੋਤੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਬਿਰਛ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਝੁਕ ਕੇ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਨੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਤੀ, ਆਖਿਆ-ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਸਦੀਵੀ ਸੁੰਦਰੀ ਮਾਂ! ਅੱਜ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਇਹ ਵੇਸ ਕਿਉਂ ?

ਮਾਂ ਨੇ ਰਿਖੀ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮੋਹ ਨਾਲ ਭਰੀ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾਇਆ, ਆਖਿਆ - ਤੂੰ ਰਿਖੀ ਵੰਸ਼ ਵਿਚੋਂ, ਤੂੰ ਮੋਹ ਦੀ ਪੀੜ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਦ ਮੈਂ ਰਾਜਾ ਸ਼ਾਂਤਨੁ ਤੋਂ ਪਾਇਆ, ਤੇ ਉਹਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮੈਂ ਜਿਸ ਕੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਤੈਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਕੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਰਾਜਾ ਸ਼ਾਂਤਨੁ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਇੱਕ ਮੇਰਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਤੇ ਦੂਜਾ, ਦੋ ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਂਦੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਖਈ ਰੋਗ ਨਾਲ ਮਰ ਗਿਆ।

ਬਿਰਛ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕੁਮਲਾ ਕੇ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਦੇ ਤਪੀ ਚੇਹਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗੇ...

ਰਾਣੀ ਸਤਯਵਤੀ ਦਾ ਮਨ ਗੰਗਾ ਦੀਆਂ ਨਿਰਮਲ ਲਹਿਰਾਂ ਵਾਂਗ ਵਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਆਖਣ ਲੱਗੀ-ਮਹਾਰਿਖੀ ਪਰਾਸ਼ਰ ਨੇ ਗੰਗਾ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਮੈਨੂੰ ਅੰਗ ਲਾਇਆ ਸੀ, ਤੂੰ ਉਸੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਮੋਤੀ, ਤੂੰ ਜਲਾਂ ਤੇ ਥਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਦਾ, ਜੰਗਲ, ਬੇਲੇ, ਤੇ ਜੂਹਾਂ ਤੇਰੀ ਤਾਬਿਆ ਕੀਤੀ। ਤੂੰ ਤਾਜ ਵਿੱਚ ਜੜੇ ਹੋਏ ਮੋਤੀ ਦਾ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ।

ਬਿਰਛ ਦੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਵਾਂਗੂੰ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਦੇ ਹੋਠ ਮੁਸਕਰਾਏ - ਮੈਂ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਪਰ ਮਾਂ ਦਾ ਦਰਦ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ..

ਸਤਯਵਤੀ ਬਿਰਛ ਦੇ ਗਲ ਲੱਗੀ ਵੇਲ ਵਾਂਗ ਝੂਮ ਗਈ, ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਤਾਜ ਦੇ ਮੋਤੀ ਨੂੰ ਤਖ਼ਤ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਵਾਰਿਸ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੇਰੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰਹਾਂ ਅੱਜ ਵਿਧਵਾ, ਅੱਜ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਦਾਨ ਮੰਗਣ ਆਈ ਹਾਂ...

ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਨੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਬਿਰਛ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ, ਤੇ ਸਾਰਾ ਬਿਰਛ ਜਿਵੇਂ ਖਿੜ ਸਿਮਟ ਕੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਬੀਜ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗਾ...

ਰਿਖੀ ਦੇ ਹੋਠ ਹੱਸ ਪਏ, ਆਖਿਆ-ਇਹ ਮਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਤੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ....

ਤੇ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਨੇ ਵਚਨ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ-ਅੰਬਿਕਾ ਤੇ ਅੰਬਾਲਿਕਾ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ..

ਨਦੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕਿਲਕਾਰੀ ਵਾਂਗ ਹੱਸਦਾ ਜਦੋਂ ਫੇਰ ਵਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਘਟਨਾ ਜੁਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਕਲਯੁਗ ਦੇ ਇੱਕ ਕੰਢੇ ਕੋਲ ਖਲੋ ਗਈ, ਉਥੇ ਜਿੱਥੇ ਬਲਦੇਵ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਜਿਹਾ ਘਰ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਉਹਦੇ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਪਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਮਹਾਭਾਰਤ ਦੇ ਪਰਵ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਕਾਮੂ ਵੀ ਸੀ, ਕਾਫ਼ਕਾ ਵੀ ਸੀ, ਪਾਸਤਰਨਾਕ ਵੀ ਸੀ...

ਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਦਾ ਮਿੱਤਰ ਕਾਸ਼ੀ ਨਾਥ ਬਿਰਛ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਪੱਤੇ ਵਾਂਗ ਖਲੋ ਗਿਆ, ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ - ਜਿਹੜਾ ਦਾਨ ਮੈਨੂੰ ਰੱਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਵੈਦ ਦਾ ਦਾਰੂ, ਉਹ ਦਾਨ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗਣ ਆਇਆ ਹਾਂ.. ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਦਾਨ...

ਸਿਰ ਉਤੇ ਬਿਰਛ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਪਰ ਬਲਦੇਵ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਰਛ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਂ ਸ਼ਾਂ ਭਰ ਗਈ...

ਕਾਸ਼ੀ ਨਾਥ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਮੇਰੀ ਔਰਤ ਦੇ ਨਰੋਏ ਤਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੇ ਰੋਗੀ ਤਨ ਦਾ ਸਰਾਪ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਏ.. ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ! ਬਸ ਇਹ ਸਰਾਪ ਇੱਕ ਘੜੀ ਵਾਸਤੇ ਲਾਹ ਦੇ!

ਬਲਦੇਵ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬਦਨ ਬਿਰਛ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਾਂਗ ਹੋ ਗਿਆ..

ਕਾਸ਼ੀ ਨਾਥ ਇਕ ਰੁਲਦੇ ਪੱਤੇ ਵਾਂਗ ਉੱਡ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ ਇਹ ਭੇਤ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂ ਜਾਣਾ, ਤੂੰ ਜਾਣੇ, ਤੇ ਉਹ ਜਾਣੇਗੀ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ.. ਕੋਈ ਨਹੀਂ...

ਬਲਦੇਵ ਦੇ ਬਿਰਛ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਾਂਗ ਹੋਏ ਬਦਨ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਪੁੰਗਰਿਆ - ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ.. ਮੈਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਹਾਂ.. ਇਕ ਰਿਖੀ..

ਤੇ ਉਹੀ ਜੁੱਗਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਫੇਰ ਘਟੀ-ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵੰਸ਼ ਚੱਲੀ...

ਕਾਸ਼ੀ ਨਾਥ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਤਰ ਜੰਮਿਆ। ਅੰਗਾਂ ਤੇ ਸਾਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਧਾਈਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਏ। ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਲਦੇਵ ਨੇ ਪੰਘੂੜੇ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉੜ ਕੇ ਵੇਖਿਆ-ਉਹਦੇ ਹੋਠ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਦੇ ਹੋਠਾਂ ਵਾਂਗ ਮੀਟੇ ਗਏ..

ਨਹੀਂ-ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਨਹੀਂ.. ਬਲਦੇਵ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਚੀਕ ਵਰਗੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਨੀਂਦਰ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈ...

ਮੰਜੀ ਦੇ ਕੋਲ ਦੀ ਤਿਪਾਈ ਉਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਰਾਤ ਦੀ ਬਚੀ ਹੋਈ ਵਿਸਕੀ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਕੰਬਦੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਗਿਲਾਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸਕੀ ਲੁੱਦੀ, ਤੇ ਇਕ ਡੀਕ ਨਾਲ ਪੀਂਦਾ, ਬੌਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਬੋਲਣ ਲੱਗਾ - ਤੂੰ ਦੇਵ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਵੇਦ ਵਿਆਸ! ਤੂੰ ਮਾਨਵ-ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ...

ਬਲਦੇਵ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਉਹਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਦੂਰ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਲੈ ਗਈ, ਤੇ ਉਹ ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਿਰਲਾਪ ਵਾਂਗ ਬੋਲਿਆ - ਰਿਖੀ ਰਾਜ! ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਸਮਾਧੀ ਏ, ਨਿਰੀ ਸਮਾਧੀ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸੁਪਨੇ ਨੇ-ਬਹੁਤੇ ਸੁਪਨੇ, , ,

ਬਲਦੇਵ ਦੇ ਬੋਲ ਛਾਤੀ ਵਿਚੋਂ ਉੱਠ ਉੱਠ ਕੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਂਦੇ ਰਹੇ - ਵੇਖ ਰਿਖੀ ਪੁੱਤਰ! ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖ! ਅਹਿ ਵੇਖ ਮੇਰੀ ਅੰਬਿਕਾ.. ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਅੰਬਿਕਾ ਦੀ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਪਛਾਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਵੇਖ, ਅਹਿ ਮੇਰਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਮੇਰੀ ਅੰਬਿਕਾ ਏ... ਮੈਂ ਜਿੱਥੇ ਜਾਵਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦੀ ਏ..

ਤੇ ਬਲਦੇਵ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਹੱਸਿਆ - ਦੇਖ! ਰਿਖੀ ਪੁੱਤਰ! ਤੇਰਾ ਕੋਈ ਪਰਛਾਵਾਂ ਨਹੀਂ.. ਲੋਕ ਸੱਚ ਆਖਦੇ ਨੇ ਕਿ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ.. ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਰਛਾਵੇਂ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੁੰਦਾ ਏ.. ਵੇਖ ਮੇਰਾ ਪਰਛਾਵਾਂ, ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ..

ਫੇਰ ਬਲਦੇਵ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਨਿੰਮੋਝੂਣ ਹੋ ਗਈ - ਤੇਰੀ ਸਮਾਧੀ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਤਯਵਤੀ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖੁਲ੍ਹਦੀ.. ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖੁਲ੍ਹਦੀ? ਤੂੰ ਅੰਬਿਕਾ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਖੇਡਦਾ ਆਪਣਾ ਪੁੱਤਰ ਕਦੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖਿਆ.. ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਉਹਨੂੰ, ਬਾਹਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕ ਕੇ, ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ.. ਤੇ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਫੇਰ ਉਹਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲੋਂ ਲਾਹੁਣਾ ਆਪਣੇ ਮਾਸ ਨਾਲੋਂ ਮਾਸ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ...

ਬਲਦੇਵ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡਾ, ਪਿੰਡੇ ਵਿਚੋਂ ਵਗਦੇ ਲਹੂ ਵਿੱਚ ਭਿੱਜ ਗਿਆ ਤੂੰ ਕਦੇ ਲਹੂ ਦੀ ਹਵਾੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਰਿਖੀ ਪੁੱਤਰ! ਆਦਮ ਦੇ ਲਹੂ ਦੀ ਇੱਕ ਹਵਾੜ੍ਹ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ-ਜਦੋਂ ਉਹ ਧੁਰ ਮਨ ਤੱਕ ਜਖ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ.. ਤੇ ਲਹੂ ਦੀ ਇਕ ਸੁਗੰਧ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਕੂਲੇ ਕੂਲੇ ਹੋਠ ਹੱਸਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪਿੰਡੇ ਵਿਚੋਣ ਲਹੂ ਦੀ ਇਕ ਸੁਗੰਧ ਉਠਦੀ ਹੈ

ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਸੁਗੰਧ ਬਲਦੇਵ ਦੇ ਮੱਥੇ ਦੀਆਂ ਨਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ, ਤੇ ਉਹ ਅੱਧੀ ਜਿਹੀ ਸੁਰਤ ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ ਮੇਰੀ ਅੰਬਿਕਾ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਦੀ ਸੁਗੰਧ ਭਾਵੇਂ ਕਿਥੇ ਚਲੀ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਲੱਭ ਸਕਦਾ ਹਾਂ.. ਉਹਦੇ ਕੰਬਦੇ ਕੰਬਦੇ ਸਾਹ ਐਥੇ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ ਕੋਲ, ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ ਕੋਲ, ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਕੋਲ ਪਏ ਹੋਏ ਨੇ.. ਇੱਕ ਅਮਾਨਤ ਵਾਂਗ ਪਏ ਹੋਏ ਨੇ, ਤੇ ਵੇਖ.. ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਵੀ-ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਹੋਠਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪੂਰਾ ਘੁੱਟ ਪੀਤਾ ਸੀ..

ਬਲਦੇਵ ਦੇ ਮੱਥੇ ਦੀ ਇੱਕ ਨਾੜ ਚੀਸ ਵਾਂਗ ਕੱਸੀ ਗਈ, ਤੇ ਉਹ ਹੇਠਲੇ ਹੋਠ ਨੂੰ ਦੰਦਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ - ਰਿਖੀ ਪੁੱਤਰ! ਤੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਣਾ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਲੈਣ ਦੀ, ਕੁਝ ਵੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ.. ਮੈਂ ਉਹ ਪਛਾਣ ਪਾਈ ਹੈ-ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਅੰਬਿਕਾ ਦੇ ਜਿਸਮ ਦੀਆਂ ਤੈਹਾਂ ਵਿਚ ਗਿਆ ਸਾਂ, ਉਹ ਤੈਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮੁੱਠ ਵਾਂਗ ਮੀਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ-ਤੇ ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਫੁੱਲ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਖੁਲ੍ਹੀਆਂ ਸਨ, ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ ਮੁੜਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੰਧ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਆਇਆ ਸਾਂ.. ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਦੇਣ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਲੈਣ ਦਾ ਵੀ ਪਲ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਹ ਪਲ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਰਿਖੀ ਪੁੱਤਰ! ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ.. ਦੇਣਾ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਲੈਣਾ ਇੱਕ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਉਹ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਮੇਰੇ ਰਿਖੀ ਰਾਜ!...

ਦੁਆਲੇ ਸਭ ਸ਼ਾਂਤ ਸੀ-ਦੁਆਲੇ ਵੀ, ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੀ-ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬਲਦੇਵ ਨੂੰ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਦਿੱਸ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਥੋਂ ਤੱਕ, ਇੱਕ ਅੰਤ ਹੀਨ ਚੁੱਪ, ਇੱਕ ਖਾਮੋਸ਼ ਹਨੇਰਾ। ਪਰ ਬਲਦੇਵ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨੇਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਵਾਂਗ ਗਾੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਮਟ ਗਿਆ, ਉਹਦੇ ਹੋਠ ਕੁਝ ਇੰਜ ਹਿਲਦੇ ਰਹੇ, ਜਿਵੇਂ ਹਨੇਰੇ ਦੀਆਂ ਤੈਹਾਂ ਹਿਲਦੀਆਂ ਹੋਣ - ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਅੱਗ ਦੀ ਇੱਕ ਚਿਣਗ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਆਈ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਸ ਚਿਣਗ ਦੀ ਖਾਤਰ ਬਲਣਾ ਸੀ, ਬਲਿਆ ਸਾਂ, ਪਰ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਜਾਣਦਾ-ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦੀ, ਕਿ ਚਿਣਗ ਨੂੰ ਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗ ਦੇ ਸਰਾਪ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਅੱਗ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਛੋਹ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕੰਬ ਗਈ ਸੀ.. ਉਹ ਸਾਰੀ ਮੇਰੇ ਜਿਸਮ ਵਿੱਚ ਸਿਮਟ ਗਈ ਸੀ-ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲਾਟ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਾ ਗਈ ਹੋਵੇ.. ਤੇ ਹੁਣ ਐਸ ਰਾਖ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੀ ਬਲ ਕੇ ਬੁਝ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਾਖ ਰਲਾ ਗਈ ਏ... ਵੇਖ ਰਿਖੀ ਰਾਜ!...

ਸੁਰਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਕਾਰ ਜਿਹਾ ਉੱਭਰਿਆ-ਕੋਈ ਪੱਥਰ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਵਰਗਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪੱਥਰ ਹੋ ਚੁਕਾ, ਜਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਜੀਉਂਦਾ ਤੇ ਤਪੱਸਿਆ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ। ਬਲਦੇਵ ਨੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਾਂਹ ਪਸਾਰੀ, ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਟੋਹ ਕੇ ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਛੋਹਣ ਲਈ, ਤੇ ਕੰਬਦੀ ਬਾਂਹ ਵਾਂਗ ਉਹਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੰਬੀ - ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਰਿਖੀ ਰਾਜ! ਮੈਂ ਆਦਮ ਪੁੱਤਰ ਹੋ ਕੇ ਤੇਰੀ ਰੀਸ ਕੀਤੀ ਸੀ.. ਮੈਂ ਇੱਕ ਪਲ ਤੂੰ ਹੋ ਕੇ ਵੇਖਿਆ.. ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪਲ.. ਮੈਂ ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਤੇਰਾ ਆਸਣ ਚੁਰਾ ਲਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ.. ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਅਡੋਲ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਏਂ-ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਭਟਕ ਰਿਹਾ ਹਾਂ.. ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਵਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਲੈਣ ਦਾ ਸਰਾਪ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ... ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਅੰਬਿਕਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ-ਆਪਣਾ ਬੱਚਾ ਵੀ.. ਵੇਖ! ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਵੀ ਹਨ-ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਦੂਰ ਉਥੇ ਵੇਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ-ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੀ ਅੰਬਿਕਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸੀ-ਮੇਰੀ ਵੱਖੀ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਹੋਈ-ਤੇ ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਉੱਗ ਰਿਹਾ ਸਾਂ..

ਬਲਦੇਵ ਦੀ ਨੀਮ ਜਿਹੀ ਸੁਰਤ ਫੇਰ ਨੀਂਦਰ ਦੀ ਝੋਕ ਬਣ ਗਈ, ਤਾਂ ਕਮਰੇ ਦੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਕ ਚੈਨ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ।

ਸਿਰਫ਼ ਬਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਔਂਦੇ ਹਵਾ ਦੇ ਝੋਕਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਜ਼ ਉਤ ਪਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਵਰਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੱਲ ਰਹੇ ਸਨ-ਜਿਵੇਂ ਮਹਾਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਰਵ ਦਾ ਸਫ਼ਾ ਉੱਠ ਕੇ ਕਾਮੂ ਦੇ ਆਊਟ ਸਾਈਡਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਪਾਸਤਰਨਾਕ ਦਾ ਜ਼ਿਵਾਗੋ ਅੱਖਾਂ ਮਲਦਾ ਹੋਇਆ ਮਹਾਰਿਖੀ ਪਰਾਸ਼ਰ ਕੋਲੋਂ ਮਤਸਯਗੰਧਾ ਦੇ ਯੋਜਨ-ਗੰਧਾ ਬਨਣ ਦਾ ਭੇਤ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ...

ਅਚਾਨਕ ਕਮਰੇ ਦੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਤ੍ਰਭਕ ਕੇ ਬਲਦੇਵ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਈ, ਉਹ ਤੜਪ ਕੇ ਬਿਸਤਰੇ ਤੋਂ ਉਠਦਾ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਇਹ ਕਿਹਾ ਸਰਾਪ ਹੈ, ਵੇਦ ਵਿਆਸ! ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੌਂਦਾ ਹਾਂ-ਅੱਗ ਵਾਂਗੂੰ ਬਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਵੀ, ਮੇਰੀ ਅੰਬਿਕਾ ਵੀ-ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਜਾਗਦਾ ਹਾਂ-ਰਾਖ ਦਾ ਇਕ ਢੇਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ... ਦੱਸ! ਮੇਰਾ ਬੱਚਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਰਾਖ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਵੰਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਲੱਭੇਗਾ?

ਤੇ ਨਦੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਹਿੰਦੀ ਰਹੀ.. ਸਿਰਫ਼ ਉਹਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਿੰਮੋਝੂਣ ਹੋ ਕੇ ਵੇਖਿਆ-ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਰਾਖ ਬਣ ਕੇ ਪਰ੍ਹਾਂ ਕੰਢੇ ਉਤੇ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ...

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਪੰਚਤੰਤਰ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀ

ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਸ਼ੇਰ

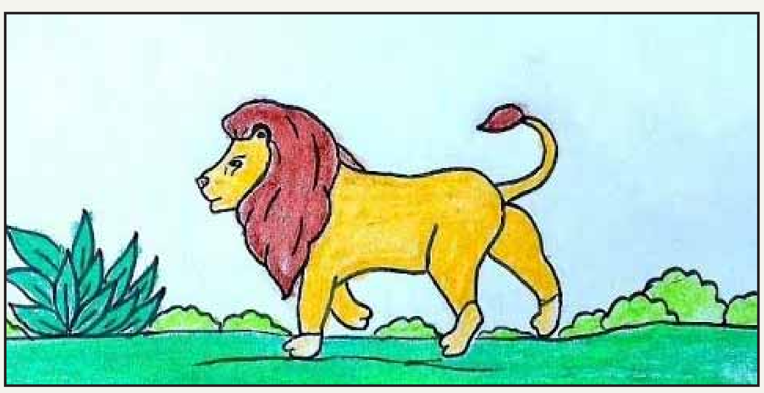

ਇੱਕ ਸ਼ੇਰ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਰਾਹਗੀਰ ਉੱਧਰੋਂ ਲੰਘਦਾ, ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਫ਼ਰਿਆਦ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਪਿੰਜਰੇ ਦੀ ਕੁੰਡੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ। ਉਸਦੀ ਫ਼ਰਿਆਦ ਸੁਣਕੇ -ਪੰਚਤੰਤਰ ਬਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਤਰਸ ਕਰਦੇ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਕੁੰਡੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਪੈਂਦੀ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਫ ਆਦਮੀ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਰਾਜੇ ਦੇ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉੱਧਰੋਂ ਲੰਘਿਆ। ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਫ਼ਰਿਆਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਪਿੰਜਰਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਅਹਿਸਾਨ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਾਂਗਾ।

ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਸ਼ੇਰ 'ਤੇ ਤਰਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਜਰਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪਿੰਜਰਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਖਾਵਾਂਗਾ।

ਉਹ ਆਦਮੀ ਬੋਲਿਆ, ਮੈਂ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਕਿ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦੰਡ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਆਦਮੀ ਬੋਲਿਆ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਇਹੋ ਰਾਇ ਹੋਈ ਤਾਂ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਖਾ ਲਈਂ।

ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਠੀਕ ਹੈ! ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਕੋਲ ਲੈ ਚੱਲ।

ਉਹ ਆਦਮੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟਟੀਹਰੀ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਭਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਟਟੀਹਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕਦੇ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਦਮੀ ਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੋਹੜ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਮੇਰਾ ਦੂਜਾ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਬੋਹੜ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਹੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ।

ਬੋਹੜ ਬੋਲਿਆ, -ਪੰਚਤੰਤਰ ਬਾਲ ਮੇਰੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਬੈਠਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਪੱਤੇ ਤੋੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਦੁੱਧ ਵੀ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਉੱਥੇ ਬਘਿਆੜ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਚਾਲਾਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਕੀ ਹੈ? ਸ਼ੇਰ ਇਸ ਰਸਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਦਮੀ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸੀ ਜਾਂ ਆਦਮੀ ਇਸ ਰਸਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸੀ।

ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਬਘਿਆੜ ਨੂੰ ਅਸਲ ਗੱਲ ਸਮਝਾਉਣੀ ਚਾਹੀ ਅਤੇ ਬੋਲਿਆ, ਮੈਂ ਇਸ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਇਉਂ ਬੰਦ ਸੀ। ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ੇਰ ਮੁੜ ਉਸ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਵੜ ਗਿਆ ਤੇ ਚਾਲਾਕ ਬਘਿਆੜ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਹਰੋਂ ਪਿੰਜਰੇ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, ਕਿਸੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰੋ। ਜਾਓ, ਰਾਜ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਉਡੀਕ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਹ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਘਿਆੜ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਮਹਿਲ ਵੱਲ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਪੈਰੀਂ ਜਲਧਾਰਾ ਹੋਵੇ...

ਉੱਤਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾਊਂ

ਪੈਰੀਂ ਜਲਧਾਰਾ ਹੋਵੇ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੋਵੇ
ਸੱਜਣਾ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜਾਂ ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੋਵੇ

ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਜੀਰਾਂਦ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਈ ਚਰਾਂਦ ਵਿੱਚ
ਮੋਰਨੀ ਪਪੀਹਾ 'ਕੱਠੇ ਗਾਉਂਦੇ ਕੋਈ ਗੀਤ ਹੋਣ
ਖਿੜੇ ਚੰਬੇ ਦੀ ਟਹਿਕ 'ਚ ਚਮੇਲੀ ਦੀ ਮਹਿਕ 'ਚ
ਇੱਕਮਿਕ ਹੋਈਏ ਜਦੋਂ ਤਪੇ ਹਉਕੇ ਸੀਤ ਹੋਣ
ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕ ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਦੇਖਦਾ ਦੀਵਾਨਿਆਂ ਨੂੰ 'ਕੱਲ੍ਹਾ-'ਕੱਲ੍ਹਾ ਤਾਰਾ ਹੋਵੇ
ਪੈਰੀਂ ਜਲਧਾਰਾ ਹੋਵੇ............

ਕੋਇਲ ਦੀ ਚਹਿਕ ਸੁਣਾਂ ਸੁਪਨੇ 'ਚੋਂ ਖ਼ਿਆਲ ਬੁਣਾਂ
ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਫ਼ ਚੁੰਮੇ ਜ਼ੁਲਫ਼ 'ਚੋਂ ਮੋਤੀ ਚੋਣ
ਯਾਰਾ ਦਿਲ ਤਣੇ ਉੱਤੇ ਖੁਣਾਂ ਤ੍ਰੇਲ ਪੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਚੁਣਾਂ
ਵੰਝਲੀ ਦੀ ਸੁਰ ਸੰਗ ਮਿੱਠੇ ਰਾਗ ਛਿੜੇ ਹੋਣ
ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕ ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਝਿਲਮਿਲ ਝਰਨੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਦਾ ਕਿਨਾਰਾ ਹੋਵੇ
ਪੈਰੀਂ ਜਲਧਾਰਾ ਹੋਵੇ............

ਜਦੋਂ ਕਰਾਂ ਪਿਆਰ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਰੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਛਿੜੇ ਸਾਜ਼
ਉੱਤਮ ਕਹਿਕਸ਼ੀ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵਗੇ ਪੌਣ
ਕਦੇ ਚੰਨ ਮੰਗੇ ਨਾ ਵਿਆਜ ਵੰਡੇ ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਦੀ ਨਿਆਜ਼
ਤੂੰ ਦੁੱਧ ਚਾਨਣੀ 'ਚ ਦਾਊਂ ਵਾਲੇ ਛੇੜੀ ਕੋਈ ਗੌਣ
ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕ ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਜੁਗਨੂੰ ਚੁਫ਼ੇਰੇ ਹੋਣ ਸੱਜਣ ਓਹ ਪਿਆਰਾ ਹੋਵੇ
ਪੈਰੀਂ ਜਲਧਾਰਾ ਹੋਵੇ............

ਉਡੀਕੇ ਰੋਜ਼ ਇਹ ਧਰਤੀ ਗੁਲਾਬਾਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਕੋਈ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ

ਉਡੀਕੇ ਰੋਜ਼ ਇਹ ਧਰਤੀ ਗੁਲਾਬਾਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਕੋਈ
ਗੁਆਚੀ ਜੋਤ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਭਾਲਦਾ ਹੈ ਬੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ
ਮੇਰੀ ਮਿੱਟੀ 'ਚੋਂ ਵੀ ਦੀਵੇ ਜਗੇ ਤੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜੇ ਲੋਕੋ
ਕਿਵੇਂ ਆਖਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੌਣਾਂ ਤੋਂ ਡਰ ਕੋਈ
ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦਿਆਂ ਰਾਹਾਂ 'ਚ ਜਗ ਜਗ ਬੁਝ ਗਈ ਹੋਵਾਂ
ਇਓਂ ਲੰਘਿਆ ਹੈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦੀ ਅੱਜ ਬੇਖ਼ਬਰ ਕੋਈ
ਸਮਾਂ ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਤੁਰਦਾ ਹੈ , ਹਵਾ ਬੇਝਿਜਕ ਵਗਦੀ ਹੈ
ਖ਼ਲਾ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਝੂਮਦੀ ਮੇਰੀ ਲਗਰ ਕੋਈ
ਨਹੀਂ ਇਤਬਾਰ ਜੇ ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈ
ਕਿਵੇਂ ਹਰ ਗੱਲ 'ਤੇ ਚੀਰੇ ਤੇਰੇ ਸਾਹਵੇਂ ਜਿਗਰ ਕੋਈ
ਮੇਰੇ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਕ ਸਿਤਾਰਾ ਜਗਮਗਾ ਉੱਠਿਆ
ਕਿ ਆਖ਼ਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਇਸ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਹਮਸਫ਼ਰ ਕੋਈ

ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਔਕਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਡਾ. ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਔਕਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ।
ਕਿਹੜਾ ਦੱਸੇ ਜ਼ਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ।
ਦੇ ਕੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਮਲ੍ਹਮ ਨੇ ਲਾਉਂਦੇ
ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਮੈਂ ਬਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ।
ਪਾਉਣ ਹਨ੍ਹੇਰ ਜਗਦੀਆਂ ਜੂਹੀਂ
ਕਿੱਦਾਂ ਦੀ ਪਰਭਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ।
ਮਰੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ,
ਕੀ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋ ਬਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ।

ਕੁਰਸੀ ਖ਼ਾਤਰ ਬਣਨ ਜੁਰਾਬਾਂ,
ਇਹ ਹੀ ਕਲਮ ਦਵਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ।
ਦੂਸਰਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕ ਖਾ ਜਾਂਦੇ,
ਆਦਤ ਲਾਉਣਾ ਘਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ।
ਪਹਿਨ ਪੌਸ਼ਾਕਾਂ ਸਦਾ ਰੇਸ਼ਮੀ,
ਲੀਰਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਹਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ।
ਸਿਖ਼ਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਤਾਂਹੀਂਉਂ ਲੁੱਟਦੇ,
ਸਿੱਧੀ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਬਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ।

ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਜੱਸ

ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ
ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਬੇਜ਼ੁਬਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ
ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਠੰਢਾ ਸੰਗਰਾਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਬੇਮੁਹਾਰੇ ਬੜਬੋਲੇਪਨ ਦਾ
ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ ਹੈ
ਗਲੇ 'ਚ ਅਟਕੀ ਚੀਕ ਦੀ
ਟੁੱਕੀ ਜੀਭ ਦਾ ਦਰਦ ਹੈ

ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ
ਘੂਕ ਸੁੱਤੇ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਦੀ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ
ਸਗੋਂ ਉਸਦੀ ਹਿੱਕ ਉੱਤੋਂ ਲੰਘੇ
ਸੱਪ ਦੀ ਚਮਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਸਿਰਫ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਨਹੀਂ
ਅਸਹਿਮਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅੰਦਰੋ-ਅੰਦਰੀ
ਚੱਲਦਾ ਘੋਲ ਵੀ ਹੈ

ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਸਿਰਫ਼ 'ਹਾਂ' ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿਚ
ਝੁਕੀ ਹੋਈ ਧੌਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਖੜ੍ਹੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਧੌਣ ਦਾ
ਅਕੜਾਅ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਚ ਨਹੀਂ
ਬਾਹਾਂ 'ਚ ਦਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਬੇਜ਼ੁਬਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ
ਦਮਦਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਸਰੱਈਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਅੱਗੇ
ਹਰ ਬੋਲ ਗੂੰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਬੋਲਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰ 'ਤੇ
ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਮੁਦਰਾ 'ਚ ਬੈਠੇ ਤਪੱਸਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ
ਸਿਰਫ਼ ਬੇਜ਼ੁਬਾਨ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ
ਅਸਹਿਮਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਮੂਕ ਦਿਖਾਵਾ ਵੀ ਹੈ

ਇਹ ਕਾਫਲੇ

ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁੰਦਰਾ
ਕਵੈਂਟਰੀ, ਯੂ.ਕੇ.
07748772308

ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ, ਦੈਂਤਾਂ ਤੋਂ ਘਬਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ,
ਬੇ ਗਿਣਤ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਕੇ, ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਹ ਕਾਫਲੇ।
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਮਿੱਟੀ, ਨੂੰ ਬੇਦਾਵੇ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ,
ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਮੂਲੋਂ ਤੱਜਦੇ ਹੋਏ, ਵੱਧ ਰਹੇ ਇਹ ਕਾਫਲੇ।
ਅਣਜਾਣੀਆਂ ਧਰਤੀਆਂ 'ਤੇ, ਨਵੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਪਾਉਣ ਲਈ,
ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਖੁਦ ਹੀ, ਮਿਟਾ ਰਹੇ ਇਹ ਕਾਫਲੇ।
ਤਿਤਰ ਬਿਤਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਇਹ ਖੱਬਲ਼ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੀ,
ਜੜ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਧਰਤੀ, ਲਾ ਰਹੇ ਇਹ ਕਾਫਲੇ।
ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਿੜਗਿੜਾ ਕੇ ਜਿਉਣ ਲਈ,
ਸਿਰ ਧੜ ਦੀਆਂ ਬਾਜ਼ੀਆਂ, ਲਾ ਰਹੇ ਇਹ ਕਾਫਲੇ।
ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ, 'ਤੇ ਪਛਾਣਾਂ ਗਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ,
ਭੂ ਹੇਰਵੇ ਦੇ ਸੋਗੀ ਗੀਤ, ਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਕਾਫਲੇ।
ਅੱਧੀ ਛੱਡ ਸਾਰੀ ਵਾਲ਼ੀ, ਤਾਂਘ ਵਾਲ਼ੇ ਪਾਂਧੀ ਐਸੇ,
ਹੱਥੋਂ ਆਪਣੀ ਅੱਧੀ ਵੀ, ਗਵਾਉਣਗੇ ਇਹ ਕਾਫਲੇ।
ਪਲਟੇ ਹੋਏ ਦੌਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਹਲੂਣੇ ਖਾਣਗੀਆਂ,
ਖੁਸੇ ਹੋਏ ਇਸਰਾਈਲਾਂ ਨੂੰ, ਮੁੜ ਆਉਣਗੇ ਇਹ ਕਾਫਲੇ।
ਕਾਬਜ਼ ਫਿਲਸਤੀਨੀਆਂ ਤੋਂ, ਜੰਮਣ ਭੋਂ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ,
ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਵੀ, ਵਿਛਾਉਣਗੇ ਇਹ ਕਾਫਲੇ।
ਖ਼ੂਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਖ਼ੂਨ ਡੁੱਲ੍ਹੇਗਾ ਵਾਰ ਵਾਰ,
ਆਪਣੇ ਹੀ ਖ਼ੂਨ ਵਿੱਚ, ਨਹਾਉਣਗੇ ਇਹ ਕਾਫਲੇ।
ਇਜ਼ਰਾਈਲਾਂ ਤੋਂ ਫਲਸਤੀਨ, ਤੇ ਫਲਸਤੀਨਾਂ ਤੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ,
ਵਾਰ ਵਾਰ ਢਾਉਣਗੇ, ਤੇ ਬਣਾਉਣਗੇ ਇਹ ਕਾਫਲੇ।

ਗਿਆਨ 'ਚ ਸ਼ਕਤੀ

ਚਰਨ ਪੁਆਧੀ

ਪੜ੍ਹੋ ਬਚਿਓ ਗਿਆਨ ਲਵੋ।
ਗਿਆਨ 'ਚ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਣ ਲਵੋ।

ਹਰ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਣਾ।
ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਤਾਣ ਲਗਾਉਣਾ।
ਮੈਰਿਟ ਪਾਉਣੀ ਠਾਣ ਲਵੋ।
ਗਿਆਨ 'ਚ ਸ਼ਕਤੀ..........

ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੋਚਣਾ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਹੈ।
ਰੱਟਾ ਲਗਾਉਣਾ ਗੱਲ ਬੁਰੀ ਹੈ।
ਪੜ੍ਹੋ ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨ ਲਵੋ।
ਗਿਆਨ 'ਚ ਸ਼ਕਤੀ.........

ਸਮਾਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਆਊ ਡਾਹਢਾ।
ਬਾਤ 'ਚਰਨ' ਕੀ ਮਾਨ ਲਵੋ।
ਗਿਆਨ 'ਚ ਸ਼ਕਤੀ.......

ਇਸ਼ਕ ਪਸੀਨੇ

ਛਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਿਰਸਾ

ਸਾਥੋਂ ਰੁੱਸੇ ਗੀਤ ਤੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਮੂੰਹ ਘੁਮਾ ਲਏ
ਅਰਸ਼ੋਂ ਟੁੱਟੇ ਤਾਰੇ ਵਾਂਗ ਟੁੱਟੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਦੇ
ਜੱਗੋਂ ਲੁਕ ਕੇ ਰੱਜ-ਰੱਜ ਸੋਗ ਮਨਾ ਲਏ
ਜਦੋਂ-ਜਦੋਂ ਵੀ ਬੱਦਲੀਂ ਘਿਰਿਆ ਅਕਸ ਉਦ੍ਹਾ
ਜੁਗਨੂੰਆਂ ਤੋਂ ਉਹਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪਤੇ ਮੰਗਾਅ ਲਏ
ਉਹ ਸਾਗਰ ਹੋ ਕੇ ਨਾ ਸਮਝੇ ਪਿਆਸ ਨਦੀ ਦੀ
ਚੰਦਰੇ ਦੋ ਬੁੱਲ੍ਹ ਤੇਲ ਤੁਪਕਿਆਂ 'ਚ ਨਵਾਹ ਲਏ
ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਪੱਖੀ ਝੱਲਾਂ ਇਸ਼ਕ ਪਸੀਨੇ ਨਾ ਘਟੇ
ਸਾਡੇ ਕੰਤ ਸੁਨੱਖੇ ਸਾਨੂੰ ਕੇਹੇ ਤਾਪ ਚੜ੍ਹਾਅ ਗਏ

ਤਾਜ

ਸਿੰਮੀਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਉਹ ਤਾਂ ਨੰਗੇ ਸਿਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸੀ
ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸੀ ਉਹ
ਟੋਪੀਆਂ ਤੱਕ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ
ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਦੀ
ਕਣੀ ਕਣੀ ਜੜ੍ਹ ਦਿੱਤੀ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਾਜ ਦੇ ਮੁਕਟ ਵਿੱਚ
ਤੁਸੀ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤ ਦੇ
ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ
ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਹੋਣਾ
ਉਹ ਤਾਜ ਪਹਿਨ ਕੇ
ਤੁਹਾਡੇ ਅਹਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮੋੜਨਗੇ
ਤੁਹਾਡੀ ਜੜ੍ਹੀ ਕਣੀ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੋਂ ਲਿਸ਼ਕੋਰ
ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਮਾਰੇਗੀ

ਤੇ ਧੋਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਧੋਣੇ
ਓ ਮੇਰੇ ਵਤਨ ਦੇ ਭੋਲਿਓਂ
ਕਿਉਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋ
ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ
ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ
ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਨੇ
ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ
ਲੋਕ ਹੋ
ਤੁਸੀਂ ਬੱਸ ਆਸਾਂ ਦਾ ਢੇਰ ਲਾਈ ਰੱਖੋ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੂਣ ਦੀ ਡਲੀ ਸਮਝ
ਚੱਖਦੇ ਰਹੋ
ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਤਲ
ਮੁੜ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਲਚਾਉਣ ਦੇ
ਤਰੀਕੇ ਲੱਭ ਕੇ ਰੱਖਣਗੇ।

ਸਮਾਜ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮਾਂ

ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਸਹੀ ਸੇਧ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਨੇਕਾਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਫ਼ਿਲਮ 'ਥ੍ਰੀ ਇਡੀਅਟਸ' ਸਾਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰੂੜੀਵਾਦੀ, ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੀ

ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਕੰਮ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਮਜਬੂਰੀ ਵਿਚ ਚੁਣਨਾ ਪਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੋਗੇ।

ਫ਼ਿਲਮ 'ਓ ਮਾਈ ਗੌਡ' ਵਿੱਚ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਅਆ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਜੀਭਾਈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਰੱਬ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਗੁਰੂਆਂ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧੋਖੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕੰਟੈਂਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੰਸਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਧਰਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਾਸਤਿਕ ਰਵੱਈਏ 'ਤੇ ਲੈਕਚਰ ਦੇਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਡਰਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਮਾਣ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਫ਼ਿਲਮ ਇੰਗਲਿਸ਼-ਵਿੰਗਲਿਸ਼ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚੋਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਉਸ ਖਾਸ ਵਰਗ ਲਈ ਸੀ ਜੋ ਹਰ ਪਲ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਗਿਣਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਹਰ ਪਲ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੇਕਾਰ ਹੈ। ਹਾਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ! ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਗ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਪਲ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਆਮ ਔਰਤ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫ਼ਿਲਮ 'ਚੱਕ ਦੇ' ਏਕਤਾ ਦਾ ਸਬਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਟੀਮ ਵਰਕ ਅਤੇ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਜਨੂੰਨ ਦੋ ਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਫਿਲਮ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਟੀਮ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਖੇਡ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬਲਕਿ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੀ ਜਿੱਤ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਸੁਨੇਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਦਸ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਚੰਭੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਫ਼ਿਲਮ 'ਇਕਬਾਲ' ਰਾਹੀਂ ਦਰਸ਼ਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਪਨੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਹੋ? ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ ਹੋ? ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ। ਇਹੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ 'ਇਕਬਾਲ' ਸਾਨੂੰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਬਣਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਾਰਗ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਰਾਕੋ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਗਾਇਆ 'ਲੁੰਗੀ ਡਾਂਸ'

ਰੈਪਰ ਤੇ ਗਾਇਕ ਯੋ ਯੋ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ 2013 ਵਿੱਚ ਆਈ ਫਿਲਮ 'ਚੇਨਈ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ' ਦੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤ 'ਲੁੰਗੀ ਡਾਂਸ' ਵਿੱਚ ਮੋਰਾਕੋ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਗਾਇਕ ਮੋਰਾਕੋ ਵਿੱਚ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਇੱਕ ਕਲਿੱਪ ਆਪਣੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਅਕਾਊਂਟ 'ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਲਿੱਪ ਵਿੱਚ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰੰਪਰਕ ਲਿਬਾਜ਼ ਕਾਫਤਾਨ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਮੋਰਾਕੋ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੀਤ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ 'ਚੇਨਈ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ' ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖਾਨ ਤੇ ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੂਕੋਨ 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਕਲਿੱਪ ਨਾਲ ਗਾਇਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਲੁੰਗੀ ਡਾਂਸ ਮੋਰਾਕੋ ਵਿੱਚ।' ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਗਾਇਕ ਨੇ ਫਿਲਮ 'ਸ੍ਰੀ 420' ਦਾ ਗੀਤ 'ਦਿਲ ਕਾ ਹਾਲ ਸੁਨੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ' ਵੀ ਇਸੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਗੁਣਗੁਣਾਇਆ। ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਵੀ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਮੋਰਾਕੋ ਸਟਾਈਲ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਕਾ ਹਾਲ।' ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਾਇਕ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੋਰਾਕੋ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰਿਆਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਉਥੇ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦਾ ਕਦੋਂ ਆਵੇਗਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ ?

ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦਾ ਯੁੱਗ ਬੀਤਿਆਂ ਦਹਾਕੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਮਾਰ-ਧਾੜ ਤੇ ਨੰਗੇਜ਼ ਭਰਪੂਰ ਕਾਮ ਉਕਸਾਊ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਨੇ ਲਈ ਤੇ ਫਿਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਵਾਲਾ ਸਿਨੇਮਾ ਫ਼ਿਲਮ ਸਨਅਤ ਉੱਪਰ ਇਸ ਕਦਰ ਹਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਵਿਅਰਥ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਚੰਗੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵੀ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਸਮਕਾਲੀ ਸਿਨੇਮਾ 'ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਿਨੇਮਾ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ 'ਬਾਜ਼ਾਰ' ਦਾ ਸਿਨੇਮਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਨੇਮਾ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਲਾਤਮਿਕ ਤੇ ਵਿਚਾਰਕ ਖ਼ੂਬੀਆਂ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਦੀ ਇਕਮਾਤਰ ਕਸਵੱਟੀ ਉਸ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਾਰ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਖ਼ੂਬ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਫ਼ਤੇ-ਦਸਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਕਾਮੁਕ ਉਤੇਜਨਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬੰਬਈਆ ਫ਼ਿਲਮ ਠੱਗ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ 'ਚੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਬਟੋਰ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਨਿਰੋਲ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਆਧਾਰਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮ ਜਗਤ ਦੇ ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ ਤੇ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਹਲਾਨੀ ਵਰਗੇ ਮਹਾਂਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਬਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ੀਲ ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮਿਲਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੀਤਕਾਰਾਂ, ਗਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਮੇਡੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਜੋ ਕੁਝ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹੋ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀ ਫ਼ਿਲਮ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ਼ੀ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ ਐਲਾਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸਚਾਈ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਬੇਹੱਦ ਖੋਖਲਾ ਵੀ ਹੈ। ਹਾਸਰਸ ਦੀਆਂ ਕਾਮੁਕ ਤੜਕੇ ਵਾਲੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਅਤੇ ਫੂਹੜ ਲਤੀਫੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹਾਸੋਹੀਣਾ ਹੈ।

ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 'ਨਾਟੀ ਜੱਟ ਬੁਆਏ' ਅਤੇ 'ਫੁਕਰੇ' ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਸੰਜੀਦਾ ਬਿੰਬ ਵਿਗਾੜਨਾ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਪਰਾਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਿਧਰੋਂ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੁਝਾਨ ਵੀ ਉਭਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਹੈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਅਧਾਰਿਤ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਲਈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨਗਲ ਨੇ 1857 ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫ਼ਿਲਮ 'ਜਨੂੰਨ' ਬਣਾਈ ਤਾਂ ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨ ਸਿਰਜ ਗਈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤੋਂ ਗ਼ਹਿਰੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਉਚੇਰੀ ਸਿਰਜਣਸ਼ੀਲਤਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਭਾਵੁਕਤਾ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿੱਚ ਪੁਨਰ-ਸਿਰਜਿਤ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਖਾਲਾ ਜੀ ਦਾ ਵਾੜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਕਾਰਜ ਲਚਕੀਲੇ ਲੱਕ ਉੱਪਰ ਤੁਕਬੰਦੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਛੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਦਾ ਰੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕਦੇ ਭੁਲਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਰ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਮਿਆਰੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਵਾਂਗ ਕੱਚਘਰੜ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਹੀ ਬਣਨਗੀਆਂ।

ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਖੇਡਾਂ ’ਚ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਸਿਰਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰਨਾਂ

-ਪ੍ਰੋ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਿਥਿਹਾਸ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵਾਚਿਆਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਰਜਿਤ ਸੀ ।ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਹੈਂਕੜ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ’ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਵੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਸੰਨ 1896 ਵਿੱਚ ਯੂਨਾਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਏਥਨਜ਼ ਵਿੱਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਨਵੀਨ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਪੱਖੋਂ ਵਿਰਵੀਆਂ ਸਨ। ਪੈਰਿਸ (ਫਰਾਂਸ) ਵਿੱਖੇ ਸੰਨ 1900 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ 6 ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ ਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਟੈਨਿਸ ਖਿਡਾਰਨ ਚੈਰਲਟ ਕੂਪਰ ਨੇ ਸੋਨ ਤਗ਼ਮਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਉਲੰਪਿਕ ਜੇਤੂ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਖਿਡਾਰੀ ਨੋਰਾ ਪੋਲੀ ਨੇ ਟੈਨਿਸ ਖੇਡ ਵਿੱਚ 1924 ਦੀਆਂ ਪੈਰਿਸ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1952 ਦੇ ਹੇਲਸਿੰਕੀ ਉਲੰਪਿਕਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰਣਾ ਨੀਲਿਮਾ ਘੋਸ਼ ਅਤੇ ਮੈਰੀ ਡਿਸੂਜ਼ਾ ਸੇਕੁਰਿਆ ਨੇ ਅਥਲੈਟਿਕਸ, ਡੌਲੀ ਨਜ਼ੀਰ ਤੇ ਆਰਤੀ ਸਾਹਾ ਨੇ ਤੈਰਾਕੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸਿਰਫ਼ 17 ਸਾਲ ਨੂੰ ਢੁੱਕੀ ਨੀਲਿਮਾ ਘੋਸ਼ ਨੇ 100 ਮੀਟਰ ਦੌੜ ਵਿੱਚ 13.8 ਸਕਿਟਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕੱਢਿਆ ਤੇ ਅਗਲੇ ਰਾਉਂਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਪਾਇਆ ।ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਅਥਲੀਟ ਬਣ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਉਲੰਪਿਕ ਦੇ ਟਰੈਕ ਐਂਡ ਫ਼ੀਲਡ ਈਵੈਂਟ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਗੇੜ ’ਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਪਾਇਆ।

ਸੰਨ 2000 ਦੀ ਸਿਡਨੀ ਉਲੰਪਿਕਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਪਹੁ-ਫੁਟਾਲਾ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਭਾਰ ਤੋਲਕ ਕਰਨਮ ਮਾਲੇਸ਼ਵਰੀ ਨੇ 69 ਕਿਲੋ ਭਾਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਤਗ਼ਮਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਔਰਤ ਵਰਗ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਡਲ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ ।ਜਦੋਂ ਉਹ ਚੁੱਕੇ ਭਾਰ ਦਾ ਬਾਲਾ ਕੱਢ ਕੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਉਤਰੀ ਤਾਂ ਦਰਜਨਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਤੇ ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੇ ਉਸਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਜਗ ਬੁੱਝ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਖੇਡ ਦਲ ਦੇ 65 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ 21 ਔਰਤ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ ਜੋ ਉਦੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਲੰਡਨ ਹੋਈਆਂ ਸੰਨ 2012 ਦੀਆਂ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿੱਚ ਸਾਇਨਾ ਨੇਹਵਾਲ ਨੇ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਸਿੰਗਲ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ ਅਤੇ ਮੈਰੀ ਕਾਮ ਨੇ ਬਾਕਸਿੰਗ ਦਾ ਬਰੋਨਜ਼ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਕੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੇਰੀਕੋਮ ਨੇ ਛੇ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਕਸਿੰਗ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ, ਇਕ ਵਾਰੀ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਬਰੌਂਜ਼ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਕੇ ਬਾਕਸਿੰਗ ਖੇਡ ’ਚ ਆਪਣਾ ਸਿੱਕਾ ਜਮਾਇਆ। 2016 ਦੇ ਰਿਓ ਡੀ ਜਨੇਰਿਓ ਦੀ ਉਲੰਪਿਕਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਬੇਟੀ ਪੀਵੀ. ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਸਿੰਗਲ ਵਿੱਚ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਗ਼ਮਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਅਤੇ ਬੇਟੀ ਸਾਕਸੀ ਮਲਿਕ ਨੇ ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਤਗ਼ਮਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਿਰ ਉਚਾ ਕੀਤਾ। ਜਪਾਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਟੋਕਿਓ ਵਿਖੇ ਹੋਈਆਂ 2020 ਦੀਆਂ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ’ਚ ਮੀਰਾ ਬਾਈ ਚਾਨੂੰ ਨੇ ਭਾਰ ਤੋਲਣ ਵਿੱਚ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ, ਪੀਵੀ . ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਸਿੰਗਲ ’ਚ ਬਰੋਨਜ਼ ਮੈਡਲ (ਦੂਸਰਾ ਓਲੰਪਿਕ ਮੈਡਲ) ਤੇ ਲਵਲੀਨਾ ਬੋਰਗੋਹਾਈਂਨ ਨੇ ਬਾਕਸਿੰਗ ’ਚੋਂ ਬਰੋਨਜ਼ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਕੇ ਇਹ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ।

2022 ਦੀਆਂ ਬਰਮਿੰਘਮ ਵਿਖੇ ਹੋਈਆਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ 22 ਸੋਨ ਤਗ਼ਮੇ ਜਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 8 ਸੋਨ ਤਗ਼ਮੇ ਇਕੱਲੇ ਔਰਤ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤੇ ਕੁੱਲ 61 ਮੈਡਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 23 ਮੈਡਲ ਸਾਡੀਆਂ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਜੋ ਮਰਦ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਤੇ ਕੁੱਲ ਮੈਡਲਾਂ ਦਾ 37.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਣਦਾ ਹੈ।ਮਾਰਚ 2023 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲ੍ਹੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਵਿਸ਼ਵ ਮਹਿਲਾ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਧਾਕੜ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਲਵਨੀਨਾ ਬੋਰਗੋਹੇਨ, ਨੀਤੂ ਘੰਘਾਸ , ਨਿਖਿਤ ਜ਼ਰੀਂਨ ਅਤੇ ਸਵੀਟੀ ਬੂਰਾ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਵਰਗ ’ਚੋਂ ਸੋਨ ਤਗ਼ਮੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਇਸ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆ ’ਚ ਆਪਣੀ ਧਾਂਕ ਜਮਾ ਦਿੱਤੀ। ਨਿਖਿਤ ਜ਼ਰੀਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਕਸਿੰਗ ਮੁਕਾਬਲੇ ’ਚੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਦੂਜਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ।ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹਾਂਗਝੂ ਵਿਖੇ ਹੋਈਆਂ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ’ਚ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ 661 ਮੈਂਬਰੀ ਖੇਡ ਦਲ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 326 ਭਾਰਤੀ ਔਰਤ ਖਿਡਾਰਣਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਪਾਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 38 ਟੀਮ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ’ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਕੁੱਲ 46 ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 9 ਗੋਲਡ ,17 ਸਿਲਵਰ ਅਤੇ 20 ਬਰੋਨਜ਼ ਮੈਡਲ ਸਨ।ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰਨ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈਆਂ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੰਡਿਆਲੇ ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਵਿਸ਼ਵ ਅਤੇ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਜਿੱਤ ਮੰਚ ’ਤੇ ਅੱਪੜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਮੁਤਾਬਿਕ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਫੀਸਦੀ 48.04 ਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ 51.96 ਹੈ।ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਫੀਸਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੁਰਸ਼ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਖੇਡ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਿਗੂਣੀਆਂ ਨੇ । ਲੜਕੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਲੇਡੀ ਕੋਚ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਖੇਡ ਗਰਾਊਂਡ ਨਹੀਂ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਟੀਵੀ. ਦਾ ਰਿਐਲਟੀ ਸ਼ੋਅ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਨਹੀਂ । ਸੋ ਅਜੋਕੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਨੇ ਉਥੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ’ਚ 2 ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਚੋਣ

ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਹਰਜਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਅੰਡਰ -19 ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਟੀਮ ’ਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ

ਸਿਡਨੀ/ਏ.ਟੀ. ਨਿਊਜ਼: ਵਰਲਡ ਚੈਂਪੀਅਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਜਲਦੀ ਹੀ 2 ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਖੇਡਦੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ। ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਹਰਜਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਅੰਡਰ -19 ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । 19 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅੰਡਰ-19 ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਦਾ ਫਾਈਨਲ 11 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹਰੀਕਰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਮੈਲਬਾਰਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਲ ਰਾਉਂਡਰ ਹਨ।ਬਾਜਵਾ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੇ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਆਫ਼ ਸਪਿਨ ਗੇਂਦਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮੈਲਬਾਰਨ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਉਧਰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਟੀਮ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਦੂਜੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੇ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਖੇਡੀ ਗਈ ਅੰਡਰ -19 ਸੀਰੀਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਸਨ ।ਉਹ ਸਿਡਨੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਟਰੈਵਲ ਸਨਅਤ ਤੋਂ ਹਨ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਕਤ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਜੈਸਨ ਸੰਘਾ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਘਾ 2018 ਵਿੱਚ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਅੰਡਰ -19 ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਰਜੁਨ ਨਈਅਰ, ਤਨਵੀਰ ਸੰਘਾ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡੇ ਹਨ ।

ਮੁਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2022 ਵਿੱਚ ਵੈਸਟ ਇੰਡੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਖੇਡੇ ਗਏ ਅੰਡਰ -19 ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੁਆਟਰ ਫਾਈਨਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ । ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਟੀਮ ਇਸ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹੀ ਕਰੇਗੀ । ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਾਰ ਫਾਈਨਲ ਜ਼ਰੂਰ ਜਿੱਤਾਂਗੇ।

ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਮਾਪੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ 2012 ਨੂੰ ਆਏ ਸਨ। ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਨੂੰ ਮਸਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਟੀਚਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਦੇ ਹੋਏ ਮੇਰੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਲੋਕਲ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਖੇਡ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅੰਡਰ 15 ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 7 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਗਿਆ ਸੀ । ਮੈਂ ਟੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਬਲਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਟੀਮ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਸ਼ੁਭਮਨ ਗਿੱਲ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ।

ਉਧਰ ਹਰਜਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਹੀ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੈ,ਉਸ ਨੇ 2015 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਟੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਰਜਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਉਸ ਨੇ ਟੈਨਿਸ ਦੀ ਗੇਂਦ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਰਾਬਸੀ ਵਰਕਰ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਨਿਖਾਰ ਆ ਗਿਆ ।ਹਰਜਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਾਂਗੇ।

ਲਿਓਨ ਮੈਸੀ ਦੀ ਜਰਸੀ 7.8 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ’ਚ ਵਿਕੀ

ਲਿਓਨਲ ਮੇਸੀ ਦੀਆਂ ਛੇ ਜਰਸੀਜ਼, ਜੋ ਉਸਨੇ 2022 ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ ਜੇਤੂ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਨੀਆਂ ਸਨ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ 7.8 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਵਿੱਚ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਨਿਲਾਮੀ ਘਰ ਸੋਥਬੀਜ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਰਸੀ ਦੇ ਇਸ ਸੈੱਟ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕੀਮਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਿਡਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਈਟਮ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਖੇਡ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਇਨ ਾਂ ਜਰਸੀ ’ਚ ਉਹ ਜਰਸੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜੋ ਮੇਸੀ ਨੇ ਕਤਰ ’ਚ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫਾਈਨਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਾਫ ’ਚ ਪਾਈ ਸੀ।

ਸੋਥਬੀ ਵਿਖੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਾਚਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਮੀਜ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖੇਡ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਯਾਦ ਹੈ ਬਲਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ’ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਸਜਾਏ ਗਏ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖਿਡਾਰੀ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਦੇ ਸਿਖਰ ਪਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

1998 ਦੇ ਐਨਬੀਏ ਫਾਈਨਲਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਮਾਈਕਲ ਜਾਰਡਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਜਰਸੀ ਨੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੀ ਗੇਮ-ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੀ ਖੇਡ ਯਾਦਗਾਰੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਰੂਪ ’ਚ ਇੱਕ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 10.1 ਡਾਲਰ ਮਿਲੀਅਨ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ।।

ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਚਮਕੌਰ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਜੁਝਾਰੂ ਇਤਿਹਾਸ

ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਸੈਨਾ ਦੇ ਆਹੂ ਲਾਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯੋਧਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸਿੰਘ ਸਵਾ-ਸਵਾ ਲੱਖ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਲੜਦਾ-ਲੜਦਾ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੇਹ ਪਈ ਸੀ। ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ਤੀਰ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਵੱਜਾ। ਕਵੀ ਅੱਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਇਤਨੇ ਮੇਂ ਖਦੰਗ ਆ ਕੇ ਲਗਾ ਹਾਇ ਜਿਗਰ ਮੇਂ।
ਥਾ ਤੀਰ ਕਲੇਜੇ ਮੇਂ ਯਾ ਕਾਂਟਾ ਗੁਲਿ ਤਰ ਮੇਂ।
ਤਾਰੀਕ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੂਆ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਨਜ਼ਰ ਮੇਂ।
ਤੂਫਾਨ ਉਠਾ, ਖਾਕ ਉੜੀ, ਬਹਰ ਮੇਂ, ਬਰ ਮੇਂ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਆਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਕੇ ਬਹਾਦਰ ਯੋਧਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਜੈਕਾਰਾ ਛੱਡ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਯੁੱਧ ਪਿਆਰੇ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ।

***

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਾ

ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਕਾਰਕੁਨਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਲਾਵਤਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਪਾਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਪਰਾਧੀ ਰਾਜ ਅਜਿਹਾ ਧਮਕਾਉਣ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇੱਥੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਿੱਧਾ ਖਤਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਯੂ.ਐਸ. ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਾਲਮੇਲ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। 2014 ਤੋਂ 2022 ਤੱਕ, ਫ੍ਰੀਡਮ ਹਾਊਸ ਨੇ 91 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 38 ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਦੀਆਂ 854 ਸਿੱਧੀਆਂ, ਸਰੀਰਕ ਘਟਨਾਵਾਂ (ਹੱਤਿਆ, ਅਗਵਾ, ਹਮਲਾ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ) ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, 13 ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 30 ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੰਬਰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈਸਬਰਗ ਦੀ ਸਿਰਫ ਸਿਰੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਵੀ ਜਲਾਵਤਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਅਸਿੱਧੇ ਚਾਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪਾਈਵੇਅਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਨਿਗਰਾਨੀ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਜਾਂ ਫੋਨ 'ਤੇ ਭੇਜੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ, ਜਾਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਮਕੀਆਂ। ਫ੍ਰੀਡਮ ਹਾਊਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੋਟੀ ਦੇ ਪੰਜ ਅਪਰਾਧੀ ਚੀਨ, ਤੁਰਕੀ, ਤਜ਼ਾਕਿਸਤਾਨ, ਮਿਸਰ ਅਤੇ ਰੂਸ ਹਨ-ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੁਰਕਮੇਨਿਸਤਾਨ, ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ, ਈਰਾਨ, ਬੇਲਾਰੂਸ ਅਤੇ ਰਵਾਂਡਾ ਚੋਟੀ ਦੇ ਦਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਇਹ ਦਸ ਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਡੇਟਾਬੇਸ ਵਿੱਚ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਚੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਕੁਝ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ, ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਈਰਾਨੀ ਜਲਾਵਤਨੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਡੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਓਰਲੈਂਡੋ ਲੈਟੇਲੀਅਰ ਦੀ ਚਿਲੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰ ਬੰਬ ਕਤਲ ਤੱਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਹਨ। ਜੋ ਬਦਲਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਛੱਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਜੋ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ।

***

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਗਾਜ਼ਾ 'ਚ

ਹਮਾਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ 'ਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ 44 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਮਾਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਤੰਬਰ 'ਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ 12 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੱਧ ਹੈ। ਗਾਜ਼ਾ 'ਚ ਹਮਾਸ ਨੂੰ 42 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 38 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਫਲਸਤੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਹਿਮੂਦ ਅੱਬਾਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਰੀਬ 90 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

***

ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ

ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 20 ਡਾਲਰ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਲ ਕਈ ਵਾਰ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਂਘੇ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

***

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਮਾਫੀ ਤੋਂ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਤ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਬਜਰ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਸੱਦ ਕੇ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪੰਥਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕੇ ਖਿਮਾ ਮੰਗਦੇ। ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਦੇ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਸੌਂਪ ਦੇਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਗੁਨਾਹ ਹੀ ਐਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਫੜੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਮੰਗੀ ਮੁਆਫ਼ੀ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪੱਲਾ ਪਾ ਕੇ ਇੱਕ ਨਿਮਾਣੇ ਸਿੱਖ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ।

ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਢੰਗ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜਨੀਤੀ ਚਮਕਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਕਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸਵਾਂਗ ਰਚਣ ਦਾ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ, ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੋਂ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦਿਵਾਉਣ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਚੋਰੀ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੱਦਦ ਦੇਣ ਵਰਗੇ ਅਜਿਹੇ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤੇ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ? ਉਹਨਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਕੋਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਉਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਦੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੱਤਿਆ, ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਤੇ ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਧਰਨਾ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ, ਨਕਸਲਵਾਦੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਦੱਸਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਲੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਜਵਾਬ ਹੈ?

ਸੰਗਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਹ ਨਾਟਕ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਰਚਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਮੁੜ ਸਿਆਸੀ ਗਠਜੋੜ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੌੜੇ ਰਾਜਸੀ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਗਰਜ਼ਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਨਾ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਕੰਧੇੜਿਆਂ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨੀ ਵਿਰੋਧੀ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੀਆਂ। ਮੋਗਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰਥੀ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਉਪਰ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਪੰਥਕ ਬੋਧਿਕ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤੀ ਬਗੈਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਫੀ ਕਾਰਨ ਪੰਥਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਣੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ।

***

ਭਾਰਤ 'ਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਰਾਇਟਰਜ਼ ਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਤੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਪੁਛਿਆ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੈਨਹਟਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫੈਡਰਲ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਿਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਵਾਸੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਣਪਛਾਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

***

ਸਿਆਸਤ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ

ਅਦਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖ਼ਰਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਐੱਸਪੀਸੀਐੱਲ 'ਤੇ 17 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ। 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਜ ਵੀ ਉਤਾਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਸ ਲਈ ਰੋਕ ਲਏ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫ਼ੰਡ ਡਾਇਵਰਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਸੁਪਰੀਮੋ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ 54,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਏ।

***

ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ 'ਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਸੁਸਤ ਰਹੀ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਪਰ ਕੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ? ਜੇਕਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸੀ ਗਲਿਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਉੱਠਦਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ? ਇਸੇ ਸੋਚ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨਸਾਫ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਦਬਾਅ ਜ਼ਰੂਰ ਵੱਧ ਦਾ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਚੰਨੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਚੱਲੀ ਗਈ, ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਆ ਗਈ ਪਰ ਕਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜੇਕਰ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਮ ਲੱਗਦੀ। 2015 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਰਹੀਆਂ। 2 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀਆਂ।

ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁਲਿਸ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਹਨ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਸ ਬੇਅਦਬੀ ਵਰਗੇ ਦੁਖਾਂਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੋਝੀ ਬਖਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਚੱਲਣਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਜੋੜਨੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। 18 ਦਸੰਬਰ ਵਰਗਾ ਦੁਖਾਂਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਵਾਪਰੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ 18 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਗੁਨਾਹਗਾਰਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਗਿਆ ਜਾਵੇ।

***

ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ 'ਇੰਡੀਆ' ਦੇ

ਕਰਨ 'ਤੇ ਬਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੜਗੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦਿੱਕਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਉੱਥੇ ਆਈ.ਐੱਨ.ਡੀ.ਆਈ.ਏ. ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਨੇਤਾ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਇਕਾਈਆਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੈਠਕ 'ਚ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਗੀ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡਾ ਦਿਲ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੱਸੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵੀ ਦੇਖਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਮਮਤਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ 31 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕੇਸੀ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਨੇ ਡੈੱਡਲਾਈਨ ਵਰਗੀ ਗੱਲ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਇਸੇ ਹਫ਼ਤੇ ਕੁਝ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਗੱਲਬਾਤ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਰਣਨੀਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਨਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਦਾ ਪੁਖਤਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਅੱਠ-ਦਸ ਸਾਂਝੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਈ.ਐੱਨ.ਡੀ.ਆਈ.ਏ. ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਨੇਤਾ ਇੱਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਇਕਜੁੱਟ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੜਾਈ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਣ।

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਆਪਣਾ ਆਰਟੀਕਲ, ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ, ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਜਾਂ ਲੇਖ
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ QUOMANTRY AMRITSAR TIMES
ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਛੁਕ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ
ਸਾਡੀ ਈ ਮੇਲ : asrnewwriters@gmail.com
'ਤੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਿਆਰੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ
ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਨਾਮ ਅਤੇ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ।
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ QUOMANTRY AMRITSAR TIMES
Email: asrnewwriters@gmail.com www.amritsartimes.com Ph.: (510) 240-5949

ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ ਲਾਬੀ ਦਾ ਸਰਕਾਰ

ਕੋਈ ਭਲਾ ਬਿਨਾਂ ਲਾਭ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਐਨਾ ਪੈਸਾ ਫੂਕੇਗਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਨੀ ਫੰਡਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਮਾਏ ਹੀ ਅੱਜ 100 ਗੁਣਾ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੋਣ ਬਾਂਡ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਐਸ.ਬੀ.ਆਈ.) ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਵਿਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਐਸ.ਬੀ.ਆਈ ਕੋਲ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫੰਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਸ.ਬੀ.ਆਈ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਭਾਵ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਐਸ.ਬੀ.ਆਈ ਰਾਹੀਂ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਦਾਨਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂਅ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਤਲਬ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਆਮ ਲੋਕ ਜਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਹੋਵੇ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜਾ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਫੰਡਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਜਨਤਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਨੂੰ ਫੰਡਿੰਗ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ 'ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਗੁਪਤ ਹੈ ਪਰ ਹਕੀਕਤ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੈ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਸੱਤਾ 'ਚ ਹੈ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਫੰਡਿੰਗ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਜੋ ਫੰਡਿੰਗ ਕਰੇਗਾ ਬਦਲੇ 'ਚ ਉਹ ਵੀ ਮਾਲਾਮਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦਕਿ ਆਮ ਲੋਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜੋ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਫੰਡਿੰਗ ਕਰੇਗਾ, ਨੀਤੀਆ ਉਨੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਆਮ ਲੋਕ ਫਿਰ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੋ ਪੈਸਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸੇ ਪੈਸੇ 'ਚੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫੰਡਿੰਗ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੱਚਤ ਦਾ ਹੀ ਪੈਸਾ ਹੈ, ਪਰ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਖੀਰ 'ਚ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਮੂੰਹ ਅੱਡੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਕੌਣ ਲੋਕ ਜਨਤਾ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਅੰਨੀ ਫੰਡਿੰਗ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੂਜਾ ਕੀ ਜੋ ਸੂਚੀ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਅੰਦਰ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਤੀਜਾ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਵਾਲ ਕੀ ਫੰਡਿੰਗ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੰਦ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਫੰਡਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ ਲਾਬੀ ਦੇ ਹਿੱਤ, ਫੰਡ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਜੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ ਲਾਬੀ ਉਸੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਪੈਸਾ ਝੋਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਹੁਣ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ ਤੇ ਸੱਤਾ ਦਾ ਇਹੀ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇਸ਼ ਚਲਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੋਲ ਇਸ ਲੋਕਤੰਤਰ 'ਚੋਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਧਰੇ ਵੱਧ ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

***

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ

ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਫ਼ਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ। ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ 2007 ਤੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ 41 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮਾ ਅਤੇ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਚੌੜਾ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 23 ਲੱਖ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਜਾਬਰਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੰਘਣੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਇਹੋ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਭਿਆਨਕ ਗਰੀਬੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਲਗਭਗ 60 ਫ਼ੀਸਦੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ। ਤੇਲ, ਪਾਣੀ, ਬਿਜਲੀ, ਦਵਾਈਆਂ, ਅਨਾਜ ਤੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖੀ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਰਹਿਮ ਉੱਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ। 23 ਲੱਖ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਬਘਿਆੜਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਹੈ।

ਹਮਾਸ ਦੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਇਹੋ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ, ਖੁਰਾਕ, ਦਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਦਤਰ ਸਨ। ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਾਕਮ ਦੀ ਦਰਿੰਦਗੀ ਇਹ ਕਿ 23 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬੰਬਾਂ, ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਸਗੋਂ ਜਿਉਂਦੇ, ਭੁੱਖੇ-ਤਿਹਾਏ ਮਾਰਨ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਬੰਬਾਰੀ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਤਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਦੋ ਅਸਾਵੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਯੁੱਧ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੈਂਤ ਰੂਪ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਪਾਲਿਆ-ਪੋਸਿਆ ਤੇ ਸ਼ਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਜ਼ਰਾਈਲ, ਜਿਸਦਾ ਜਾਬਰੀ ਚਿਹਰਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੇਪੜਦ ਹੈ, ਦੂਸਰੇ ਸਿਰਫ਼ 23 ਲੱਖ ਜਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦੇ ਲੋਕ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਫੌਜ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕ ਮਲੀਸ਼ੀਆ। ਸਮੁੱਚੇ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਤੇ ਤਾਕਤਵਰ ਫੌਜ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਹੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜੀ ਮਾਹਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਸੱਦਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉੱਥੇ ਵੀ ਭੇਜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਅਤਿ ਪਿਛਾਖੜੀ ਯਹੂਦੀ ਨਸਲਵਾਦੀ ਸੱਤਾ ਹੈ; ਜਿਹੜੀ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਜਾਨਵਰ ਹੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਲਗਾਤਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੰਦੀ ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਅਤੇ ਵਿਕਲਾਂਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਹ ਜਾਬਰ ਹੈ, ਬੇਕਿਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਪਸ਼ੂ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਿਆਂਪੂਰਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ।

ਹਮਾਸ ਵੱਲੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਮਲਾ ਬੇਸ਼ਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਲੋਕ ਵੀ ਹੋਏ, (ਹਮਾਸ ਦੀ ਇਹ ਕਰਤੂਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਸੀ - -- ਸੰਪਾਦਕ) ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਇਹ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੁਚਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਫਲਸਤੀਨੀ ਜਨਤਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਨਵੀਂ ਜੰਗ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸੀ ਤੇ ਹੈ। ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜੰਗ ਨਿਆਂ-ਪੂਰਵਕ ਜੰਗ ਹੈ। ਉੱਧਰ ਜਦੋਂ ਹੀ ਹਮਾਸ ਨੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਦਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਹਨੂੰ 'ਅੱਤਵਾਦੀ' ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਤਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਹਮਲਾਵਰ ਫੌਜ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਹਥਿਆਰ, ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਐੱਫ-35 ਬੰਬ ਵਰ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਰ ਨਾਲ ਸੁਰ ਮਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਯੂਰਪੀਨ ਸੰਘ ਨੇ ਵੀ ਹਮਾਸ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਪਿੱਛੇ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਵੀ ਨਾ ਰਹੇ।

ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਬੇਸ਼ਕ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਵੀ ਬਣਾ ਲਏ ਸਨ, ਪਰ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਫਲਸਤੀਨੀ ਮੁਕਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹਨ। ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਹੀ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨੀ ਆਜ਼ਾਦ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਸਮੁੱਚੀ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਨੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਣਾ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਬਾਅ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੰਗ ਤਾਂ ਇਹ ਉੱਠ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ 1967 ਅਤੇ 1973 ਦੇ ਯੁੱਧ ਸਮੇਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਕੁਵੈਤ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਮਾਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ ਫਲਸਤੀਨੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਉੱਤੇ ਅੰਨ੍ਹੀ ਬੰਬਾਰੀ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਸਫਾਇਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹਾਲੇ ਤਕ ਗੁਰੇਜ਼ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਨਰਸੰਹਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ।

ਉੱਧਰ ਈਰਾਨੀ ਹਾਕਮ ਹਮਾਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯਮਨ ਦੇ ਹੈਤੀ ਵਿਦਰੋਹੀ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹਮਾਸ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਢੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਵੀ ਹਮਾਸ ਹਮਾਇਤੀ ਹਨ। ਇਹ ਜਿੰਨਾ ਲੰਮਾ ਹੁੰਦਾ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਹਕੂਮਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚਿੰਨਤ ਕਰਕੇ ਵਿੱਦਿਆ ਲੈਣ ਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫਲਸਤੀਨੀ ਝੰਡਾ ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਖ਼ਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ 'ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰੋ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੈਲਫੋਰਡ, ਲੀਡਜ਼ ਤੇ ਸ਼ੈਫੀਲਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮਾਂਟਰੀਅਲ ਤੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਪੈਰਿਸ ਵਿੱਚ ਵੀ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ, ਲਿਬਨਾਨ, ਤੁਰਕੀ, ਇਰਾਕ, ਜਾਰਡਨ, ਯਮਨ, ਦੱਖਣੀ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਅਲਜੀਰੀਆ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਧਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਥਾਂ-ਪੁਰ-ਥਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਤਕ ਜਿਹਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਸਮੱਗਰੀ ਭੇਜਣ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਰਾਹਤ ਸਮੱਗਰੀ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਮਰਾਜੀ ਦੇਸ਼ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਤਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ, ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਟਰੱਕ ਅਨਾਜ ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ, ਦਾਲ ਆਦਿ ਭੇਜ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

***

ਸਾਲ 2021 ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ

ਉਸਾਰੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਸੁਵਿਧਾ ਨੂੰ ਆਮ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖ਼ਾਸਕਰ 1980 ਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਕਿਫਾਇਤੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ ਫੰਡਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਤੋਂ ਹੱਥ ਪਿੱਛੇ ਹਟਾਏ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 1972 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2022 ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਘਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2023 ਵਿੱਚ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ 32 ਫੀਸਦੀ ਹੋਰ ਗਿਰਾਵਟ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਰੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਫੈਡਰਲ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਰਥਿਕ ਧੀਮੇਪਨ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਣ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝੇ ਕਰਕੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕਰ ਸਕੇ।

***

ਪੰਥ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖ਼ਰਚ ਕੇ ਮੁਗ਼ਲ ਕਾਲ ਦੇ ਸਿੱਖ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਦਸ ਸਾਲ ਸੱਤਾ 'ਚ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਰੁਝਾਨ, ਆਪਣੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਵਿੱਚ ਤਵਾਜ਼ਨ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ 2017 ਅਤੇ 2022 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਣਾ ਪਿਆ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਸੂਬਾਈ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖੀਣ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸੂਖ਼ਮ ਨੀਤੀਆਂ ਤਹਿਤ ਸਿਰਜੇ ਗਏ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਪੰਥ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ, ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ, ਰਾਜਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ, ਖ਼ਿੱਤਿਆਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਇੱਕ ਬੋਲੀ, ਇੱਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬ੍ਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਅਜੋਕੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖੇਤਰੀ, ਭਾਸ਼ਾਈ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਲਈ ਵੀ ਖੇਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਦੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੇਹੱਦ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਨਾਮੱਤੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

***

ਪੁੱਤਰ ਹੰਟਰ ਕਾਰਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਾਈਡੇਨ

ਕੈਥਲਿਨ ਬੁਹਲੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1993 ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਨੇ ਹੰਟਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਰੇਲਰੋਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਐਮਟਰੈਕ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਜੋ ਬਾਈਡੇਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ। ਹੰਟਰ ਨੇ 2008 ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਸ਼ਵ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ 2011 ਤੋਂ 2017 ਤੱਕ ਜੁੜੇ ਰਹੇ। 2013 ਤੋਂ 2020 ਤੱਕ, ਉਸਨੇ ਚੀਨ-ਅਧਾਰਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇਕੁਇਟੀ ਫੰਡ 28ਵ ਪਾਰਟਨਰਜ਼ ਦੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਹੰਟਰ ਨੇ 2013 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਨੇਵੀ ਰਿਜ਼ਰਵਸ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕੋਕਿਨ ਲੈਂਦੇ ਫੜੇ ਗਏ। 2019 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਰਕਨਸਾਸ ਡਾਂਸਰ ਲੈਂਡਨ ਅਲੈਕਸਿਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜੈਵਿਕ ਪਿਤਾ ਸੀ। 2020 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੁਰੰਮਤ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਲੈਪਟਾਪ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਫੋਟੋਆਂ ਲੀਕ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾਈਆਂ ਸਨ।

ਉਸ 'ਤੇ ਚੀਨੀ ਇਕੁਇਟੀ ਫਰਮ ਅਤੇ ਯੂਕਲੀਅਨ ਦੀ ਉਰਜਾ ਕੰਪਨੀ ਬੁਰੀਸਮਾ ਹੋਲਡਿੰਗ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ।

ਉਸ 'ਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵਿਕਟਰ ਸ਼ੋਕਿਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਾਈਡੇਨ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ।

***

ਪੁੱਤਰ ਹੰਟਰ ਕਾਰਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਾਈਡੇਨ

ਕੈਥਲਿਨ ਬੁਹਲੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1993 ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਨੇ ਹੰਟਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਰੇਲਰੋਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਐਮਟਰੈਕ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਜੋ ਬਾਈਡੇਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ। ਹੰਟਰ ਨੇ 2008 ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਸ਼ਵ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ 2011 ਤੋਂ 2017 ਤੱਕ ਜੁੜੇ ਰਹੇ। 2013 ਤੋਂ 2020 ਤੱਕ, ਉਸਨੇ ਚੀਨ-ਅਧਾਰਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇਕੁਇਟੀ ਫੰਡ 28ਵ ਪਾਰਟਨਰਜ਼ ਦੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਹੰਟਰ ਨੇ 2013 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਨੇਵੀ ਰਿਜ਼ਰਵਸ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕੋਕਿਨ ਲੈਂਦੇ ਫੜੇ ਗਏ। 2019 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਰਕਨਸਾਸ ਡਾਂਸਰ ਲੈਂਡਨ ਅਲੈਕਸਿਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜੈਵਿਕ ਪਿਤਾ ਸੀ। 2020 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੁਰੰਮਤ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਲੈਪਟਾਪ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਫੋਟੋਆਂ ਲੀਕ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾਈਆਂ ਸਨ।

ਉਸ 'ਤੇ ਚੀਨੀ ਇਕੁਇਟੀ ਫਰਮ ਅਤੇ ਯੂਕਲੀਅਨ ਦੀ ਉਰਜਾ ਕੰਪਨੀ ਬੁਰੀਸਮਾ ਹੋਲਡਿੰਗ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਉਸ 'ਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵਿਕਟਰ ਸ਼ੋਕਿਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਾਈਡੇਨ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ
ਜਾਣੋ ਪਲ ਪਲ ਦੀ ਖਬਰ
MUDDA
ON
jus PUNJABI HD
sling
CREDIBILITY
RELIABILITY
Minute to Minute Coverage of Punjab Elections
Punjabi Super Pack
20 channels for only $25/month on
sling
SCAN ME TO SUBSCRIBE
Get 30% off ANY Pack for the first month! w/code: SLINGER854
To Subscribe Call: +1-718-752-9290
Visit: sling.com/juspunjabi
for advertisement & more information call: +1-718-752-9293
www.jusbroadcasting.com